ఆధ్యాత్మిక గ్రంథ నిలయం
మోహన్ పబ్లికేషన్స్
కోటగుమ్మం, అజంతా హోటల్ ఎదుట,
రాజమహేంద్రవరం - 533101.

యదువంశము

- మహావాది వేంకటరత్న విరచితం

యదువంశము

(మహాభాగవత కథ)

కవికుమార,

మహావాది వేంకటరత్న

విరచితము.

రామా అండ్ కో.,

విద్యావిషయిక ప్రచారకులు,

ఏలూరు - గుంటూరు - రాజమండ్రి.

[వెల **10** అణాలు

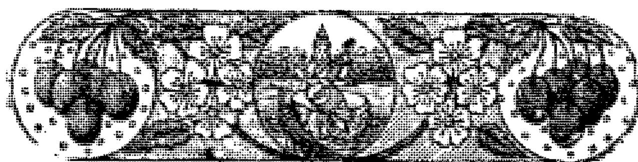
విషయసూచిక.

ఎనిమిదవ ప్రకరణము.

తొమ్మిదవ ప్రకరణము.

పదియవ ప్రకరణము.

ఉపసంహారము.

ఓమ్.

శ్రీ విఘ్నేశ్వరాయ నమః.

యదువంశము.

౧

పూర్వము నహుషుండను మహీకాంతుడు నూరు యజ్ఞముల నొనర్చి సురలోకాధిపత్యమును బొందెను. కాని కొండొక కారణంబున నగస్త్యమహాముని శాపోపహతుండై యాతండు మానుషరూపంబును గోలుపోయెను. నహుషునకు యతియు, యయాతియు, సంయాతియు, నాయాతియు, వియతియుఁ, గృతియు నను నార్వురు కొడుకులుండిరి. తండ్రి యనంతరము పెద్దకుమారుండగు యతి రాజ్యమునకు వచ్చెను.

యయాతి. కాని యాతండు రాజ్యంబు సకలపాపంబులకు మూలంబనియు, దానివలన దేహికిఁ బునర్జన్మంబు సిద్ధంబనియుఁ దలంచి రాజ్యంబును విడనాడి యోగివృత్తి నవలంబించెను. అన్నయుఁ దండ్రియు

నీవిధముగా నగుటవలన యయాతి రాజ్యభారమును వహించెను. ఈతఁడు మొదటినుండియు సత్ప్రవర్తనము గలవాఁడు. రాజధర్మమును జక్కఁగా నెఱింగినవాఁడు. ఎల్లప్పుడు వినయవిధేయతలతోఁ పెద్దలయందు వర్తించుచుండెడివాఁడు. ఇట్టి శుభగుణసంపత్సమేతుఁడగు యయాతి రాజ్యమునకు వచ్చి, నప్పటినుండియు రాష్ట్రమునఁ గల ప్రజలందఱును సర్వశుభములతో విరాజిల్లుచుండిరి.

యయాతి సుక్షత్రియ సంజాతుఁడై యున్నను గర్మవశమున బ్రహ్మవంశసంజనితయగు దేవయానిఁ బరిణయమయ్యెను. దేవయాని, దైత్యగురుండును, క్షత్రియ ధర్మ విజ్ఞానపరిపూర్ణుండును, శాపానుగ్రహసమర్థుండును నగు శుక్రాచార్యునకు ముద్దుపట్టియై యుండెను. తేజోనిధియగు భార్గవుని పుత్రికయైన దేవయాని, దేవగురుండగు బృహస్పతి కుమారుఁ

దేవయాని. డైన కచుని శాపంబునఁ జేసి యయాతిని బెండ్లియాడవలసిన దయ్యెను. శుక్రుండును బుత్రికాభిప్రాయానుసారము యయాతికి సామె నిచ్చి వివాహ మొనర్చెను. కాని వివాహసమయమున నగ్నిసాక్షిగాఁ గైకొన్న పత్నితోఁగాక, పరకాంతలతో సంభోగింపకుండునట్లుగను, దేవయానియందే సర్వవిధకామోపభోగంబు లనుభవించునట్లుగను శుక్రుండు యయాతివలన

ప్రతిజ్ఞ సేయించెను. నాటనుండియు, యయాతి ప్రతిజ్ఞాభంగము వాటిల్లకుండ నేకపత్నీవ్రతమును సలుపుచు, దేవయాని వలన యదువు, తుర్వసుఁడు నను నిరువురు కుమారులఁ బడసి ప్రజారంజకంబుగా రాజ్యపరిపాలన మొనర్చుచుండెను.

దేవయానికి శర్మిష్ఠయను నొక చెలికత్తెయుండెను ఈమె వృషపర్వుఁడను దానవేంద్రుని పుత్రిక. కాని తమ గురుపుత్రికయైన దేవయాని నామె యవమానించియుండుట వలన శుక్రుండు వృషపర్వునిపైఁ గోపించి, నిజకుమారికా పరాభవప్రతీకారమునకై యాతని పుత్రికను దేవయానికిఁ బరిచారికగా నొసంగవలయుననియు, లేకున్న శాపబలంబునఁ దానతని వంశచ్ఛేద మొనర్చువాఁడనియుఁ దెలియఁజేయ వృషపర్వుండు భయపడి, తనపుత్రికను బరిచారికా సహితంబుగ దేవయానికిఁ బరిచారికగా నొసంగెను. దేవయాని యయాతినిఁ బెండ్లియాడి నప్పటి నుండియు శర్మిష్ఠ యామెను గొల్చుచు యయాతి యందు బద్ధానురాగముగలదై యుండెను. సహజముగ రాజకుమారికయగుటవలన శర్మిష్ఠ దేవయానికంటెను జక్కనిదై యుండెను. చక్కదనమునకుఁ బరిపూర్ణమైన యౌవనము తోడైయుండెను. ఇట్లుండఁగా నొకనాఁడు దేవయాని లేని సమయముఁ గనిపెట్టి శర్మిష్ఠ యయాతికిఁ దన చిత్తము నెఱిం

శర్మిష్ఠ.

గించెను. ఆతఁడును నామె మనోహరరూపలావణ్యాతిశయంబు
లకు లోఁబడి, తాను గైకొన్న ప్రతిజ్ఞను మఱచి నాట
నుండి యామెతో రహస్య సంభోగమున మెలంగఁజొచ్చెను.
కాలవశంబునఁ గ్రమముగా శర్మిష్ఠ గర్భంబును ధరించి
ద్రుహ్యుండు, ననువుఁ బూరువు నను ముగ్గురు తనయులఁ
గాంచెను. అప్పుడు దేవయానికిఁ గల రూపు సర్వముఁ దెలిసి
పోయెను.

యయాతి సమయభంగ మొనర్చినందుకై దేవయాని
మిక్కిలి కోపించి నాథుఁడు తన్నెంత బ్రతిమాలినను వినక
తండ్రియైన శుక్రాచార్యునకు సర్వమును దెలియఁజేసెను.
శుక్రుండు నాతని ప్రతిజ్ఞాభంగమునకు సహింపఁజాలక "నేటి
నుండి ముదిమి నిన్నలముకొనుగాక" యని యయాతిని శపిం
చెను. భార్గవశాపోపహతుండైన యయాతి కరుణింపవేయని
శుక్రుని పాదంబులపైఁబడ నాతఁడు గొంత దయగలవాఁడై
యతని కుమారులలో నెవ్వరికైనను దన ముదిమి నొసంగి,
అట్టివాని యౌవనమును నతండు గైకొనిసుఖింపవచ్చు ననియు
విషయేచ్ఛాసక్తినశించిన యనంతరము తిరిగి యతని ముది
మిని నాతఁడు గైకొని, కుమారుని యౌవన
భార్గవ శాపము. మును గుమారున కొసంగవచ్చు ననియుఁ
దెలియఁజెప్పెను. శుక్రుని వాక్యానుసారము

యయాతి కుమారుల నందఱిని రావించి నిజ జరాభారమును వహింపుఁడని కోరఁగా యదువు మొదలగు వారెవ్వరును నంగీకరింపకుండిరి. కాని శర్మిష్ఠ కనిష్ఠకుమారుఁడైన పూరువు మాత్రము తండ్రికోరిన ప్రకార మాతని ముదిమిని దాను గైకొని, తన యౌవనమును నాతని కొసంగెను. అప్పుడు చిన్నకుమారుని పితృభక్తికి యయాతి సంతసపడి యదువు మొదలగు తక్కిన కుమారులు రాజ్యభ్రష్టులగుదురనియు, వారియందు సుక్షత్రియత్వము నశించుననియు, యదు సంతతి వారందఱును క్షత్రియులుగాఁ బరిగణింపఁబడరనియుఁ, దుర్వసు వంశంబువారు ధర్మాధర్మ వివేకశూన్యులగు కిరాతులకు రాజు లగుదురనియు ద్రుహ్యు వంశంబువా రుడుపప్లవసాతార్యంబైన దేశంబులకుఁ బాలకు లగుదురనియు, ననువు వంశంబువారు ముదిమి దొటకొను నంతవఱకు జీవింపక యౌవనంబుననే యకాల మరణంబునకు లోనగుదురనియు నీవిధముగా శపించి యంతం బునఁ బూరువునకు రాజ్యంబొసంగి, తన ముదిమిఁ దాను గైగొని తపోవృత్తి నవలంబించెను.

యయాతి కుమారు లను శపించుట

యయాతి పెద్దకుమారుండగు యదువు వంశంబు వారందఱును, శాపగ్రస్తు లగుటవలనఁ దమ క్షత్రియత్వం బును గోలుపోయి నాటనుండి యాదవు లనఁబరగుచు

యదువంశము.

గోరక్షణతత్పరులై మెలఁగఁజొచ్చిరి. కానివీరి యందును శూరులైన వారు రాజ్యములను స్థాపించి ప్రజాపాలన మొనర్చియుండిరి. కాని సుక్షత్రియత్వమును గోలుపోయిన వారగుటవలన క్షత్రియు లెవ్వరును దమతో సమానులుగా యాదవులను గైకొన కుండిరి. ఇట్టి యదువంశమునకే భగవంతుఁడైన శ్రీకృష్ణుడు సంబంధించియుండెను.

యదువంశోద్భవుఁడగు శూరుఁడను ధారుణీనాథునకు మారీష యను కాంతారత్నమునందు వసుదేవుఁ డుదయించెను. వసుదేవుఁడు పుట్టిన వెంటనే యనిమిత్తముగ నెల్లెడల శుభసూచకములు పెక్కు గానంబడెను. ఇతఁడు సామాన్యమైన మానవజన్మమును ధరించినవాఁడు గాఁడు. తొలుఁదొల్లి నితఁడు సుతపుఁడను ప్రజాపతియై యుండెను. అట్టి యెడ ననపత్యతవలన శ్రీహరిఁగూర్చి యితఁడు పెక్కు సంవత్సరములు తపంబొనర్ప హరియుఁ గరుణించి ప్రత్యక్షమై యేమికావలయునో

వసుదేవుని జన్మక్రమము.

కోరుకొమ్మని పలుకఁ బుత్రాను రాగంబుఁ బెంపున నక్షరంబగు మోక్షమును నాకాంక్షింపక సుతభిక్షకై యామహామహునిఁ బ్రార్థించెను. శ్రీహరియు నాతని గుణశీలాదులకు మెచ్చినవాఁడై గానే యాతనికి మూఁడు జన్మంబుల యందుఁ బుత్రుండై పుట్టుఁగాఁడని తెలియంజెప్పి యదృశ్యుండయ్యెను. అదే ప్రకారము మొదటిజన్మంబునఁ బృశ్నిగర్భుండను నర్భకుండుగను, రెండవ జన్మంబున నాతండు కశ్యపప్రజాపతియై యుండఁ దాను వామనుండుగను శ్రీహరి పుత్రుడై యాతనికి జన్మించియుండెను మూడవజన్మంబున నీతడు వసుదేవుండను పేరునఁ బుట్టియుండ శ్రీహరియు నాతనికిఁ గృష్ణుండను పేరున

నుద్భవించి యిలాభారంబు వాపనుండెను. భగవంతుఁ డీతఁ
నికిఁ బుత్రుఁడై జన్మింపనుండెననియే వసుదేవుఁడు పుట్టి నప్పు
డనిమిత్తముగఁ బెక్కు శుభసూచకములు గానవచ్చెను.

వసుదేవుఁడు యుక్తవయస్సునందే రాజ్యభారంబును
వహించి పెండ్లియాడున దేవకీదేవి యనుకన్యను భార్యగాఁ
గైకొనెను. దేవకీదేవి దేవకుండను వాని పుత్రిక. దేవకుఁడు
దానవనాథుఁడైన యుగ్రసేనునకు సహోదరుఁడు. ఉగ్రసే
నునకుఁ గంసుఁడను కుమారుఁ డొకండుగలఁడు. కంసుఁడు
దేవకినిఁ దోఁబుట్టిన దానిగాఁ బ్రేమించుచుండెడివాఁడు. వసు

దేవకీదేవి జన్మక్రమము.

దేవునకీమె మొదటిజన్మంబున బృశ్నియను
పేరునను, రెండవ జన్మంబున నదితియనుపేరు
నను, నిప్పుడు దేవకీదేవియను పేరునను బత్ని
యయ్యెను. గతజన్మ ద్వయంబునందీమె శ్రీహరినిఁ బుత్రునిఁ
గాఁ బడసియుండెను. వసుదేవుండును బూర్వజన్మంబుల నీమెఁ
తనయెడలఁ జూపిన పతిభక్తి విశేషంబులకునలరి, మూడవ
జన్మంబునను, నీమెయే తనకు సతి కావలయనని నోఁచినవాఁ
డగుటవలన నాప్రకారమే దేవకీదేవియాతనికిఁబత్నియయ్యెను.
ఈ దేవకీవసుదేవులే యదువంశమునకు విఖ్యాతులై యుండిరి.

దేవకీదేవియందు మిక్కిలి మక్కువఁగల వాఁడగుట
వలన నామె వివాహానంతరమునఁ జెల్లెలిని, మఱఁదిని, దగిన

విధంబున నరదంబున నిడుకొని కంసుఁడు కొనిపోవు చుండెను. కంసుని యం దాక్షిణ్యమువలనను దుష్టబుద్ధి యనునది యొంత మాత్రమును లేదు. ఆతఁడు పుట్టుకవలన రక్కసుండేగాని వర్తనంబు వలన రక్కసుఁడు గాఁడు. అట్టి సాధుస్వభావము గలవాఁడగుటవలననే యొంతమాత్రమును గుటిలస్వాంతుఁడు గాక, తన చెలియలిని, బావను, సురక్షితముగాఁ గొనిపోవు చుండెను. కాని విధిమాత్రము కంసునకుఁ బ్రతికూలముగా నుండెను. ఆతఁడిట్లు సంతోషపారవశ్యంబున నోడలెఱుంగక యరదంబును నడపుచుండ నశరీరవాణి యాతనిని సంబోధించి—కంసా!

అశరీరవాణి పలుకు.

కం॥ తుష్టయగు భగిని మెచ్చఁగ
నిష్టుఁడవై రథముగడపె • దెఱుఁగవు మీఁదన్
శిష్టయగు నీతలోదరి
యష్టమగర్భంబు నిన్ను • హరియించుఁజుమీ!

అనిపలికెను.

అట్లశరీరవాణి పలికినపలుకులు సెవులకు ములుకులై సోకఁ దోకఁద్రొక్కిన త్రాచువలె బుసఁగొట్టుచు దిగ్గున నరదంబు డిగ్గనుఱికి, నిజప్రాణరక్షణ పరాయణుండై, చెల్లెలినిఁ గొప్పువట్టి పుడమికీడ్చి, యామెప్రాణంబులను గొనుటకై తన నిశితకరవాలమును బైకెత్తెను. ఆహా! స్వార్థపరాయణత్వ మెంత నీచమైనది? ఏకగర్భసంజనితులకుఁ గూడ నొకానొక

ప్పుడు విరోధంబును బెంపొందించునుగదా? నిజప్రాణరక్షణోద్యోగాసక్తసహోదరీ ప్రాణాపహరణ ప్రయత్నంబున నున్న కంసునిఁ గాంచి వసుదేవుఁడు భయపడినవాఁడై తేరు డిగ్గి యాతనిని సమీపించి 'బావా! ఇదేమియాగడము? ఎన్నఁడో యాపద వచ్చునని యశరీరవాణి వాక్రుచ్చినంతమాత్రమున నీయట్టిశూరుఁడు భయపడుటయేగాక మీఁదుమిక్కిలి ప్రేమాస్పదురాలగు చెలియలిని—నూతన పాణిగ్రహణోత్సవానంద తత్పరయగు చెలియలిని— సంసారసుఖభోగానుభవవాంఛా పరిపూర్ణమనస్కయగు చెలియలిని— ఈవిధముగా—ఇంత దయాశూన్యముగా వధింపఁదలంచుటయా? కంసా! సహోదరియందు నీకుఁగల ప్రేమయంతయు నశించి

వసు దేవుని మొఱ. నదా? నీచెలియలి ప్రాణము మాత్రము నీ ప్రాణమువంటిది కాదా? పురుషుఁడవైన నీవే ప్రాణరక్షణోపాయము నెఱుంగజాలక సోదరిని జంపనుండ నాఁడుది యగు నీతోఁబుట్టు వేమి చేయఁగలదు? ఇదియేనా పౌరుషధర్మము? అదిగాక—

ఉ. అన్నవు నీవు చెల్లెలికి • నక్కట? మాడలు చీర లిచ్చుటో
మన్నన సేయుటో మధుర • మంజులభాషల నాదరించుటో
మిన్నుల మ్రోఁతలే నిజము • మేలని చంపకుమన్న మాని రా
వన్న సహింపుమన్న తగ • దన్న వధింపకుమన్న వేఁడెదన్.

అనివసుదేవుఁడు దేవకీదేవి ప్రాణములనురక్షించుటకై కంసుని

ననేక విధముల బ్రార్థించెను. కాని యాపాపుని మనస్సు కరుగలేదు. ఆతని నిశ్చయము మారలేదు.

వసుదేవుఁడు తన ప్రార్థనము కంసునియెడ నిష్ఫలమై పోవుటఁగాంచి నిజసతీమణికి ముప్పుదప్పదని తలంచియుఁ గొంత ధైర్య మవలంబించి 'కానిమ్ము. ఈతలోదరి యష్టమ గర్భంబుగదా కంసుని ప్రాణములు హరించునదియని యాకాశ వాణి తెల్పినది. అట్టియెడ నిప్పుడు నిష్కారణముగాఁ గాంతను గోలుపోవుటేల? ఈమెకుఁ గలుగు శిశువుల నందఱిని నీతనికే యర్పించెదను. మీఁద దేవుఁడే గలఁడు. ఈత డెంత యత్నించినను దైవవిధి తప్పునుగదా? కానిమ్ము, చూతము.' అని తనలోఁ దాను సమాధానమును బొందినవాఁడై కంసునిఁ గాంచి 'కంసా! నీ సోదరిని నిష్కారణముగా నేలచంపెదవు? ఈమెకుఁ బుట్టువారలుఁ గదా నిన్ను సంహరించునది? దానికై నీవెంత మాత్రమును భయపడ నక్కఱలేదు. ఈమెకుఁగలుగు శిశువుల నందఱినిఁ బుట్టినతోడనే నీకప్పగించెదను. ఆశిశువులనే సమయించి నీప్రాణములను గాపాడుకొనుము' అని తెలియజెప్పెను.

వసుదేవుని మనోధైర్యము.

వసుదేవుఁడట్లు తనకుఁ దెలియఁ జెప్పఁగనే కంసుఁడును కొంతవఱ కాలోచించి యదియేసమ్మతమని తలంచినవాఁడై 'బావా! నీపల్కులను శిరసావహించెదను. ఆడినమాటను

దప్పక యీ మెఱుఁగలుగు శిశువులను నాకప్పగింప వలయును సుమా! మాటఁ దప్పినయెడల మీ యిర్వుర ప్రాణంబులును దప్పిపోవును. ఈ కంసుఁ డొంత మాత్రమును దయఁజూపు వాఁడుగాఁడు.' అని తనమనోనిశ్చయమును వసుదేవునకుఁ దెలియపరచి యాక్షణ మునవే వారలనిద్దఱినిఁగొని తనపురంబునకరిగెను. పురమును బ్రవేశించిన వెంటనే కంసుఁడు వసుదేవుని మాటయందు నమ్మకములేనివాఁడై చెలియలిని, మఱఁదిని, శృంఖలా బద్ధులుగ నొనర్చి కారాగృహ నందుంచెను. అప్పటికిని నిండార నమ్మకములేనివాఁడై శిశువు పుట్టినతోడనే తనకుఁ దెలియజేయవలసినదని తన కాపుదలైన వారినిఁగొందఱిని కాపు వెట్టెను.

కారాగృహ వాసము.

దేవకీ వసుదేవులట్లు కంసునివలనఁ గారాగృహవాస మొనర్చుచు సంతతము భగవచ్చింతన సేయుచుఁ గాలమును గడుపుచుండిరి. ఇట్లు దినములు గతించినకొలంది, దేవకిదేవి క్రమక్రమముగా గర్భమును ధరింప సాగెను. వసుదేవుండును సత్యవ్రతాచరణ తత్పరుం డగుటవలన గర్భోత్పత్తి యైనవెంటనే పుత్రా నురాగమును గూడ లెక్కింపక యాపోత్తుల కందువులను గంసున కర్పించు చుండెను. అతండును దయాశూన్యుఁడై

సత్యవాక్య పరిపాలనము.

యీ పసిపాపలను దన నిశితకరవాలమున కెరఁజేయుచునశరీర వాణి పల్కులు దనయెడల నెట్లు సార్థకంబు లగుననియు, దైవ విధి తన కెట్లు ప్రతికూలము కాఁగలదనియుఁ దనకు దాను సమాధానము సెప్పికొనుచు నిజ సహోదరి యష్టమ గర్భంబువలనఁ దన కెంతమాత్రమును బ్రాణహాని సంభవింప నేరదను నమ్మకముతో నుండెను. వసుదేవుండును బుట్టినవారు పుట్టినట్లె గిట్టుచుండినను, దుఃఖముల పాలుఁగాక, సంతతము శ్రీహరిచింతనంబును దవిలి యుండెను. దేవకీదేవియుఁ బురా కృత కర్మఫలంబు ననుభవింపక తీరదను నిశ్చయంబునఁ బుత్ర శోకమును దిగమ్రింగుచు దైవమునే నమ్మియుండెను. ఆప దలు ముమ్మరంబుగఁ జుట్టుముట్టిన ముట్టుఁగాక! ధీరస్వభావ మెంత మాత్రమును జలింప నేరదు. పౌరుషంబు దైవంబును దప్పింపఁ జాలదు.

దేవకీదేవి యేడవ గర్భంబును దాల్చిన వెంటనే విశ్వరూపుండైన హరి గర్భస్థుండగు జీవునకుం గంసుని వలన హాని సంభవించునని యెఱింగి, తన్ను నమ్మియున్న యాదవులకు మేలొనర్పం దలంచినవాండై యోగమాయాదేవినిం జేరంబిలిచి 'దేవీ! వసుదేవుని భార్యలలో నొకతెయైన రోహిణియను కాంత కంసునివలన నెట్టియాపదను బొందక నందగోకులమున సురక్షితముగా నున్నయది. ప్రస్తుతము దేవకీదేవీగర్భస్థమైయున్నపిండ మాది శేషునియంశమున వృద్ధిం బొందు చున్నయది. కావున నీ నేర్పు కొలంది ప్రయత్నించి యాపిండమును గొని రోహిణీదేవి గర్భమునం జొనిపిరమ్ము. అష్టమ గర్భంబున నేనామెకుం బుత్రుండనై పుట్టెదను. నీవును యశోద యను పొలతికిం బుత్రికవై పుట్టుము. జనులందఱును నిన్ననేక విధంబుల ననేక నామంబులలోం బూజింపం గలరు' అని చెప్పి పనిచిన వెంటనే మాయాదేవియుం దన యోగమాయ వలన నెవ్వరికిం దెలియనిచందమున దేవకీదేవి గర్భస్థమగు పిండమును గొని రోహిణీదేవి గర్భమున నుంచెను. అంత రోహిణియు గర్భంబును దాల్చినదై యొక్క కుమారునిం గనెను. ఆపసిపాపండు, బలముంగలవాడగుటవలన, బలభద్రుండనియు

బలరాముని జననము.

లోకరమణుఁడగుటవలన, రాముడనియు, గర్భ సంకర్షణమున సంకర్షణుఁడనియు ముస్నగునామములతోఁ దేజరిల్లఁజొచ్చెను. ఈవిధముగాఁ గృష్ణావతారమునకు ముందే నందగోకులమున బలరామోత్పత్తి యయ్యెను. మాయాదేవియు శ్రీహరి వాక్యానుసారము యశోదగర్భమును జొచ్చెను.

దేవకీదేవి యేడవ గర్భమైనది యెవ్వరికిఁ దెలియకున్నందువలనఁ బౌరులందఱును గడుపు దిగెనని యనుకొనసాగిరి. ఇట్లు కొన్నిదినములు గడచునప్పటికి, దేవకీదేవి యష్టమ గర్భంబును ధరించెను. ఈయష్టమ గర్భమేగదా తన్ను సంహారించునదియని కంసుఁడు గడు జాగరూకతతోఁ దనవారినిఁ గాపుంచెను. పాపము! వసుదేవునకుఁ బుత్రు నెట్లు గాపాడవలయునో తెలియకుండెను. భారమంతయును భగవంతునియందే నిలిపి యాతని చరణసరసిజములే తమకు దిక్కనినమ్మి యారాధించుచు నాదంపతులు దినములుగడుపుచుండనొకనాటిరాత్రి శ్రీహరి వసుదేవునకుఁ బ్రత్యక్షమై తన్నేమార్గమునఁ గాపాడ వలసినదియుఁ దెలియఁజేసి యదృశ్యుండయ్యెను.

శ్రీకృష్ణునిజననము.

అప్పటికే దేవకీదేవికి నీళ్ళాడు పొద్దులగుటవలన నొకనాఁటి నడురేయినిఁ దారలు, గ్రహంబులు మొదలగునవి యన్నియును శుభగతిని నుండ నామె యొక్కశిశువును గనెను. పిండోత్పత్తి

యైన వెంటనే యొరులకుఁ దెలియకుండఁ బూలవానలు గురిసెను. దేవదుందుభులు మ్రోగెను. సురకాంతల నృత్యగీతములు విజృంభించెను. మఱియొకదెస, బ్రహ్మాదిసకల దేవతలును నారదాది సర్వమునీంద్రులును, కైలాసాది సకలభువనంబులును, నాతనిఁగీర్తింపఁ దొడంగిరి. ఆహా! ఏమి యాపాపని సౌందర్యము! దేహము నీలవర్ణము. కన్నులు పద్మములు. కంఠహారము కౌస్తుభము. మోము పూర్ణేందు బింబము. అవియివి యననేల? సర్వవిధముల శ్రీహరినిఁ బోలియుండెను. ఆపాపని తేజఃపుంజమువలన నాపురిటియిల్లు చక్కఁగాఁ బ్రకాశింపఁ జొచ్చెను. అట్టి శిశువును వసుదేవుఁడు గాంచి శ్రీహరియే తనకుఁ బుత్రుఁడయ్యెనని తలంచి, పుత్రానురాగమును బొందక, కేవలము భక్తిపరవశుఁడై యాపాపనికిఁబ్రదక్షిణపూర్వక నమస్కారం బొనర్చి, ముకుళిత కరకమలుండై “దేవా! సర్వమును నీ యందిమిడియున్నది. నిజముగ నీవు సర్వాత్ముఁడవు. సర్వమయుఁడవు సర్వేశ్వరుఁడవు. గుణవికారరూపరహితుండవు. జననమరణాదులు నీకుఁగలుగ నేరవు. నీవే పరబ్రహ్మవు. నీయాజ్ఞలేనిదే తృణమైనను గదలఁ జాలదు. భూభారమును దొలఁగించుటకై నీవిట్లు రూపంబునుగొని యుద్భవించితివేగాని, నీకు రూపోత్పత్తులు గలవా?’ యని యిట్లనేకవిధంబులఁ బ్రార్థింపఁ దొడంగెను.

దేవకీదేవియుఁ బుత్రవ్యామోహంబును బొందక, పరబ్రహ్మ స్వరూపంబైన యాశిశువును బలువిధంబులనుతిసేయసాగెను. ఈవిధముగా సకలమునకు శ్రీహరిజన్మక్రమము తెలిసియుండ మాయాదేవి యోగనిద్రవలన రక్కసకులంబున కెంతమాత్ర మును దెలియకుండెను. ఆహా! పరాత్పరుని తత్త్వంబు నెవ్వరు గుర్తింపఁగలరు ?

వసుదేవుఁడు పుత్రరక్షణము తనకుఁ గర్తవ్యమై యుండుటవలన భక్త్యావేశము నణంచుకొని, రక్షణోపాయ మును, హరివలన నింతకుమున్నె యెఱింగి యున్నవాఁడగుట వలన, నాపసిబిడ్డను జంకనిడుకొని గోకులమునకు బయలు దేరెను. యోగనిద్రవలనఁ గావలివారలా సమయంబున శరీ రంబులు మైమఱచియుండిరి. వసుదేవున కప్రయత్నముగా నినుపసంకెల లూడిపోయెను. అప్పుడాతండు సప్పుడుగాకుండ మెల్లన నడుగులిడుచు మొగసాలలంగడచి యచిరకాలంబున నే పురంబును నిర్గమించి యమునానదీ సికతా

కృష్ణుఁడు గోకులమును జేరుట.

తలంబును సమీపించెను. అచ్చోట యము నయు మురళీగానముచేత ముందు తన్నాబిడ్డ మోహింపఁజేయనుండెనని మేలుదలంచెనో యనునట్లు వసు దేవునకు మార్గమునొసంగెను. అతండును, ననాయాసముగా నదినిదాటి వ్రేపల్లెకుంజని యందు నందునిమందిరంబును ముం

దునకుఁ జొచ్చి యందమందనిద్రం బొందియున్న యశోదను డాయంజని, యామెకుఁదెలియకుండ నప్పుడే పుత్రికారూపం బునఁ బుట్టియున్న మాయాదేవినిఁ దానుగై కొని యాయవ్వ శయ్యపైఁ దనపసిగందును బరుండఁబెట్టి మరల నింటికిబయలు దేరెను. ఈవృత్తాంతమంతయు నొరుల కెంతమాత్రమును దెలియకుండెను. వసుదేవుండట్లు బయలుదేరి యథాప్రకార ముగా నదినిదాటి కారాగృహంబునుజొచ్చి యామాయాశిశు వును దన కాంత కొసంగెను.

పసిపాపయైన మాయాదేవిని, నత్తెఱంగునఁగొనివచ్చి వసుదేవుండు నిజసతీమణి పురిటి మంచముపై నుంచినంతనే యాబాలిక, రక్కసకులమును మేల్కొలుపుటకో యనునట్లు యేడువఁ దొడంగెను. ఆరోదనధ్వనుల నాలకించి కావలి వారలు మేల్కాంచి సర్వము నెప్పటివిధమున నుండుటఁగని హానియేమియుఁ గలుగలేదను నమ్మకముఁగలవారై, శిశువు కలిగిన సమాచారము నప్పుడే కంసునకుఁ దెలియఁజేసిరి. ఆతఁడు నీయష్టమగర్భంబేగదా తన్ను సమయించునది యని రోషకషాయితనేత్రుండై దిగ్గన శయ్యనుండి డిగ్గి, వెండ్రుకలు ముడివీడఁ దాల్మినశింపఁ బైచీరతొలఁగిపోవఁ

మాయాదేవి. దత్తరంబునఁ బురిటి గృహంబును జొచ్చి, యేడ్చుచున్న యాపసిగందును దన నిశితకర వాలంబున కెరఁజేయుటకై, చేపట్టి భయంకరమైన యావాడి

వాలును బైకెత్తెను. అట్టియెడ దేవకీదేవి పెద్దపెట్టున నేడ్చుచు నాతని కడ్డంబువచ్చి "అన్నా! అష్టమ గర్భంబునఁగలుగు పుత్రుండుగదా నీప్రాణంబులఁ గొనునని యాకాశవాణి పల్కినది? నాయష్టమగర్భంబు బాలికగాని బాలుండుగాడు. ఈ యాఁడుబిడ్డవలన నీకేమి భయము? దీనిని విడిచిపెట్టుము. అయ్యో! ఇదివఱకే నాకుఁగలిగిన యార్గురుకొడుకులను బట్టి దయాశూన్యుండవై వధించితివి. ఇప్పుడీ యాఁడుబిడ్డనుగూడ నిష్కారణముగా వధింపనుంటివి. నాకుఁ బుత్రలాభము లేక పోయినను, బుత్రీలాభమునైనఁ బొందనిమ్ము. అన్నా! ఈ యాఁడుబిడ్డ నిన్నేమిచేయఁగలదని భయపడెదవు? ఇదియేనా నీకుఁగల పౌరుషము?

ఉ॥ అన్న శమింపుమన్న తగ ♦ దల్లుఁడు గాఁ డిది మేనఁగోడలా
మన్ననసేయుమన్న విను ♦ మానినిఁ జంపుట రాచపాడిగా
దన్న సుకీర్తివై మనఁగ ♦ దన్న మహాత్ములు బోవుత్రోవవో
వన్న భవత్సహోదరిగఁ ♦ దన్న నినుఙ్ శరణంబు వేడెదఙ్.

అని యీవిధముగా ననేక విధంబుల నాతనిఁ బ్రార్థింపఁ జొచ్చెను. కాని యామె ప్రార్థనంబుల నాతని కఠిన హృదయ మొంతమాత్రమును గరుగలేదు. ఆతని నిశ్చితాభిప్రాయ మణుమాత్రమైనను మారలేదు. బలవంతముగా నా శిశుహంతకుఁడు—ఆదుర్మార్గుఁడు— ఆకఠినహృదయుఁడు—

ఆపసిపాపను దల్లిపొత్తిళ్లనుండి గైకొని వెక్కివెక్కి యేడ్చు చున్నను దయలేనివాఁడై పుడమిపయిం బడవైచెను. కాని యాపసిపాప పుడమిపయింబడక, విచిత్రగతి గగనంబున కెగసి విశ్వరూపంబును దాల్చినదై, చూచువారలాశ్చర్యపడ నందఱును వినునట్లు 'కంసా ! నీవెంత యత్నించినను దైవవిధిని దప్పించుకొనఁజాలవు. నిన్ను సమయించువాఁడిదివఱకే పుట్టి పెరుగుచున్నవాఁడు. క్రూరకర్మమని యెంచక సోదరి బిడ్డల నార్గురినిఁ జంపిన పాపము నిన్నుఁ గట్టికుడుపక మానునే?' యని పలుకుచు నంతరిక్షంబున నదృశ్యయై పోయెను. కంసుఁడు హతాశుఁడై పోయెను. అచ్చటనున్న వారందఱును విభ్రమచేతస్కులై యుండిరి.

మాయాదేవి పలికిన పలుకులు సెవులకు ములుకులై సోకఁ గంసుఁడు కొంతవడికిఁ దెప్పరిల్లి తానొనర్చిన దంతయు నిష్ఫలమైపోయెఁ గదాయని విరక్తిభావముఁగలవాఁడై మఱంది యైన వసుదేవునిఁ గాంచి "మహాత్మా! నేను నీయెడ మహాపరాధమును గావించితిని. నేను కేవలము పాపుఁడను. బాలఘాతకుఁడను. క్రూరుఁడను. దుష్టచిత్తుఁడను. దయాశూన్యుఁడను. బ్రాహ్మణ హింసాపరాయణుండను. పాపమనక యశాశ్వతంబగు నీశరీర రక్షణార్థమై నీ యార్గురు కొమరులను బట్టి వధించితిని. అయినను దైవవిధిని, దప్పించు కొనఁజాలనైతిని.

ప్రాణులందఱును దమపూర్వజన్మకర్మానుసారము వృద్ధిక్షయములకును, జననమరణంబులకును లోనగుచుందురు. దేహధారులెందును స్వతంత్రులుగారు. రక్షించుటకును శిక్షించుటకును గర్మప్రధాన మగుచున్నది. కాని వ్యక్తిప్రధానమగుట లేదు. మాశిశు సంహారమునకు వారివారికర్మయే ప్రధానంబుగాని నేనెంతమాత్రమును గర్తనుగాఁజాలను. అత్మ కెన్నండును బగసెలుములులేవు. అవికర్మవలననే కలుగుచున్నవి. ఈతాత్పర్యంబును గుర్తెఱింగి నన్నుక్షమింపవలసినది" యని యాతనిపాదములపై వ్రాల వసుదేవుండును గంసుని మనఃపూర్వకముగా క్షమించెను. కంసుండును దేవకీవసుదేవులను జెఱనుండివిముక్తుల జేసి తాను నిజమందిరంబున కరిగెను. దేవకీవసుదేవులును శాంతచిత్తులై యుండిరి.

దేవకీవసుదేవుల చెఱ విముక్తి.

శ్రీకృష్ణుఁ డట్లు కారాగృహంబున జన్మంబు నొంది,
తండ్రియగు వసుదేవునివలన నందగోకులమునకుఁ జేర్పఁబడి
యశోదకుఁ బుట్టి బిడ్డఁడై దినదినాభివృద్ధిఁ గాంచుచుండెను.
నందయశోదలకుఁ గృష్ణుండు పెంపుడుబిడ్డ డగుటకుఁ గార
ణము లేక పోలేదు. నందుఁడు పూర్వజన్మంబున ద్రోణుఁడను
వసువైయుండెను. అతని భార్యపేరు ధర. కొండొక కార
ణంబున బ్రహ్మదేవుఁడు వారలపైగినిసి మర్త్య
నందయశోదల యోనిఁబుట్టుఁడని శపించెను. అప్పుడు ద్రోణుం
పూర్వజన్మ డును, నాతని భార్యయగు ధరయుఁ దమకు
వృత్తాంతము. విష్ణుసేవారతిఁ జేకూర్పవే యని యావేల్పు
పెద్దను బ్రార్థింపఁగా నాతండును నట్లకాకయని
వారలకు వరంబొసంగెను. శాపోపహతులైన యాదంపతులు
మానవజన్మంబున నందయశోదలనఁ బుట్టియుండిరి. విష్ణుండును
గమలాసనుని వరంబును సార్థకముగా నొనర్ప నందయశోదలకు
ముద్దు బిడ్డఁడై తన్ను సేవించు భాగ్యమును వారలకు సమ
కూర్చెను.

కృష్ణుం డీవిధమున గోకులమున యశోద యొమ్మనఁ
బెంపొందుచుండ నచ్చోట మధురాపురంబునఁ గంసునకు
నాఁడునాఁటికి గృష్ణునిపైఁ గల శత్రుత్వము పెంపొందు

చుండెను. తొలుదొల్త నశరీరవాణి వాక్యము లాతని కర్ణ రంధ్రంబులఁ జొచ్చినప్పుడే కంసునిహృదయమున దుష్టస్వభావము తాండవింపఁ జొచ్చెను. అదియట్లుండ మాయాదేవి వాక్యంబులను వినినప్పటినుండియు నాతనిమెదఁ దాండవించుచున్న వైరభావము గజ్జెగట్టి నృత్యముసేయ నారంభించెను.

కంసుని క్రూర స్వభావము

ఇట్లు కృష్ణునియందుఁ బ్రబల శత్రుత్వమును వహించి యాతనిని రూపుమాపుటెట్లాయని పలుతెఱంగుల నాలోచించుచుఁ గంసుఁడొకనాఁడు తనమంత్రుల రావించి కృష్ణునిఁగూర్చి తనకుఁగల మనస్తాపంబునంతయు వారలకు దెలియఁజేసెను. వారును గొంతనడి దీర్ఘాలోచన మొనర్చి, 'దానవనాథా! శ్రీకృష్ణునకు గోబ్రాహ్మణ సాధుజన సంఘంబులును, నధ్వరమంటప తపోవన శ్రద్ధాశాలలును, మొదలుగాఁ గలవన్నియుఁ బ్రియంబులై యుండును. కావునఁట్టివాని నన్నింటినిం జెరుపనిప్పుడే యనుజ్ఞనొసంగుఁడు. దానివలనఁ గృష్ణునిపై దమకుఁగల విరోధానలంబు కొంతవఱకుఁ జల్లారఁగల' దని వాక్రువ్వ గంసుండును వల్లెయని సాధుల బాధించుటకప్పుడే దైత్యవీరుల కాజ్ఞనొసంగెను. నాటఁగోలెఁ గంసుని దుష్కృత్యములు భూనభోంతరాళంబులందు నిండి ప్రతిబింబింపసాగెను.

ఇట్లు కంసుఁడు నిజభటులను దుష్కృత్యంబు లొనర్ప బ్రేరేపించుటయేగాక, తనకుఁదానయే శ్రీకృష్ణ వధోపాయమునుగూర్చి చేయుంబవలు విచారింపఁ దొడంగెను. శ్రీకృష్ణుండు శిశువై యుండుటవలన లోకంబునఁగల శిశువుల నందఱిని సంహరించినచోఁ గృష్ణుండును సంహరింపఁ బడునుగదా యని తలంచి తత్కార్య నిర్వహణమునకై యారక్కసుఁడు పూతనయను నొక్కరాక్షసాంగనను నియోగించెను. ఆరక్కసియుఁ గంసుని పంపునఁ గామరూపంబుతో నెల్లెడల సంచరించుచుఁ జను మొనల విషంబు నిడుకొని కనఁబడిన చిన్ని పాపల కందఱికిఁ బాలిచ్చు దానివలెఁ జన్నుగుడు

పూతన వధ.

పుచు శిశుసంహార మొనర్పసాగెను. ఇట్లా పూతన వాడ వాడలఁ దిరుగుచుఁ దుదకు గోకులమునకు వచ్చి చేరెను. గోకులమును బ్రవేశించినది మొదలారక్కసి ప్రతిగృహంబును బ్రవేశించి తానువచ్చిన కార్యమును ముగించుకొనుచుండెను. తుదకుఁ గర్మపరిపాకమగుటవల దానవమృత్యుదేవతా గృహమనఁదగు యశోదాదేవి మందిరంబునుజొచ్చి, పూతన, పాన్పుపైఁ బవళించియున్న బాలకృష్ణునిఁగాంచి చన్నిచ్చుదానివలె నాతనిఁ గైకొనెను. గోపికలందఱును, గామరూపిణియగు పూతన సౌందర్యాతిశయంబుం గన్గొనుచుఁ గలహా పెఱుంగఁజాలక

మిన్నకుండిరి. పూతన, తనకుఁ జన్నిచ్చుటకుఁ బ్రారంభించి నంతనే సర్వవిదుండైన శ్రీకృష్ణపరమాత్మ యాదానవాంగన దుష్కార్యాచరణమును గుర్తెఱింగి, పాలు ద్రావుచున్నట్లు నటించుచు, గ్రుక్కగ్రుక్కకు నారక్కసిమేనిలోని సత్వమెల్లను ద్రావఁజొచ్చెను. ఆబాలుని యమానుషచర్య కాశ్చర్యపడి, క్షణక్షణమునకుఁ బ్రాణంబులు సన్నగిలుచుండ నిలువఁజాలక 'కృష్ణా! ఇంకఁజాలును. చన్ను విడువుము. విడువుము.' అని యాతనిని మరలింపఁ జొచ్చెను. కాని చనుఁబాలు చవిఁగొన్న వానివలెఁ గృష్ణుఁడు చన్నువిడువక పైకొని పాలుద్రావ నారంభించెను. కనుమూసి కనుదెఱచునంతలోఁ గృష్ణుండా రక్కసకాంత సర్వప్రాణంబులను హరించెను. అప్పుడు కామరూపంబును దొఱంగినదై, జీవంబులనెడఁబాసి పెనుగొండవలె సహజస్వరూపంబున లోకభయంకరంబుగఁ బూతన భూమిపై వ్రాలెను. ఆభయంకరాకారమును గాంచి గోపగోపికాజనంబులందఱును మిక్కిలి భయంపడిరి. కాని కృష్ణుండు మాత్ర మారక్కసితో నాడుకొనఁ జొచ్చెను. అచ్చోటనున్న వారందఱును గృష్ణుని యమానుషచర్య కాశ్చర్యపడుచు నాతండు నిక్కముగా శ్రీహరియే యని తలంచిరి. యశోదయుఁ జంటిబిడ్డయైన కృష్ణుఁడు భయపడెనేమో యని విభూతి మొదలగు రక్షాకరణంబు లొనర్పసాగెను. నందుఁడు

మొదలగు యాదవ ప్రముఖులందఱును గోకులమున నుత్పాతములు పుట్టనున్నవని భయపడఁ జొచ్చిరి. ఈవిధముగాఁ బూతన ప్రాణంబుల హరించి కృష్ణుఁడు కంసుని ప్రయత్నము నిష్ఫలముగఁ జేసెను.

లీలామానుష విగ్రహుండైన కృష్ణుండిట్లు నిజమాయాబలంబువలనఁ గంసుని ప్రయత్నంబులను గొనసాగనీయక నిష్ఫల మొనర్చుచు గోపికలతోడను గోపబాలకులతోడను గ్రీడింపఁ జొచ్చెను. ఒకనాఁడు యశోదాదేవి బాలకృష్ణునకు సిగముడిచి గృహాంగణంబున నాడుకొనుటకు వదలిపెట్టియుండఁగా దృణావర్తుఁడను రాక్షసుఁడు కంసుని పంపున సుడిగాలి రూపమునుదాల్చి యాడుకొనుచున్న కృష్ణునెత్తుకొని పోయెను.

తృణావర్తుని వధ.

అచ్చోటనున్న గోపబాలకులందఱును 'కృష్ణుండు పోయెపోయె' నని హాహాకారంబు లొనర్పసాగిరి. ఆబాలకుల రోదనధ్వనుల నాలకించి యశోదాదేవి మొదలుగాఁగల వారందఱును బరుగెత్తుకొని వచ్చి, కృష్ణునకుఁ గలిగిన యాపదను దెలిసికొని పెద్దపెట్టున వాపోవఁదొడఁగిరి. ఇవ్విధంబున గోకులంబంతయు బాలకృష్ణునిఁగూర్చి మిక్కిలిగ దుఃఖింపసాగెను. ఇట్లు తన్ను గూర్చి యందఱును విచారించుచుండఁ గృష్ణుండు దానవునిచే నెత్తుకొని పోఁబడిన వానివలె నభోభాగంబునకు వానితోఁ

గూడసరిగి యచ్చోట నాతనికంఠమును బిగియఁబట్టుకొని క్రిందికి వ్రేలాడఁజొచ్చెను. ఆ దానవుఁడా బాలకృష్ణుని బరువును భరింపఁజాలక, క్షణక్షణమునకుఁ గ్రిందికి దిగ నారంభించెను. కాని కుత్తుకబాధ మిక్కుటముగానుండుటవలన మధ్యేభాగంబుననే యాదైత్యుఁడు ప్రాణంబులఁ గోల్పోయి యొక పర్వతంబు వడువునఁ బుడమిపయిఁబడెను. ఆతనితోఁ గృష్ణుండును బుడమికి డిగ్గి తోడిబాలకులఁ గలిసికొనెను. కృష్ణుఁడు తిరిగి కానుపించినంతనే యాగోపబాలకులందఱానందముతోఁ జిందులుద్రొక్కుచు బాలకృష్ణునెత్తుకొని యశోదాదేవి కడకరిగిరి. పుత్రునికై మిక్కిలిగ వాపోవుచున్న యశోద తన పాపనిఁ గాంచి యపరిమితానందమును బొందెను. గోపికలందఱును గృష్ణుని దరిగి చూడగలిగినందులకుఁ దమజన్మంబులు సార్థకంబులయ్యెనని తలంచిరి. ఎల్లరును జిన్నికృష్ణుఁ బరమాత్మగా భావింపఁ దొడంగిరి.

గోకులంబునఁ గృష్ణుఁడిట్లు క్రమక్రమాభివృద్ధినందుచుండ నందుఁడు రోహిణీదేవి కుమారుఁడైన బలరామునిఁ దీకొనివచ్చి కృష్ణునితోనుంచెను. నాటఁగోలె బలరామకృష్ణు లిద్దఱును గోకులంబున మెలంగఁ జొచ్చిరి. దినంబు లివ్విధంబునఁ గడిచిపోవుచుండ నొకనాఁడు యాదవపురోహితుండైన

గర్గ మహాముని నందుని మందకుఁ జనుదెంచెను. ఆ మహాత్ముని గాంచి నందుఁ డాతని నర్ఘ్య పాద్యాది విధుల బూజించి కుమారులైన శ్రీకృష్ణ బలరాములనుఁ జూపి వారలకు నామకరణంబు లొనర్పుఁడని యాతనితోఁ బల్కెను.

గర్గ మహాముని.

గర్గుడును బలరామునిఁ గాంచి, యాతఁడు జనులను రమింపఁ జేయువాఁడు గావున రాముఁడనియు, యదుసంకర్షణంబున సంకర్షణుండనియు, ఘనబలమున బలుఁడనియు, హలమునే యాయుధముగాఁ గలవాఁడు గావున హలాయుధుఁడనియు నాతనికి నామకరణం బొనర్చెను. అనంతరము శ్రీకృష్ణు నుద్దేశించి, నల్లని శరీరముఁ గలవాఁడు గావునఁ గృష్ణుండనియు, వసుదేవునకు జన్మించినవాఁడగుటవలన వాసుదేవుండనియు, గుణ రూప కర్మంబు లనేకంబులుఁ గలిగియున్న వాఁ డగుట వలనఁ బెక్కునామంబులు గలవాఁడనియు నాతనికి నామ కరణంబొనర్చి, యాశిశువువలన నందగోకుల ముద్ధరింపఁబడు ననియు, దుఃఖంబులు దొలంగి సుఖంబులు సేకూరుననియు, మఱియు వారివలన దుర్జన శిక్షణంబును, సజ్జన రక్షణంబును జరుగుననియుఁ దెలియఁజెప్పి బాలకృష్ణుని విశ్వమయునిఁగాఁ దలంచుచు నాతండు తన యాశ్రమంబున కరిగెను.

బలరామ కృష్ణు లిద్దఱును శరీరంబులు రెండుగను, మనంబులొక్కటిగను మెలంగుచు గోపకులతో శైశవక్రీడల

నెఱపుచుండిరి. ఒకనాఁడు గోపకులును, బలరాముఁడును గలసి, శ్రీకృష్ణుఁడు మన్నుఁదినెనని యశోదాదేవితోఁ జెప్పిరి. ఆమెయు వారిమాటలను నమ్మి వెన్నుఁడు మన్నుఁదినెననియే భావించి యాతనిఁ బట్టుకొని 'అన్నా! ఇదినీకుఁదగునా! ఇంటియందు నీకెన్నియో రుచ్యములైన పదార్థములుండ మన్నెందుకుఁ దింటివి? నానియమములను నీవేలమన్నింపవు? చూడుము! నీయన్నయు నీ సఖులును నీమీఁదఁ గొండెములు సెప్పుచుండరికదా?' అని మందలించెను. భయరహితుండగు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముఁడు తల్లి మందలింపునకు భయపడినవానివలెఁ గంటఁ దడివెట్టి వెక్కి-వెక్కి యేడ్చుచుఁ దల్లియైన యశోదతో —

శా॥ అమ్మా! మన్నుదినంగ నేశిశువనో? ♦ యాఁకొంటినో వెఱ్ఱినో
నమ్మంజూడకు వీరిమాటలు మదిన్ ♦ నన్నీవుగొట్టంగఁ దా
రిమ్మార్గంబు ఘటించిచెప్పెదరు కా ♦ దేనిన్ మదీయాస్యగం
ధమ్మాఘ్రాణము సేసి నావచనముల్ ♦ దప్పైన దండింపవే?

అని జాలిఁ గొలుపునట్లు పలికి తననోరును దెఱచి 'చూడు' మని తల్లిని సంబోధించెను. ఆమెయుఁ దన ముద్దుపట్టి ముద్దుపలుకులకు మహానందమును బొంది కుమారుని సత్య

మృద్భక్షణ విశ్వరూపప్రదర్శనము

ప్రవర్తన మెంతవఱకుఁ గలదో చూతమని యాతని నోరును దిలకించెను. చూచుటయేఁ దడవుగ యశోద విభ్రమాశ్చర్య చకితయై పోయెను. ఆచిన్ని కృష్ణుని నోర నామెకు జలధిపర్వత వన

భూగోళశిఖితరణిశశిదిక్పాలకాది కరండమైన బ్రహ్మాండంబాతఁ యుఁ గాను పించెను. అట్టిబ్రహ్మాండమును బసిపాపని నోరఁ గనుంగొని యశోద—

మ॥ కలయో వైష్ణవమాయయో యితర సం ♦ కల్పార్థమో సత్యమో
తలఁపఁగ నేరకయున్న దానరో యశోదా ♦ దేవిగానో పర
స్థలమో బాలకుఁ డెంత యీతని ముఖ ♦ స్థంబై యజాండంబు ప్ర
జ్వలమైయుండుట కేమి హేతువో మహా ♦ శ్చర్యంబు చింతింపఁగన్॥

అని తనలోఁదాను వితర్కించు కొనసాగినంతనే యామెకుఁ గృష్ణునియెడఁగల పుత్రానురాగంబుఁ దొలంగి భక్త్యావేశ మినుమడించెను. అట్లు భక్తిపరవశయై బాలకృష్ణునిఁ బెక్కు విధములఁ బ్రార్థింపఁ దొడంగెను. కాని కృష్ణుండది యెంతమాత్రమును దగదని యామెను వైష్ణవ మాయయందుఁ దగుల్కొనఁ జేసెను. తోడనే యశోదకు భక్త్యావేశము నశించి పుత్రప్రేమ మినుమడించుడు నామె కృష్ణునిఁ జేరఁదీసి నిజాంకతలంబున నిడికొని "నాతండ్రీ! నిన్నెప్పుడు మంతలింపను లెమ్మ" అనియోదార్ప సాగెను. కృష్ణుండును, నేడుపుమాని తల్లికుచవేదికయందు నొదలమోపి కూరుకు సెందెను.

కృష్ణుఁడిట్లెఱుగున నప్పుడు గోపగోపికా జనంబులకుఁ దనసహజ తత్వంబును దెలియఁ బఱచుచు నొకప్పుడు భక్తిపరవశులుగను,మఱొక్కప్పుడు తనయం దనురాగములు

వారిగను వారినందఱ నొనర్చుచుండెను. అతండును గోప బాలకులతో నాడుకొనుచు, నప్పుడప్పుడు చోరునివలె నితర గృహంబులందుఁ బ్రవేశించి యందున్న గొల్లపడుచులను గనుసైగలు సేయుచును, వెనుకప్రక్కగాఁ జేరంజని చెక్కిళ్ళు నొక్కుచును, వచ్చెదవాయని రహస్యముగా భాషించుచును, నొంటరిగనున్నఁ బైఁబడి యధర చుంబనాదుల నొనర్చుచు నిట్లనేకవిధంబులమగపోడుములు సేయుచుండుటయేగాక, పీలగు నప్పుడుపాలుపెరుగులఁ గ్రోలుచు, వెన్ననారగించుచుఁ బట్టు కొనవచ్చిన గోపికలను వెఱపించి పాఱిపోవుచు నొక్కొక్క తఱి వారిలోవారికిఁ గలహంబులువెట్టుచు, నిరంకుశాధికారం బున దుండగంబులు సేయఁజొచ్చెను. గోపికలందఱును బాల కృష్ణుని దుండగంబులు నానాటి కభివృద్ధి నందుచుండఁ జూచి సహింపఁజాలక యొకనాఁడు యశోదాదేవి కడకరిగి, యామె ముద్దుపట్టి తమయిండ్లయందొనర్చిన దుండగంబుల నన్నింటిఁ గూర్చి సవిస్తరముగాఁ జెప్పిరి. చన్నుగుడుచుచున్న కృష్ణుఁడు తల్లి తన్నెక్కడ మందలించునోయని భయ పడినవానివలెయశోదయొడియందు ముసుగు వడియుండెను. యశోదయు గోపికలు సెప్పిన

కృష్ణుని దుండగములు.

వృత్తాంతంబునంతయును విని, వారలగాంచి 'అమ్మలారా! మాచిన్నికృష్ణునెందుకట్లుదూఱెదరు? ఎన్నఁడునుబొరుగిండ్లను

దొంగిక్క యెఱుఁగఁడే? చక్కఁగాఁ గన్నులుగూడఁ దెరు
వని నాయీచిన్నికుమారుని అవ్వసేయుట మీకుఁ దగునా ?

గీ॥ అన్యమెఱుఁగఁడు తనయంత ♦ నాడుచుండు
మంచివాఁడీతఁడెగ్గులు ♦ మానరమ్మ
రామలార త్రిలోకాభి ♦ రామలార!
తల్లులార గుణవతీమ ♦ తల్లులార !

యనేక విధంబుల వారల నోడంబఱచి గృహంబుల కనిపి
కుమారుని మందలింపఁ జాలకపోయెను. కృష్ణుండును, దన
కేమియుఁ దెలియనివానివలె నటింపసాగెను.

గోపికలు శ్రీకృష్ణుని దుండగంబులఁగూర్చి పలుమారు
వచించుచున్నను యశోద కొడుకు నెంతమాత్రమును మంద
లింపకుండెను. ఇట్లు దినంబులు సనుచుండ నొకనాఁడు
యశోద నిజమందిరంబున దధిమథనంబున మెలఁగుచుండెను.
అట్టియెడఁ గృష్ణుండు తల్లిఁజేరంజని పాలీయుమని పోరువెట్ట
దొడంగెను. ఆమెయుఁ గుమారునకుఁ జన్నిచ్చుచు నంతలోఁ
బొయ్యిమీఁదనున్న పాలు పొంగిపోవుచుండఁ గుండను దింపు
టకై కుమారుని వదలిపెట్టిపోయెను. కృష్ణుండును గడుపు
నిండఁబాలీయలేదని కోపించి, యెదుటనున్న పెరుగుకుండను
బాదములతోఁ దన్ని పగులఁ గొట్టెను. పెరుగంతయు నేల
పాలయ్యెను. అంతలో యశోద తిరిగివచ్చి కృష్ణుం డొనర్చిన

పనికి మిగులc గోపించి 'దుందుడుకా! నీయాగడ మింక సాగ దు లే' యని తనకు భయపడి పరుగెత్తిపోవు చున్న కుమారుని మందలించుటకై వెన్నం టెను. కృష్ణుండును దన లీలా వినోదంబుల వలనc దల్లిని విభ్రాంతాత్మురాలినిcగా జేయుటకో యన నామెకుc జేతిదూరముననే యున్నట్లుండి పట్టుకొన వచ్చు నంతలో మాయమగుచు, నెదుట జూచినc గాన్పించుచు, నం దందు మునుcగువడుచు నిట్లనేకవిధములc దల్లిని బాధింపc జొచ్చెను. యశోదయుc గుమారుని యద్భుత చర్యలకు విస్మయంబునొందుచుc బట్టినపట్టునుమాత్రమువిడువక యాతని వెంబడించుచునే యుండెను. కృష్ణుcడును దల్లిని శ్రమపెట్టుట భావ్యముగాదని తలంచినవానివలె ననాయాసముగా యశో దకుc జిక్కి పోయెను. ఆమెయుc గుమారునిc బట్టుకొని 'ఓహో! వీడు శ్రీకృష్ణులేనా?' యని యెత్తిపొడుచుచు నాతనిని ఱోలcగట్ట యత్నించెను. కాని యామె తీసికొని వచ్చిన త్రాడు ఱోటికిని, గృష్ణుని బొజ్జకును గొంచెము తక్కు వగా నుండెను. యశోద యింకొక త్రాటిని దానికంటెc గట్టి కట్టుటకు యత్నింపcగాc దిరిగి పూర్వమెంత తక్కువగా నుం డెనో యంతే తక్కువగా నుండెను. ఈవిధముగ గృహములో నున్న రజ్జుపరంపరలc గొనివచ్చి కట్టుటకు యత్నించినను

యమళార్జున భంజనము.

దిరిగి పూర్వపు స్థితియే సంభవించుచుండెను. కృష్ణుఁడేమియు నెఱుఁగని వానివలెఁ దల్లినిఁ జూచి నవ్వసాగెను. అట్టియెడ యశోదమిక్కిలిశ్రమ నొందినదై, కుమారునిఁ గాంచి 'కృష్ణా! ఏమి నాచేతబంధింపఁబడవా?' యని విచార సూచకముగను భక్తి పరవశత్వమును బొందినదాని వలెను బలుక, భక్త పరతంత్రుఁడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ—సిరికౌఁగిఁట బంధింపఁబడని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ—సనకాది యోగిచిత్తాబ్జము లందుఁ బట్టువడని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ—తల్లి వాక్యమును వినినంతనే, లోఁబడి యామెవలన ఱోలఁగట్టఁబడియెను. కుమారునట్లంటఁ గట్టి యాయవ్వ యింటిలోని కరిగెను. ఆమె తన్ను బాసి చనినవెంటనే, నారదశాపంబున యమళార్జునంబు లను సాల వృక్షంబుల రూపంబున నున్న నలకూబర మణిగ్రీవులను నిర్వురు గుహ్యకులకు శాప విమోచనం బొనర్పఁ దలంచి, ఱోలడ్డ మగునట్లా వృక్షంబుల మధ్యభాగంబున కరిగెను. అవియు ఱోటి తాకుడునకు నిర్మూలంబులై పుడమిపయిఁబడ నందుండి యాగుహ్యకు లిద్దఱును శాపవిముక్తి వలన బయలు వెడలి యనేకవిధంబులఁ గృష్ణపరమాత్మను బ్రార్థించుచుఁ దమ నివాసంబులకుఁ జనిరి.

ఇట్లు కృష్ణుండును సాలవృక్షంబులఁగూల్ప దన్నిర్మూలన ధ్వనులకు గోపగోపికాజనంబులందఱును వెఱఁగంది పిడుగులు

పడెనని తలంచుచు వచ్చిచూడఁ గృష్ణుఁడా వృక్షంబులమధ్య భాగంబునఁ గపట బాలలీలల వినోదించుచుండెను. అప్పుడందఱును, 'ఏమిది ? పెద్దగాలి వచ్చినదనుకొందమా యది యెంతమాత్రమును సరిగాదు. పిడుగుపడిన దనుకొందమా తగిన సూచకము లెవ్వియును గాన్పింపవు. అకారణంబుగ

గోప గోపి కారాధనము.

నీవృక్షంబు లెట్లుగూలినవి ? ఈతఁడు పడఁ ద్రోసినాఁ డనుకొందమా కేవలము పసి బాలుఁడు. ఏమివింత' యని తమలోఁదాము తర్కించుకొనుచుండ నంతకుమున్నచ్చటనున్నవారు కృష్ణుని వలననే యాపని జరిగెనని తెలియఁజేసిరి. అప్పుడు నందాదులైన గోపకులును, యశోద మొదలైన గోపికలును గృష్ణుని లీలామానుషవిగ్రహుండైన పరమాత్మునిఁగాఁదలంచి, రెట్టించిన భక్తి తాత్పర్యంబుతో నాతనిఁ బూజింపఁదొడంగిరి.

బృహద్వనంబున నుత్పాతంబులు పెక్కులుప్పతిల్లుచుండుటవలన నందుఁడు సునందుఁడు మొదలగు యాదవ ప్రముఖులందఱును దద్వనంబును విడనాడి బృందావనంబునకు గోగణంబులతో నరుగుటకు నిశ్చయించుకొని యప్పటి కప్పుడే బృందావనంబున కరిగిరి. అచ్చోట బలరామకృష్ణు లిద్దఱును దోడి గోపకులతోఁ గలసి యాడుకొనుచుఁ బసుల వెంట నరిగి బంతిచల్దులారగించుచు, నొకనితో నొకరు బందెములువెట్టి పరుగెత్తుచు నిట్లనేక విధముల శైశవక్రీడలందుఁ గాలమును గడుపసాగిరి. కృష్ణుం డప్పు డప్పుడు గోగోపికా

బృందావన విహారము

సంఘంబులు శరీరంబులు మఱచి యుండునట్లు యమునానదీ పులిన స్థలంబుల మురళీగానమొనర్పసాగెను. యశోదాకుమారుని మృదుల మధుర మురళీ నిస్వనంబులకు గోపికలందఱును ముగ్ధలగుచు నింటిపనులఁగూడ మాని తదారవంబు శ్రవణపుటంబులదూఱినంతనే కోకలు జారుచున్నను, వేణీబంధంబులు విడివడుచున్నను, స్తనభారంబున లేనడుము లల్లలనాడ నాయాసమినుమడించుచున్నను లెక్కసేయక మురళీమోహనకృష్ణునిఁ జేరంజనుచుండిరి. తదారవంబును వినినంతనే గోగణంబులును

మేతలమాని యట్టులెత్తి చెవులు నిక్కించుకొని తన్మధుర నిస్స్వరసనిర్ఝర ప్రబలవేణికలందుఁ గ్రుంకులిడఁ జొచ్చెను. బాలకృష్ణుం డీ విధంబున నిజ మురళీగానంబున విశ్వంబును మోహింపఁ జేయుచు బృందావన విహారంబు నొనర్పసాగెను.

కృష్ణుండీవిధంబున విశ్వమోహన మూర్తియై బృందావనంబున వెలుగుచుండ నచ్చోట మథురాపురంబునఁ గృష్ణుని వృత్తాంతంబు వినవచ్చినకొలంది కంసునకు మనస్తాపం బినుమడింపసాగెను. ఇంతవఱకాతఁడొనర్చిన కృష్ణవధోద్యోగ ప్రయత్నంబు లన్నియు నిష్ఫలంబు లగుటవలన నాతనికిఁ బట్టుదల మఱింత హెచ్చిపోయెను. అందువలన నాతని క్రూరచర్యలు తొల్లింటికన్న మిక్కుటములయ్యెను. ఎచ్చోటఁ జూచినను దైత్యభటుల యార్భాటములును, సాధుజన

దానవుల క్రూరకృత్యములు.

హింసాపరాయణత్వంబును, క్షణక్షణమునకు మించుచుండెను. పశుహింసయుఁ దపోవన నిర్మూలంబును, యాగ విధ్వంసంబును, మునిజన నిష్ఠాపహరణంబును, శిశుమారణంబును, మొదలగు ఘోరకృత్యములు ప్రబలములయ్యెను. జగదపకారంబునకుఁ గంసుఁడు ముందంజ వైచుచుండెను. ఎల్లెడల దానవాపచారసంజనితసాధుజన దీనారవంబులు మిక్కుటముగ వినవచ్చుచుండెను. ఆహా! సర్వజ్ఞుఁడైన శ్రీకృష్ణపరమాత్మ తనమీఁది వైరంబునఁ జేసి సాధుజనంబులిట్లు కంసునివలనఁ బెక్కుబాధలకు లో

వగుచుండఁ దద్వృత్తాంతంబాతయు నెఱింగియు సహించియుండు టెలకో గదా ?

బృందావన ప్రాంతారణ్య భూములంగల పచ్చికబయళ్లయందు శ్రీకృష్ణుండు గోపబాలక బలరామ సహితుండై గోవులను గాయుచుండ నొకనాఁడు కంసప్రేరితుండై వత్సాసురుండను దైత్యభటుఁడొక్కరుండు కామరూపంబున మందలోఁ బ్రవేసించి గోపకులను గోవులను బాధింప నొడంగెను. ఆవృత్తాంతంబును గృష్ణుఁడెఱింగి యన్నయగు బలభద్రున కా సమాచారంబంతయుఁ దెలియఁజెప్పి, వత్సంబు పగిది మందయందు సంచరించుచున్న యాదైత్యభటుని సమీపించి 'ఆహా ! ఈలేగ యెంత యందముగానున్నది? ఈదూడను మీకుఁగాకుండ నేనుహరించెద' నని గోపబాలకులతో నర్మగర్భంబుగాఁ బలుకుచు వత్సాసురునిఁ దోకమొదలు కంఠమువఱకుఁ దన యాజానుబాహు బంధంబున నిరికించుకొని యూపిరి యాడకుండునట్లు నొక్కుచుఁ దృటికాలములో విగతజీవునిఁగా నొనర్చి బాతిచందమున నవలీల గగనమార్గంబున కెగురనైచెను. ఆదైత్యుండును మొదలువిరిగిన తరువువలె ధరణిపై నొరిగి యసువులఁ బాసెను. ఆతండట్లు మడిసినతోడనే యతని యనుచరుండగు బకాసురుండను వాఁడు భయంకరాకారంబుతో గోగోపసంఘంబుపైఁ గవిసి

వత్సాసుర వధ.

బకాసుర వధ.

మహాట్టహాస మొనర్పసాగెను. ఆదైత్యుని ఘోరాకారమునకు భయంపడి, గోవులును, గోపకులును బరుగెత్తసాగిరి. అట్లు తన్ను గాంచి భయభ్రాంతులై పాఱిపోవుచున్న గోగోప బృందంబుల వదలి యాదైత్యుండు కృష్ణునిపై విజృంభించెను. అట్టియెడ జితవైరియగు నందనందనుఁడు వెఱఁగందినవాని చందంబున నందందుఁ జిందులుద్రొక్క నారంభించెను. బకాసురుండును గృష్ణునిఁ దనకుఁలోఁబడినవానిఁగాఁదలంచి యొక్కపెట్టున నాతనిపైఁబడి గుటుక్కున మ్రింగివైచెను. కృష్ణుఁడు దైత్యునివలన మ్రింగుడువడుటఁ గాంచి గోపకులు "హా కృష్ణా హా కృష్ణా!" యని హాహాకారంబులు సేయఁదొడంగిరి. గోవులు కనులవెంట నశ్రుధారల గురియింపఁజొచ్చెను. వికసిత కుసుమపరిశోభితములైన లతానివహంబులు గళావిహీనములై కాన్పింపఁదొడంగెను. ఇట్లు విశ్వంబంతయుఁ దనకై విచారించుచుండఁ గృష్ణుండును బకునివలన మ్రింగుడువడి కంఠభాగంబునందే నిలిచి తనయందు లీనమైయున్న ప్రళయకాలానలంబును రగుల్కొల్పి తన్మూలమునను దాను కుత్తుకనొక్కుచును గనుఱెప్పపాటుకాలముననే యాదైత్యుని సర్వప్రాణంబులు హరించి మడియింపఁజేసెను. ఆతండు మరణించిన వెంటనే తద్గర్భంబునుండి వెలికివచ్చి గోగోపసంఘంబులకు దర్శనమిచ్చెను. తిరిగి కృష్ణునిం గాంచినంతనే గోపకులందఱు నానంద పారవశ్యమునఁ

జిందులు ద్రొక్కుచు గొంగడుల నెగురవైవసాగిరి. గోగణంబులును 'అంబా' యని యఱచుచుఁ దోకలెత్తి పరుగిడసాగెను. ఇవ్విధంబున దైత్య వధంబు నొనర్చి శ్రీకృష్ణుఁ డందఱికిని సంతోషముఁ గూర్చెను.

శ్రీకృష్ణ పరమాత్ముని లీలామానుషచర్యలు సకల భువనంబులయందును బ్రతిధ్వనులీనుచుండ సత్యలోకనివాసియైన బ్రహ్మదేవుఁడతని నొకయలంతి మానవునిఁగాఁదలంచి యాతని సామర్థ్యమెట్టిదో పరీక్షింపఁ దలంచినవాఁడై యొక నాఁడు కృష్ణుఁడు గోపబాలకులతోఁ బసులఁ గాయుచుండ గోవులను గోపబాలకులను హఠాత్తుగా మాయమొనర్చెను. కృష్ణుఁడొక్కరుండే వనమధ్యంబున నిలిచియుండెను. బ్రహ్మ యొనర్చిన పని కాతఁడెంతమాత్రమును విస్మయంబునొందక సర్వజ్ఞుఁడగుటవలనఁ గలరూపెఱింగినవాఁడై పరమేష్ఠి నవమానింపఁదలంచి గోవులును, గోపకులును దానయై యథాప్రకారము వర్తింపఁ దొడంగెను. గోగోపకులు శ్రీకృష్ణస్వరూపులుగానఁ జూచువారలకొక విధమగు దన్మయత్వము గలుగ నారంభించెను. తమపుత్రులు కృష్ణాంశసంభవులుగాన గోపికలకుఁ దొల్లిఁటి

బ్రహ్మదేవుని పరాభవము.

కన్న సుతప్రేమ యెక్కువయ్యెను. బలభద్రుండును నీయద్భుత సంఘటనంబున కచ్చెరువొందుచుఁ గలరూపు నెఱుంగఁజాలక 'ఇదియేమి' యని తమ్ముని నడిగెను. కృష్ణుండును బలభద్రునకు

సర్వమును దెలియపఱచెను. అత్తెఱంగున నొక వత్సరంబు ముగిసినవెంటనే బ్రహ్మ కృష్ణుని పరిస్థితి యెట్లున్నదో యని వచ్చి చూచునప్పటికి గో గోపకులతో యశోదానందనుఁ డెప్పటియెట్ల విహరించుచుండెను. అదృశ్యమునుగాంచి నంతనే బ్రహ్మయు 'సృష్టికర్తను నేనైయుండ నీ గో గోపకులను సృష్టించినవారెవరా?!' యని పెద్దయుఁబ్రొద్దు దనలోఁదాను వితర్కించుకొనుచుఁ గొంతవడికి శ్రీకృష్ణ మహిమంబువలన వైష్ణవమాయనుండి విడివడినవాఁడై సర్వమును దెలిసికొనెను. అప్పుడు కమలాసనుండు దానొనర్చిన పనికి లజ్జించుచుఁ బ్రత్యక్షస్వరూపంబునఁ గృష్ణపరమాత్మను జేరంజని ముకుళితకరకమలుండై 'దేవా! నీమాయయందుఁ దగులొ్కని యజ్ఞానుండనై, నీకపచారమును గావించితిని. మహాత్మా! నన్ను క్షమింపుము. నీవాదినారాయణుండవు. నీతత్వంబు నెవ్వరును గ్రహింపఁ జాలరు. నీవలనే సృష్టిస్థితిలయములు జరుగుచున్నవి. నీయందే సకలచరాచరాత్మకమైన యీవిశ్వంబంతయు లీనమైయున్నది. గుణకర్మంబు లనేకంబులు గలిగియున్నవాఁడవగుటవలనఁ బెక్కునామంబులతోడను, బెక్కు రూపంబులతోడను వర్తించుచుందువు. పరాత్పరా! నన్ను క్షమింపుము' అని యాతనిఁ బ్రార్థింప వసుదేవనందనుఁడు గరుణామయుండు గావున వేల్పుపెద్దను క్షమించెను. విరించియుఁ దిరిగి గోగోపకులను గృష్ణున

కల్పించి నిజనివాసంబున కరిగెను. బ్రహ్మ గోగోపకుల నర్పించి నంతనే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ తన విశ్వరూపంబు నుపసంహరించి యొకవత్సరము తన్నెడఁబాసియున్న గోపకులనందఱిని వేర్వేఱ నాదరించి యాదవవంశ భూషణుండగుచుఁ బ్రకాశింపఁజొచ్చెను.

బలరాముఁ డెల్లప్పుడు దమ్ముఁడైన శ్రీకృష్ణునెడఁ బాయక మందయందు సంచరించుచు గోపబాలురతోఁ గూడి యాడుచుండెడివాఁడు. ఒకనాఁడేమి కతంబుననో శ్రీకృష్ణుండు గోవులవెంట రాక యింటనే నిలిచియుండెను. బలభద్రుండు మాత్రము గోపబాలురతోఁ గలసి పసులవెంట నరిగెను. అచ్చోట గోపకులందఱును బలరామ సహితులై బంతిచల్దుల నారగించి తలకొకదిక్కున మెలంగుచు నప్పుడప్పుడు గుంపు గట్టియాడుకొనుచుఁ బ్రొద్దుపుచ్చుచుండఁ గం

బలరాముఁడు ఖరాసురుని వధించుట.

సునిపంపున నొక దైత్య భటుండు ఖరాకారంబున జనుదెంచి మందయందు శ్రీకృష్ణుండు లేఁడు గదా యని ధైర్యంబు నవలంబించి గోవులను గోపకులను హింసింపసాగెను. అట్టియెడ గోపకులు భయంపడి ఓకృష్ణా! ఓరామా! రక్షింపుడు. రక్షింపుడు. అని పెద్దపెట్టున గోల లెత్తుచు బలభద్రుండున్న తావునకువచ్చి చేరిరి. ఖరాసురుండు వారిని వెన్నంటి వచ్చి గోపబాలక రక్షణార్థమై తన్ను

మార్కొన నిలచియున్న బలరాముని నొక్కపెట్టున ఱొమ్మునఁ దన్ని యార్చుచు విజృంభించెను. కృష్ణాగ్రజుండును వ్రేటువడినవెంటనే రౌద్రాకారంబున విజృంభించి గార్దభాసుర పదంబులు నాలుగు నొక్కకేల నంటంబట్టి బెట్టుదట్టించి యట్టిట్టు గదల్చుచు నొక్క పెట్టునఁ గందుకంబు చందంబున నభోభాగంబున కెగురవైచి యాదైత్యుని విగతజీవునిఁగా నొనర్చెను.

అట్లు ఖరాసురుని నవలీలగా మడియించి బలరాముఁడు తిరిగి యథాప్రకారము గోపబాలకులతోఁ నాడుకొనఁజొచ్చెను. అట్టి సమయంబున ఖరాసురుని యనుచరుండైన ప్రలంబుఁడను రక్కసుండు పగసాధింపఁదలంచి గోపబాలక వేషముతోఁ జనుదెంచి యచ్చోట నాడుకొనుచున్న బలరామాదులతోఁ గలసి తానుగూడ నాటలాడఁజొచ్చెను. గోపకులందఱును రెండుగములవారై, యోడిపోయినవారు, గెలిచిన వారిని మోయునట్లు బందెమువెట్టికొని యాడుకొనుచుండిరి. ప్రలంబుఁడు పగసాధింపఁ దలచియున్నవాఁడు గావున బలరామున కెదురగువారివైపునఁ జేరెను. కర్మ

బలరాముఁడు ప్రలంబుని వధించుట.

వశంబున బలరాముని వైపువారే యాటయందు గెలిచిరి. అప్పుడనుకొనిన ప్రకారము మోడిపోయినవారు గెలిచినవారిని నొక్కొక్కరిని తమమూపులపై నెక్కించుకొని మోయఁజొచ్చిరి. అట్టి

యెడ నదియే సమయమని ప్రలంబుఁ డోడిపోయిన వారియందున్నవాఁడగుటవలన బలరామునిఁ దన మూపున నెక్కించుకొనియున్నటులుండి గగనమార్గంబున కెగసెను. అదిగని గోపకులందఱును రామునికై దుఃఖింపఁ దొడఁగిరి. మోసంబునఁ దన్నట్లు మోసికొని గగనమార్గంబున నరుగుచున్న ప్రలంబుని కపటంబునెఱింగి, బలభద్రుం డుక్కుమిగిలి తనముష్టిహతిని దైత్యునిశిరంబువగులఁజేసి విగతజీవునిఁగానొనర్చి యచిరకాలముననే గోపకులఁజేరి వారికి సంతోషమును గూర్చెను. గోపకులును బలరాముని గొప్పవానిఁగాఁ దలంచిరి.

శ్రీకృష్ణ బలరాములిట్లెల్లఁగునఁ జేఁజిక్కిన దైత్యుల
బట్టి చక్కాడుచు గోగోప గోపికాసంఘంబుల రక్షించుచు
బృందావనంబునవిహరింపఁ దొడంగిరి. గోపికలందఱునుశ్రీకృ
ష్ణునియం దెక్కువ మక్కువఁగలిగి యెల్లప్పుడాతని దివ్యసం
దర్శనంబునే యాకాంక్షించుచు ననవరతమాతని మురళీ
మధుర నిస్వనంబునేకోరుచుఁ బొద్దులుపుచ్చుచుండిరి. కృష్ణుం
డును బెక్కుతెఱంగులఁ బల్లవకోమలసదృశాకారిణులగు
వల్లవీజనంబుల యుల్లంబు లుల్లాసంబున రంజిల్లునట్లు వర్తింపఁ
దొడంగెను. ఒకనాఁడు గోపికలందఱును యమునాస్నానంబున
కరిగి యొడ్డున వస్త్రంబులను హారాది పరిష్కారంబులను
బదిలంబులుగా నొనర్చి, కంఠదఘ్నంబులగు సలిలంబుల జల
కంబులాడఁ దొడంగిరి. అట్టియెడఁ దుంటరి

గోపికావస్త్రాప
హరణము.

యగు బాలకృష్ణుండు యమునానదిఁ జేరంజని
గట్టున నున్న గోపికల వస్త్రంబులను మెల్లన
గొంగిలించి తత్తటినీతట నికటంబున నున్న వృక్షంబు నధిరో
హించి లీలామాత్రుండై వినోదింపసాగెను. గోపికలును గొంత
వడికిఁ గృష్ణునిరాకను గుర్తించి తుంటరి వాఁడగుటవలన నను
మానపడి గట్టునకుఁజూడ వస్త్రంబులు లేకుండెను. ఏమా

యని కృష్ణునిదెసఁ బరికింప నాతఁడధిరోహించియున్న తరు శాఖలయందుఁ దమవస్త్రంబులుంటఁగాంచి మోసమయ్యెనని తలంచుచు మానభంగంబునకు వెఱచినవారలై, నదీగర్భంబు నందే నిలచి లీలావినోదియైన శ్రీకృష్ణ పరమాత్మను గూర్చి 'కృష్ణా! ఇదియేమిన్యాయము? కేవలము పరమాత్మ స్వరూ పుఁడవును, సర్వజ్ఞుండవునగు, నీవే స్త్రీజనమాన భంగమున బ్రయత్నింప నన్యులఁ గూర్చి వేఱ చెప్పవలయునా? మావలు వల మాకొసఁగుము. మామగవారు జూచిన నిన్నుమందలిం తురు. రమ్మా. మాచీరెలఁ గొనితెచ్చి యిచ్చిపొమ్మా. ఇది యేనా నీయట్టివాఁ డొనర్చవలసిన ఘనకార్యము? కృష్ణా!

సీ. బహుజీవనముతోడ ♦ భాసిల్లియుండుటో
గోత్రంబునిల్పుటో ♦ కూర్మితోడ
మహినుద్ధరించుటో ♦ మనుజసింహంబవై
ప్రజలఁగాచుటో కాక ♦ బలిఁదెరల్చి
పిన్నవై యుండియుఁ ♦ బెంపువహించుటో
రాజుల గెల్చుటో ♦ రణములందు
గురునాజ్ఞ సేయుటో ♦ గుణనిధివై బల
ప్రఖ్యాతిఁజూపుటో ♦ భద్రలీల

ఆ॥ వె॥ బుధులు మెచ్చ భువిఁ బ్ర ♦ బుద్ధత మెఱయుటో
కల్కితనము సేయ ♦ ఘనతఁగలదె?
వావిలేమవారి ♦ వారునావారని
యెఱుఁగవలదె? వలువ ♦ లిమ్ము కృష్ణ!

అని మందలించినట్లుగను, ధర్మోపదేశం బొనరించినట్లుగను, బ్రతిమాలుకొని నట్లుగను, మొరవెట్టుకొన నాతండును వృక్షంబునందేనిలచి నగుచు 'గోపికలారా! మీరందఱిచ్చోటి కరుగుదెంచి మీమీవలువలఁ గొనిపొండు. నేను మాత్రము తీసికొనివచ్చి మీకొసంగ' నని ఖండితముగాఁ దెలియఁ జెప్ప గోపికలును దమకుమానభంగంబెట్లును దప్పదని నిశ్చయించు కొని, పోవుదమని కొందఱును, వలదని కొందఱును ముందు వెనుకలాడుచుఁ దుదకందఱును నిజకరసంఛాదిత పంచాయుధ గేహలగుచుఁ గృష్ణునిఁజేరంజని వలువలిమ్మనికోర నాతండును "సుందరాంగులారా! ఒక్కమాఱు చేతులెత్తి మీ రందఱు నన్నుఁ బ్రార్థింపుఁడు. వలువ లొసంగెద" నని పలుక గోపి కలు 'ఏమి? ఈ బాలుని తుంటరితనము? అంతకంతకు మితి మీరిపోవుచున్నదే' యని లోనఁ గినుకవహించినవారలయ్యుఁ దప్పనిది యగుట వలన మానభంగంబునకుఁ గూడ శంకింపక చేతులెత్తి వలువలిమ్మని యాతని బ్రార్థించిరి. కృష్ణుఁడ ప్పుడు వృక్షంబునుండి డిగ్గి వలువలను వారికొసంగి, "గోపిక లారా! మీకు మానభంగమయ్యెనని యెంతమాత్రమును జింతింపవలదు. నన్నుఁ గొల్చు వారలకు సర్వంబును నా స్వరూపమై కానుపించును. అట్టియెడ వీరు పురుషులు, వీరుస్త్రీలు, అను విచక్షణ యెంతమాత్రమును వారియుందుం

డదు. అట్టి భేదభావము లేనివారలే నాకు నిజమైన భక్తులగుచున్నారు. మీ స్వభావంబును గుర్తెఱుంగుటకై మిమ్మిత్తెఱంగునఁ బరీక్షించితిని. నావచన ప్రకారము వర్తించి మీరు నాకు నచ్చినవారలైతిరి. ఇదియే నాతత్త్వము" అని తెలియఁజెప్పి గోపికల మనస్తాపంబును మాన్పెను. వారును ధన్యులమైతిమని కృష్ణునితోఁ గలసి గోకులంబున కరిగిరి.

వస్త్రాపహరణం బొనర్చి వల్లవీ జనంబుల శ్రీకృష్ణుండు పరిభవించెనను వార్త యెవ్విధంబుననో నందయశోదలకుఁ దెలియవచ్చెను. చూచుచుండఁగనే యావార్త గోపకులంబు నందంతటను వ్యాపించెను. ఎల్లరును గృష్ణుని దుండగంబును గూర్చి పలుభంగుల ముచ్చటింప సాగిరి. తమ కుమారుఁ డొనర్చిన పనికి నందయశోదలు గినుకవహించినవారలై కృష్ణునిఁ జేరం బిలిచి కుమారా! రోజురోజుకు నీయాగడంబులు మితిమీరుచున్నవి. చూచి యుపేక్షాభావమును వహించు చుంటిమని తలంచు చుంటివా యేమి? కృష్ణా! గోపికా వస్త్రాపహరణం బొనర్చు మానభంగమును గావించుట నీయట్టివానికిఁ దగునా? ఇంతటినుండి నీవిట్టి దుండగముల నెన్నడును జేయకుసుమా' యని యనేకవిధంబుల మందలించిరి. అప్పుడు కృష్ణుండు, కనులవెంట నీరునింపుచు 'జననీజనకులారా! మీతోఁ

నందయశోదలు శ్రీకృష్ణుని మందలించుట.

డను, మీగోపగోపికా జనంబులతోడను నాకెంతమాత్రమును బనిలేదు. ఇందఱివలన మాటఁబడిన యీ బ్రతుకుఁగూడ నా కవసరములేదు. నేనిప్పుడేపోయి విషజలపూరితంబగు గాళిందీ నదిలో దుమికెదను. ఇంతటినుండి మీరును, మీకులము వారును నావలన నెట్టిబాధలను బొందకుండ సుఖంబునుండుఁడు' అని పల్కినవాఁడై యప్పుడే కాళిందీనదికిఁ బరుగులిడ సాగెను. యశోదానందులును, సకలగోపగోపికాజనంబులును, దుదకు గోగణంబులును, "కృష్ణా! పోకుము. కాళిందీనదిలో దుముకవలదు. నీయిష్టమువచ్చినట్లు మమ్మొందఱను బాధింపుము. నిన్నుఁబాసి యొక్క క్షణమైనను మేము నిలువఁజాలము." అని దుఃఖించుచు లీలావినోదియైన బాలకృష్ణుని వెంబడించిరి. బలభద్రుఁడు తమ్మునితత్వంబు నెఱింగినవాఁడయ్యు, నేమియు నెఱుంగనివానివలెఁ దానును బంధుజనంబుల వెంబడించెను. ఇట్లు యాదవకులంబంతయుఁ దన్ను వెంబడించుచున్నను, నొక్కరికేనియుఁ జిక్కక, కాళిందిని సమీపించి, నిజచరణకమలయుగళసంస్పర్శంబున కెన్నినాళ్ళనుండియో యెదురుసూచుచుఁ దత్సమీపంబున విశాల విటపశాఖాసముదయంబుతోనున్న కదంబ భూజంబు నధిరోహించి తదగ్రంబున కెగఁబ్రాకి దూరంబుననుండి బంధుజనులు దన్నుఁగూర్చి యాక్రోశించుచుండ, నెల్లరకుఁ

దెలియవచ్చునట్లు కుప్పించియచ్చోటనుండి కాళిందిలో దుమి కెను. వెంటనే యాహ్రదంబంతయు గుభగుభ ధ్వానంబు లతో నల్లకల్లోలంబు గాఁజొచ్చెను. ఇచ్చోట యశోదానం దులు మొదలగువారందఱును గృష్ణుండు నదిలో దుముకుట కనులారగాంచి 'హా! కృష్ణా! హా! కృష్ణా!' యని పెద్ద పెట్టున నేడ్చుచుఁ గాళిందిని సమీపించి బాలకృష్ణునిఁగానక ఘోరవిషానల దారుణాకారుండగు కాళీయునిచేత భక్షింపఁ బడెనని తలపోసి తద్వియోగ సంజనిత సంతతానంతదుఃఖాతి రేకంబున స్మృతులుదప్పి పుడమిపై మూర్ఛిల్లిరి. బల రాముఁడుమాత్రము సర్వము నెఱింగినవాఁడుగావునఁ జూచి యూరకుండెను.

కాళిందీనదియందుఁ గాళీయుఁడను సర్పరాజొకఁడు గలఁడు. పూర్వమొకప్పుడు సర్పములన్నియు వినతాసుతునకు భయంపడి, తాము సంపాదించుకొనిన యాహారంబునందు సగపాలతని కిచ్చునట్లును, నాతండు తమ్ముఁ జంపకుండు నట్లును, నొడంబడికఁ జేసికొని, యప్పటినుండి యను కొనిన ప్రకారము వర్తింపఁజొచ్చెను. కాని కాళీయుఁడు మాత్రము తాను సంపాదించిన యాహారంబులోని సగపా లును విహంగవల్లభున కర్పింపక తానే యాప్యాయనం బుగఁ గుడువఁదొడంగెను. అందువలన వైనతేయుఁడు కినుక

కాళీయుని పూర్వ కథ.

వహించి కాళీయునిఁబట్టి శిక్షించుటకుదండెత్తి రాఁగా నతండు పన్నగాంతకునకు భయపడి యాతని నెదుర్కొనఁజాలక కాళిందీనది యందుఁ జొచ్చి ప్రాణరక్షణ మొనర్చుకొనెను. సుపర్ణుఁడు కాళిందీ నదిఁ జొచ్చుటకు భయఁపడెను. కారణమేమన నాతం డొక నాఁడు క్షుద్బాధ నపనయించుకొను నిమిత్తమై కాళిందీ మడుగులోని చేపలనుబట్టి భక్షించుచుండఁగా మత్స్యంబు లన్నియుఁ బ్రాణ రక్షణాంబునకై తత్సమీపారణ్యంబునఁ దపంబుసేసికొనుచున్న సౌభరియను మునిపుంగవుని శరణు జొచ్చెను. ఆతండును వానిపైఁగరుణవహించి నాఁడు మొదలు వైనతేయుండా నదియందుఁ బ్రవేశించినచో శిరంబు వగిలి మడియుఁగాతయని యుగ్రశాపమిచ్చెను. ఈవృత్తాంతమును గాళీయుఁడెఱింగియున్నవాడగుటవలన నామడుగునందుదూఱి ప్రాణరక్షణ మొనర్చుకొనెను. ఆతండామడుగున నివసింపఁ దొడంగినప్పటినుండియుఁ దన విషంబువలన, జలంబును విష పూరితంబుగా నొనర్చి, యానీరును గ్రోలినవారలనేగాక తుద కానీటికి సూటిగ నభోభాగంబునఁ జరించు ద్విజసంతతులను గూడ మడియఁజేయుచు లోకభయంకరుండై మించియుండెను. అందువలనఁ బ్రతివారును గాళిందిలోఁ బ్రవేశించుటకేగాక తుదకు సమీపించుటకుఁగూడ భయఁపడుచుండిరి. ప్రాణోప

ద్రవకరమగునట్టి యామడుగునందే కృష్ణుఁడుదుమికెను. అందు వలననే గోపకులంబంతయు నాతనిఁగూర్చి దుఃఖింపసాగెను.

కృష్ణుఁ డట్లు తన నివాసంబగు కాళిందియందు దుమికి నంతనే, కాళీయుఁడు రౌద్రాకారంబున విజృంభించి 'ఏమిది? పరప్రాణాపహరణ ప్రయుక్తవిషానలజ్వాలా సమేతుండనగు నన్నుమఱచి యీబుడుతఁడిందు దుముకుటకు సాహసించెఁగా? ఔరా! ఈకాళీయుని ప్రభావమాతనికిఁ దెలియదు కాబోలు! ఒక్కమాఱు నాశక్తినిజూపెదఁగాక' యని పడగలను జక్కగా విప్పి ముఖంబులనుండి విషానల విస్ఫులింగంబులు ప్రజ్వరిల్లు చుండ శరీరంబును బెంచి బాలకృష్ణుని నాపాదమస్తకంబుగాఁ జుట్టి యాతని గాత్రంబునందంతటను గంటులువడునట్లు కఱవ సాగెను. కృష్ణుఁడును లీలావినోదియై చేష్టలులేనివాని తెఱం గున భోగిభోగ పరివేష్టితుండై నదీతోయంబుల నుయ్యాల లూగనారంభించెను. అట్టియెడ యశోదా నందులు మొదలగు యాదవు లందఱును మూర్ఛనుండి తేరి కనులవిచ్చి నదివంక దిలకించునప్పటికిఁ గృష్ణుండు కాళీయునిచేతఁ జుట్టఁబడి చేష్టలు దక్కియుండెను. అట్టి యపాయస్థితియందున్న బాలకృష్ణునిఁ గాంచి స్త్రీపురుషబాలవృద్ధసమేతంబుగ యాదవులందఱును బెద్దపెట్టున విలపించుచు 'హా! కృష్ణా! కృష్ణా! ఇంక మాకు దిక్కెవ్వరు? మేమిందర ముండియు నిన్ను రక్షింపఁజాల

నందగోకులము. కృష్ణుని కొఱకు దుఃఖించుట.

మైతివే? అయ్యో! కుమారా! నిన్నీ యాపద నుండి కాపాడువా రెవ్వరు? విషముచదుగ్ధంబులఁ ద్రావియు నేహానియు లేక బ్రదికియున్న నీకు నేఁడీ కాళీయుని విషమువాయంబును గూర్చుచుండెఁగదా? కృష్ణా! నేటినుండి మాకు ముద్దుముచ్చటలు సెప్పువా రెవ్వరు? అందెలు పాదములందు మ్రోయ మాదాపునకువచ్చువా రెవ్వరు? కుమారా! కుమారా! అయ్యో! తండ్రీ!

సీ॥ శ్రవణరంధ్రంబులు ♦ సఫలతఁ బొందంగ
నెలమి భాషించు వా ♦ రెవ్వ రింకఁ
గరచరణాముల ♦ కలిమి ధన్యతఁ నొంద
నెగిరి పైఁబ్రాకు వా ♦ రెవ్వ రింక
నయన యుగ్మంబు లు ♦ న్నతిఁ గృతార్థములుగా
నవ్వులు నూవు వా ♦ రెవ్వ రింక
జిహ్వలు గౌరవ ♦ శ్రీఁజేరఁబాటల
రొదఁ బలికించు వా ♦ రెవ్వ రింకఁ

ఆ॥ వె॥ దండ్రి నీవు సర్ప ♦ దష్టుండవైయున్న
నిచట మాకుఁ బ్రభువు ♦ లెవ్వ రింక
మరిగి పాయశేము ♦ మాకు నీతోడిద
లోక మీవులేని ♦ లోక మేల?"

అని యందఱును గుంపుగట్టి నదియందుఁ జొచ్చుటకుఁ గడంగిరి. అట్టియెడ బలభద్రుం డడ్డంబువచ్చి కృష్ణున కెంతమాత్రం బపాయంబు సంభవింప నేరదని వారికి నచ్చఁజెప్పి వారియుద్యమంబును మాన్పెను.

కృష్ణుఁడును బంధుజనుల దుఃఖావస్థనుగాంచి యుపేక్షించుట మంచిదిగాదని యెంచి యంచితంబుగ మేనువెంచి మించి కాళీయుని పంచప్రాణంబుల వాచింప నుంకించి రెట్టించిన యట్టహాసంబున విజృంభించి, వడిగలిగిన పడగల మీఁద నడిదంబు వడువున నాభీలంబగు నిజకరంబు నెత్తి ప్రచండ ధ్వానంబనూనంబగునట్లు సఱచెను. ఆ వ్రేటునకు శిరంబులు వగిలి నెత్తురులు గ్రక్కుచు. గాళీయుఁడు చేష్టలు దక్కిన వాఁడయ్యెను. అట్టియెడఁ గృష్ణుఁ డాతని ఫణంబులపై కెక్కి కన్నులు వెలికి, దాడలువట్టి నాలుకల నూడఁదీసి, యుప్పొంగుచు గజ్జెలందియలు ఘల్లుఘల్లుమని మ్రోయ నహీమౌళి యందు నృత్యంబు సేయఁ జొచ్చెను. కాళీయుఁడును గృష్ణుని దుష్టజనదండ ధరావతారుండైన శ్రీహరిఁగాఁదలపోసి కంఠగత ప్రాణుఁడై శ్రీకృష్ణ పరమాత్మను రక్షింపుమని ప్రార్థింపఁ దొడంగెను.

కాళీయ మర్దనము.

ఆసమయంబునఁ గాళీయుని భార్యలైన నాగాంగనలు తమ ప్రాణనాథునకుఁ గలిగిన ప్రాణోపద్రవమునకు మిక్కిలిగఁ బరితపించుచుఁ శ్రీహరిఁజేరంజని కరంబులు మోడ్చి "కృష్ణా! మాకుఁ బతిభిక్షఁ బెట్టుము. మానాథుఁడు సర్వచరాచర భూతేశుండవైన నీతత్వంబు నెఱుంగఁ జాలక యజ్ఞానంబున నీకపచారంబుఁ గావించె, దేవా! నిన్ను జయించువా రెవ్వరు

గలరు? అగోచరుండవయ్యును గోచరుండవగుచుంటివి. నిరా కారుఁడవయ్యు ననంతాకారుండ వగుచుంటివి. నిర్విష్టుండ వయ్యును విశిష్టుండవగుచుంటివి. నిర్విశేషుండవయ్యును విశే షుండవగుచుంటివి. రూపరహితుండవయ్యును నానారూపసమ న్వితుఁడ వగుచుంటివి. అనామకుఁడ వయ్యును బెక్కునామ ములు గలవాఁడ వగుచుంటివి. ఒక్కండవయ్యును సర్వంబు నీవయగుచుంటివి. విశ్వంబునీవయయ్యును, నీవు విశ్వంబుగా కుంటివి. నిర్గుణుండవయ్యును గుణాచ్ఛాదకుండ వగుచుంటివి. ఆత్మారామత్వంబువలన మునివయ్యును హ్రస్వదీర్ఘస్థూల సూక్ష్మములకుఁగారణ భూతుడవగుచుంటివి. మహాత్మా! విశ్వ

కాళీయుని భార్యలు కృష్ణుని స్తుతించుట.

భావాభావసందర్శనంబుసేయు చువిద్యావిద్యలకు గారణుఁడవైన నిన్నెవ్వరెఱుంగఁగలరు? సృష్టి స్థితిలయములకుమూర్తియే మూలాకారణము. నీమహత్వమత్యద్భుతము. బ్రహ్మాది దేవతలకే నీతత్వంబనిర్వా చ్యంబు. శ్రీకృష్ణా! మాకాంతుని రక్షించి మాకు బతిభిక్షఁ బెట్టు' మని యనేకవిధంబులఁ బ్రార్థింపఁ గృష్ణుండును భక్త పాలకుండుగావునఁ గాళీయుని ప్రాణంబులఁగాపాడి, తన్నుఁ బ్రార్థించుచున్న సర్పరాజునుగాంచి "ఓయీ! నిన్ను రక్షించి తిని. నీవిప్పుడే నీదారాపుత్రాదులతో బయలుదేరి సముద్ర మునకుఁబోయి యచ్చోట వసింపుము. నీశిరంబున మదీయ

పాదచిహ్నంబులుండుటవలనఁ బక్షివల్లభుఁడెంతమాత్రమును నిన్ను బాధింపఁడు. ఇప్పుడే పొమ్మని యానతిచ్చి, కాళిందీ నదీతోయంబు లప్పటినుండి జనోపయోగ్యంబులగునట్లు వరం బొసంగి, యొడ్డునఁ దనకై వేచియున్న జననీజనకులను బంధుజనులను జేరంజనెను. కృష్ణుం డట్లు సురక్షితంబుఁగా దమ్ముఁ జేరి నంతనే యాదవు లందఱును మహానందముతో మాటి మాటికిఁ గృష్ణునిఁ గౌఁగిలించు కొనుచు నాతని యమానుష చర్యలను బొగడుచు నిజనివాసంబుల కరిగిరి.

కృష్ణుఁడట్లు కాళీయుని శిక్షించి సురక్షితముగా నంద గోకులమును బ్రవేశించిన కొన్నినాళ్ళకు నందాదు లింద్ర యాగంబును సేయఁ దలంచి తద్వృత్తాంతంబు నంతయుఁ గృష్ణునకుఁ దెలియఁజేసి 'నీయభిప్రాయమేమి' యని యాతని నడిగిరి. అప్పుడాతఁడు వారిఁ గూర్చి 'ఇంద్ర యాగంబును మీరేల సేయవలయు'? నని ప్రశ్నించెను. అందుకు నందాదులు బహుహూతునకుఁ బ్రియఁబుగా యాగంబు నొనర్చిన నాతండు సంతోషించి వానలు గురియించు ననియు, వానల వలన వసుమతి యందుఁ గసవు పెరుగు ననియుఁ గసవు వనల గోగణంబులు వృద్ధినొందు ననియు, వానివలన వలసినంతపాడి తమకు లభించు ననియు నందువలనఁ దమ కులంబంతయు సకలసంపదలతో విరాజిల్లు ననియుఁ గావున నింద్రయాగంబు

సేయ సమకట్టితి మనియుఁ దెలియజేసిరి.

కృష్ణుని కర్మప్రబోధము.

అప్పుడు కృష్ణుఁడు వారినిఁ గాంచి "బంధువు లారా! ఇంద్రునివలన మనము మెప్పువహింప నేల? ఆతఁడు మన కెంతమాత్రమును గర్తకానేరఁడు. కర్మయే యన్నింటికిఁ బ్రధాన మగుచున్నది. కర్మవలననే జననమరణంబులును, వృద్ధిక్షయంబులును శరీరధారులకుఁ గలుగుచున్నవి. అట్టియెడ నింద్రుని మనమెందుకుఁ బూజింపవలయును? ఇంద్రుఁడైనను గర్మకు లోఁబడినవాఁడే. ఆతఁడు కర్మఫలమును బోఁగొట్టఁజాలఁడు. ఉత్పత్తిస్థితి లయ బులకు సత్వరజస్తమోగుణంబులు ప్రధానంబు లగుచున్నవి. రజంబున జగంబు జన్మించుచు, రజోగుణ ప్రేరితంబులై మేఘంబులు వర్షించు. అట్టి వర్షంబువలన మీరు వాకొనిచ్చినదంతయు సమకూరును. అప్పుడు ప్రజాభివృద్ధియగును. కావున నింద్రయాగంబుతో నిమిత్తంబు లేదు. కర్మంబు ననుసరించి ప్రజావృద్ధికిఁ బసులకుఁ గొండకు, బ్రాహ్మణోత్తములకుఁ బూజలు గావించుట సమంజసము. కావున మీరందఱును గోవర్ధన పర్వతంబును బూజింపుఁడు. దానివలననే మనకన్నియును సమకూరగల" వనిపల్కెను. యాదవులును గృష్ణునిహితంబు ననుసరించి హారిసమేతులై గోవర్ధనగిరికిఁ బూజలుసేసి భూసురాశీర్వాదంబులతోఁ బర్వతంబునకుఁ బ్రదక్షిణపూర్వక నమ

స్కారంబు లొనర్చి గోవులను బురస్కరించుకొని గృహంబుల కరిగిరి.

కృష్ణుని హితంబును బాటించి గోపకులుతన్ను మఱచినారని యింద్రుఁడు కోపించినవాఁడై వారికి బుద్ధి సెప్పఁదలంచి మేఘంబులఁ బురస్కరించుకొని సకలభువనంబులు కంపించునట్లు, పిడుగులతోఁ గూడిన శిలావర్షంబును నందగోకులంబుపైఁ గురియింపసాగెను. ఆప్రచండ శిలావర్ష విజృంభణంబునకు గోపకులు వెఱచి హాహాకారంబులు సేయుచు "కృష్ణా! రక్షింపుము. రక్షింపుము" అని మొఱలిడసాగిరి. కృష్ణుండును వాసవుని యఖండగర్వంబును బోఁగొట్ట దలంచి, యపాయంబు లేదని బంధుజనుల హెచ్చరించుచు, సకలలోకంబులు తన్నుగీర్తించునట్లు, గోవర్ధనంబు నవలీలఁగానెత్తి ఛత్రంబు పగిదిఁ గొనవ్రేలిచేఁ నిలిపినవాఁడై రక్షణోపాయంబుఁ గానక విలపించుచున్న నందగోకులంబును గాంచి "బంధువులారా! ఎంతమాత్రమును భయపడవలదు. ఇదిగో ఈకొండక్రిందికి రండు, ఇదియే మిమ్మును, మీదారాపుత్రాదులను, మీగోగణంబులను, గొడుగువలె నెగడి శిలావర్షంబు నుండి రక్షింపఁగలదు. మఱియు నోబంధువులారా!

శా. బాలుం డీతఁడు కొండ దొడ్డది మహా • భారంబు సైరింపఁగాఁ
జాలండో యని దీని క్రిందనిలువక • శంకింపఁగాఁ బోల దీ

శైలాంభోనిధిజంతు సంయుత ధరా ♦ చక్రంబు పైఁబడ్డ నా
కెల్లాడను బంధులార నిలుఁడీ ♦ క్రిందం బ్రమోదంబునన్.

అని హెచ్చరించి ధైర్యంబుసెప్పు హరివచనంబులు నమ్మి తమ తమ గోధన పుత్రమిత్రకళత్రాది సమేతులై యాదవులాకొండ గొడుగు చాటున నిలచిరి. ఇంద్రుండు నేడహోరాత్రం

గోవర్ధనగిరి నెత్తుట

ఇంద్రుడు

క్షమింపబడుట.

బులు శిలావర్షమును గురియించియు గోపకులను శిక్షింపఁ జాలక మేఘంబుల మరలించుకొనిపోయెను. వర్షమాగినతోడనే కృష్ణుండును బంధువుల వెలుపలి కంపి పర్వతంబు నెప్పటియట్లుంచి గోపకులను గలిసి కొనెను. తమ ప్రాణరక్షణం బొనర్చిన బాలకృష్ణుని వల్లవులెల్లఁ గౌఁగిలించుకొని సముచితప్రకారంబుల సంభావించి దీవెన లొసంగిరి. అచ్చోట వాసవుండు కృష్ణుని సామాన్యునిఁగా దలంచి తానొనర్చిన పనికి లజ్జించుచు శ్రీహరిఁ జేరంజని తన తప్పును క్షమింపుమని యనేక విధంబులఁ బ్రార్థించెను. కృష్ణుండును దగిన విధంబున నింద్రునకు బుద్ధిసెప్పి యెదిరిబలంబు నెఱుంగక యెన్నండును గయ్యంబునకుఁ గాలు దువ్వకుమీ యని హెచ్చరించి యాతనిని వీడ్కొలిపెను. యాదవప్రముఖు లందఱును గృష్ణుని లీలామానుషచర్యలను బదింబదిగఁ దలంచుచు నాతని యందు మిక్కిలి భక్తిగలిగి యుండిరి.

బలరామ కృష్ణుల యసమాన శౌర్య పరాక్రమ విశేషంబులు భూనభోంతరాళంబులఁ బ్రతిధ్వను లీనుచుండ మధురాపురంబునఁ గంసుండు రేయింబవలు నిద్రాహారంబుల మాని బలరామకృష్ణుల వధోద్యోగంబును గూర్చియే పెక్కు భంగులఁ జింతింపఁ దొడంగెను. తానొనర్చిన ప్రయత్నంబు లన్నియు నిష్ఫలంబు లగుటవలనఁ గపటోపాయంబున వారల నెవ్విధినైన నిజపురంబునకు వచ్చునట్లొనర్చి మట్టుపెట్టవలయు నని తుదకు నిశ్చయించుకొని వారలను మధు రాపురంబునకుఁ గొనివచ్చుటకై యక్రూరుం డను వానిని బృందావనంబునకుఁ బంపెను.

అక్రూరుఁడు బృందావనము నకువచ్చుట.

అక్రూరుండును శ్రీహరినిఁ గన్నులారఁ జూచు భాగ్యంబు తనకు లభించినందుకు జన్మంబు సార్థకంబయ్యెనని తలపోయుచుఁ గృష్ణుని లీలలఁగూర్చియనేకవిధంబులఁ దనలోఁ దాను భాషించుకొనుచుఁ గ్రూరుండగు కంసుని పంపునఁ దానరుగుచున్న వాఁడగుట వలనఁ దన్నాతఁడు వేఱుగా భావించి కరుణింపఁడేమోయని శంకించుచు, భక్తపాలకుండగు హరి, యతని పదకమలయుగళసేవాపరాయణుండగు తన్నెల కనికరింపకుండునని తనకుఁదానే ధైర్యంబు సెప్పికొనుచు, సకలభూతాంతర్బహిర్మధ్య సంగతుండగు. కృష్ణుండు తన నిజ

స్వభావమును గుర్తింప నేరఁడాయని తర్కించుకొనుచు నివ్విధంబున గతిపయ దివసంబులు ప్రయాణంబు నొనర్చి, యచిర కాలంబుననే చందనకుందకుటజతాలసాలకురువకవటమాకంద తరుపరిశోభితంబగు బృందావనంబును జేరి యందుఁ బ్రవేశించి శ్రీకృష్ణ బలరామ బాహుదండ ప్రాకార రక్షావిశేష భూషంబైన ఘోషంబున నొక్క దెసఁగల నందుని మందిరంబును జొచ్చి యందు మందహాస రుచిరోదంచిత వదనారవిందుఁడగు నరవిందదళాక్షుని సందర్శించెను.

అక్రూరుండట్లు తన్ను సందర్శించినంతనే కృష్ణుండాతని కెదు రేగి తోడ్కొనివచ్చి సముచిత ప్రకారంబుల నర్ఘ్యపాద్యాదివిధులఁ బూజించి సుఖాసీనుఁగా నొనర్చి కుశల ప్రశ్నమడిగెను. అక్రూరుండును దనువునఁ బులకాంకురంబులు ముమ్మరంబుగ మల్లడిఁగొన నానందబాష్ప పూరిత నేత్రుండగుచుఁ గృష్ణునిఁ బెక్కు తెఱంగులఁ గొనియాడి యచ్చోట నున్న నందాది ప్రముఖులైన యాదవులందఱును వినునట్లు దాను వచ్చిన కార్యముఁ గూర్చి కృష్ణబలరాములతో “ మహాత్ములారా! క్రూరాత్ముండును, మీకు మామయును నగు కంసుం డిప్పుడు ధనుర్యాగంబు సేయనున్నవాఁడు. అట్టి శుభకార్యమునకు మిమ్ముఁ దోడ్కొనిరమ్మని నన్ననుప మిమ్ముఁ గొనిపోవుటకై

అక్రూరుడు తాను వచ్చినకార్యముమునుగూర్చి కృష్ణునకుఁ దెలుపుట.

నే నిచ్చోటి కరుదెంచితిని. కాని యిం దేమో మోసంబుగల దని నాకుఁ దోచుచున్నది. ఐనను సర్వజ్ఞులరగు మీకుఁ దెలియనిదేమియును లేదు. మీయిష్టానుసారము వర్తించెద" నని తెలియఁజెప్పఁ గృష్ణుండును నగుచు స్వజనంబులఁ గాంచి 'బంధువులారా! నేఁడే మీరందఱును దగిన కానుకలఁ గొని మధురాపురంబున కరుగుఁడు. మే మక్రూరునితోఁ రేపు బయలుదేఱి మిమ్మందఱ నచ్చోటఁ గలిసికొనెదము. యాగమునకుఁ బిలువఁబడకయే యరుగుట శాస్త్రసమ్మతము. అట్టి యెడఁ బిలువంబడియుఁ బోకుండుట మంచిది కాదు. కావున మీరిప్పుడే బయలుదేరి పొండని పలుక వారును వల్లెయని తమశక్తికిఁ దగినట్లు కానుకలఁగొని శకటారోహణం బొనర్చి యప్పుడే మధురాపురంబున కరిగిరి.

కాళిందియందు రామకృష్ణుల నక్రూరుండు గాంచుట.

మఱునాటి యుదయమునఁ దనవియోగంబునకు సహింపఁజాలక మధురానగరంబున కరుగవలదని తన్ను నిరోధించు వల్లవీజనంబులఁ దాను దిరిగివచ్చెదనని యనేకవిధంబుల నూఱడించి బలభద్ర సమేతుండై యక్రూర చోదితంబైన మణిస్యందనంబు నెక్కి శ్రీకృష్ణుండు మధురాభిముఖుండై యరిగెను. అట్లు చనుసమయంబున మధ్యేమార్గంబునఁ గాళిందీ నదియొద్ద స్యందనంబు నిలిపియున్నతోఁ గృష్ణుండు తన్మధుర సలిలపానం బొనర్చి కొంత

తడవు తత్సమీప తరుచ్ఛాయా శీతల సికతా తలంబున విశ్రమించి తిరిగి రథంబును ప్రవేశించెను. అట్టియెడ నక్రూరుండు స్నానంబు సేయ నిచ్చగించి రథంబునఁ గృష్ణ బలభద్రుల భద్రంబుగా నుండజేసి నదిఁ జొచ్చెను. అందాతఁడు జలంబుల మునింగి స్నానంబు సేయుచుండఁ దన్నదీ తోయ గర్భంబున బలభద్ర ద్వితీయుండైన శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ యాతనికిఁ బ్రత్యక్షమయ్యెను. ఇదియేమా యని విస్మయంబునొంది యాతండు లేచి రథంబువంకఁ దిలకింప శ్రీకృష్ణబలభద్రులు రథంబునందే యుండిరి. తిరిగి యాతండు జలంబుల మునింగినంతనే క్షీరసాగర శయనుండైన శ్రీమహావిష్ణుమూర్తి యాతనికిఁగానంబడియెను. అప్పుడక్రూరుండు కృష్ణుండు కేవలము పరమాత్మస్వరూపుండనియు, బలభద్రుండాది శేషుండనియు నెఱింగి భక్తిపారవశ్యంబున నామహాత్ములఁ బ్రస్తుతించుచు మేను మఱచియుండఁ గృష్ణుండాతనిఁ బ్రొద్దాయెనని హెచ్చరించెను. అక్రూరుం డప్పటికి దెలివినొంది జలంబులనుండి వెలువడి, రథంబు నధిరోహించి బలరామకృష్ణుల ననేకవిధంబుల, గీర్తించుచుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకువఱకు మధురానగరంబును సమీపించునట్లు రథంబును నడిపెను. కృష్ణుండును బలరామునితో బురంబు వెలుపలనే యరదంబునుండి డిగ్గి యక్రూరుని వీడ్కొలిపి, పురోపవనంబునఁ దన రాకకై యెదురు సూచుచున్న బంధువులఁ జేరంజనియెను.

తెల్లవాఱినదే తడవుగా శ్రీకృష్ణ బలభద్రులు కాల కృత్యంబుల నిర్వర్తించుకొని మధురానగరప్రవేశ మొనర్చిరి. అట్టియెడ రజకుం డొక్కరుండు భూపరిపాల కోచితంబులగు దుకూలంబులఁ గొని యెదురు సనుదెంచు చుండఁ గృష్ణుండు వానిఁగని యావస్త్రంబులఁ దమ కిమ్మని యడిగెను. అతండును దుర్మదావివేకంబున నగుచు 'ఏమీ వెఱ్ఱిగొల్లలకుఁ గూడ దుకూలంబులు గావలయునా? యని పరిహాసం బొనర్చెను. అంత కృష్ణుం డాతనిపైఁ గినుక వహించి పిడికిట నాతని శిరంబు వగులఁజేసి యాతని యొద్దనున్న పట్టువస్త్రంబులఁ గొని తానును బలభద్రుండును ధరించుకొనిరి. నూతన వస్త్రధారణంబున నినుమడించిన మోహనాకారంబుతో నరుగుచున్న కృష్ణునిఁ గాంచి పౌరకాంతలు 'ఆహా! ఈ సుందరాకారునితోఁ గలసి క్రీడించుటకు గోపికలెట్టినోములునోచికొనిరో కదా?" యని తమ్ముగూర్చి నిందించుకొనఁ జొచ్చిరి. పురుషులగువారును, నాతని మోహనాకారంబునకుఁ దన్మయులగుచు నాతని యమానుష తేజో విశేషంబులఁ గూర్చియుఁ బనులఁగూర్చియుఁ బలు విధంబులఁ దలంపసాగిరి. బలరామకృష్ణులట్లు గొంతదవ్వరుగు నప్పటికి వాయకుం డొక్కరుండు వారల కెదురువచ్చి భక్తిపూర్వకంబుగా సమస్కరించి మిక్కిలి మనోహరంబులగు వస్త్రంబు

మధురానగర ప్రవేశము.

పౌర జనాభిప్రాయము.

లను, విలువఁగల భూషణంబులను సమర్పించెను. కృష్ణుండును వానిఁ గైకొని యాతనియెడఁ గరుణవహించినవాఁడై యాతం డొనర్చినయంతమాత్రపుబనికే యాతనికష్టైశ్వర్యములు గలుగునట్లు వరంబొసంగెను. అచ్చోటునువాసి మఱికొంత దవ్వరుగునప్పటికి సుదాముండను మాలాకారుండెదురుసనుదెంచి వినయపూర్వకంబుగా రామకృష్ణులకు దివ్యములైన సురభి కుసుమదామములను సమర్పించెను. ఆపనికిఁగృష్ణుఁడు సంతసించి 'ఏమివలయునో కోరుకొనుము. ఇచ్చెద' నని యాతనితోఁ బలుక నమ్మాలికుండును గరంబులు మోడ్చి 'మహాత్మా! నాకితరంబు లేవియునువలదు. నాకు వలయున దేమనఁగా.

వాయకుని గరుణించుట.

సుదాముని కరుణించుట.

కం॥ నీపాదకమలసేవయు
నీపాదార్చకులతోడి । నెయ్యమును నితాం
తాపారభూతదయయును
దాపసమందార నాకు । దయసేయఁగదే!,

అని వేడికొనఁ గృష్ణుం డట్లకాకయని వెండియు నాతనికి బలాయుః కాంతికీర్తి సంపదల నొసంగి యగ్రజునితో ముందునకరిగెను. అట్టియెడఁ గుబ్జయను కంసుని దాసియొక్కర్తుక విలేపనంబులఁగొని రాజభవనంబున కరుగుచుండఁ గృష్ణుఁడా దాసిని సమీపించి 'ఓసుందరాంగీ! మాకుఁగూడ విలేపనం

బుల నొసంగెదవా?' యనియడుగఁ గుబ్జయు "ఓసుందరా కారా! కుబ్జనగు నన్ను సుందరాంగీయని యేమిటికిఁ బరిహ సించెదవు? ఇవిగో విలేపనంబులఁ గొను" మని ప్రేమపూర్వ కంబుగా నొసంగెను. కృష్ణుండును వానినందు కొని తాను నుడివినవాక్యము వృథకాఁగూడ దని యామెను సుందరాంగిగాఁ జేయఁదలంచి

కుబ్జను సుంద రాంగిగా నొన ర్చుట.

దాని పాదంబులను దనచరణంబులతోఁ ద్రొక్కిపట్టి, హస్తాం గుళద్వయము నబల గవుదకిరింద నునిచి మీదికినొత్తి వక్ర స్వరూపంబును జక్కఁజేసి యాకాంతను గేవలము మోహినీ దేవతగా నొనర్చెను. కుబ్జయుఁ దనసౌందర్యంబునకుఁ దానే యాశ్చర్యపడినదై, మోహనాకారుండగు కృష్ణునిపై మోహం బునుగొని కామభిక్షఁబెట్టుమని యాతనిఁబ్రార్థించెను. కృష్ణుం డును, నాకామిని కోర్కె తరువాత సఫలతఁ బొందుననని వరం బొసంగి, యవ్విధంబున దన్నునమ్మినవారినిఁ గరుణించుచుఁ గొంతవఱకుఁ బురంబున గలయందిరిగి నాటికిఁ బురవిహా రంబుచాలించి యన్నతో వెడలి విడిదలకుఁజని తనవారలఁ గలసికొనెను.

తన పురంబునందే కృష్ణుండొనర్చిన యద్భుతకార్యం బులకుఁ గంసుఁడు వెఱఁగంది యాలసించుట యొంతమాత్ర మును దగదని మఱుచటి యుదయముననే నందాదులను గృష్ణ

బలరాములను సభాభవనంబున కాహ్వానించెను. నందాదులు ముందరుగ బలభద్రకృష్ణులు వెనుకనరిగిరి. కృష్ణబలరాములు సభామంటప ద్వారప్రవేశం బొనర్చునెడ నాకస్మికంబుగాఁ గువలయాపీడమను మదగజం బొండు నిజపరిపాలక ప్రేరేపితంబై కృష్ణునిపై గవిసెను. కృష్ణుండు నీమన్మాత్రంబేనియుఁ జలింపక తనపైకిఁ బరతెంచుచున్న యాగంధనాగంబున కెదురు నడచి హార్యక్షంబు వడువున నవలీల దానిపైకి లంఘించి దనుజ మస్తక విదారితంబగు హస్తంబునఁ దదీయ గుంభస్థలంబు వగులునట్లు చఱచెను. ఆ ముష్టిఘాతంబునకది తెలివిఁదప్పి ధరణిపైనొరగి నెత్తురులు గ్రక్కుచుఁ గొంత తడవునకుఁ బ్రాణంబులఁ బాసెను. అట్లా మదగజంబును గనురెప్పపాటు కాలంబుననే హతంబొనర్చి దాని దంతంబుల నూఁడబెరికి యన్నయుఁ దానును వానినే యాయుధంబులుగాఁ గైకొని భీకరాకారముతో బలభద్ర ద్వితీయుండై సభాభవనంబును బ్రవేశించెను. అప్పటి శ్రీకృష్ణబలరాముల రౌద్రాకారములఁ గాంచి కంసుఁడు గడగడ వడక సాగెను. అట్టియెడఁ జాణూరముష్టికులను మల్లులిద్దరు దమనాథునకుఁ బ్రియంబు సేయఁదలఁచి, శ్రీకృష్ణ బలరాములను గొంతతడవు తమతో మల్లయుద్ధమును సల్పుట కాహ్వానించిరి. పిలువఁబడినప్పుడు వెను

కువలయా పీడమను గజంబును కృష్ణుండు సంహరించుట.

చాణూర ముష్టికుల వధ.

దీయుట వీర లక్షణంబుగాదని కృష్ణుండు చాణూరుని, బలుండు ముష్టికుని మార్కొని మల్లయుద్ధ మొనర్ప సాగిరి. నందాదులు తమపుత్త్రుల కేమిహాని గలుగునోయని దిగుల్పడసాగిరి. ప్రేక్షకులందఱును బెక్కు మల్లయుద్ధంబులం దారితేరిన చాణూర ముష్టికులను కేవలము పసివారగు యాదవ కుమారులపైఁ బుఱికొల్పుట చాల యన్యాయమని కంసుని దూషింప సాగిరి. కంసుఁడు దనమల్లసింహంబుల వలన గోపాలకుంజరంబులు మడియుట నిక్కమని తలంపసాగెను. అట్టియెడఁ గృష్ణ బలభద్రులు తమ్ము మార్కొనిన యామల్లులను విచిత్ర గతుల నొప్పించి చూచువా రాశ్చర్య పడునట్లును, గంసుఁడు హతాశుడగునట్లును, వారినిఁ బంచత్వంబు నొందించి భీషణంబుగ సింహనాదంబులు సేసిరి.

పేరుపడిన చాణూరముష్టికులు మడిసినంతనే కంసుఁడు తత్తరంబున నిజభటులఁజూచి 'భటులార! చూచెద రేల? యాదవులనందరినిబట్టినుగ్గాడుఁడు. దేవకీవసుదేవుల ప్రాణంబుల హరింపుడు. నాకుఁ దండ్రియయ్యు నాపై శత్రుత్వము వహించియున్న యుగ్రసేనుఁబట్టి ముక్కలు ముక్కలుగాఁ గోయుఁడు. లెండు. మార్కొను' డని హెచ్చరించినంతనే రక్కసభటు లుక్కుమిగిలి యాదవులపై విజృంభించిరి. అట్టియెడ బలుఁడొక్కరుండే యా దానవభట సంఘంబుల నెదు

రొక్కని గుట్టలు గుట్టలుగాఁ గూల్పసాగెను. అంతఁ గృష్ణుండు రణోల్లాసంబుల్లంబున మల్లడిఁగొన నెల్లరుఁ దెల్లవోవ సిం

కంస వధ.

హంబు పిల్లవలెఁ గంస భూవల్లభునిపైకి లంఘించి కేశబంధంబుపట్టి యవలీలఁగ గ్రిందఁ బడవైచి యాతని యురంబునఁదిరంబుగ నాసీనుండై దైత్యభట సంఘాతంబులు తల్లడిల్లునట్లు సకలలోకంబులు సంతసించునట్లు "ఓరీ శిశుహంతకా! నీపాపఫలమిప్పుడే యనుభవింపగల" వని కంసునిఁగూర్చి పలుకుచు వజ్రసన్నిభంబగు తన పిడికిట నాతనిఁజొమ్ము వగులునట్లు వొడచివిగత జీవునిగా నొనర్చెను. అట్టియెడ దేవతలందరును గృష్ణునిపైఁ బువ్వులవానఁ గురియించిరి. అప్సరసలు నాట్యమాడిరి. దేవ దుందుభులు మ్రోగెను. మరియు నయ్యవసరంబున—

క. చేతులఁ దాళము లొత్తుచుఁ
జేతోమోదంబుదోఁడ ♦ సిగముడి వీడం
బాతరలాడుచు మింటను
గీతము నారదుఁడు పాడెఁ ♦ గృష్ణా యనుచున్.

కృష్ణుండు కంసవధంబు నొనర్చుసరికి బలభద్రుఁడును దన్నెదుర్కొనిన దైత్యులనందరిని రూపుమాపెను. ఆగోప బాలకుల యసమాన శౌర్యధైర్య పరాక్రమ తేజోవిశేషంబులకు రక్కసులు భయపడి తలకొక దిక్కువంతునఁ బారిపోయిరి. శత్రుసంహారము సంపూర్తి నొందుటవలన బలభద్ర

కృష్ణులు కారాగారంబుననున్న తమతల్లిదండ్రుల— దేవకీవసు దేవుల— సందర్శించుట కరిగిరి. దేవకీవసుదేవులును దమ పుత్రుల గాంచినంతనే శరీరంబు లుప్పొంగఁ గౌగిటఁజేర్చి ముద్దాడ దొడంగిరి. కృష్ణుండును దల్లిదండ్రుల బంధవిముక్తులుగా నొనర్చి, తమవలన వారికి గలిగిన కష్టంబులకుఁ దమ్ము క్షమింపవలసిన దని ప్రార్థించెను. లీలామానుషవిగ్రహుండైన శ్రీహరి తమ్ము క్షమాపణఁబును వేడినంతనే దేవకీ వసుదేవులు మోహితులై కుమారుల నిజాంక పీఠంబుల నిడికొని వారివదనంబులఁ దమ వేడికన్నీటితో దడుపసాగిరి. అట్టియెడఁ గృష్ణుండు మాతా మహుండైన యుగ్రసేనుని రావించి, వినయపూర్వక నమ స్కారంబు లొనర్చి 'తాతా! పుణ్యపురుషుఁడవైన నీ విప్పుడే సింహాసనంబునధిష్ఠించి రాజ్యపరిపాలన మొనర్పు' మని పల్కుచు నప్పుడే యాతనిని రాజుగా నొనర్చెను. అనంతరము మున్ను కంసునకు భయపడి పరదేశంబుల కరిగియున్న యదు వృష్టిభోజమరుదశారకుకురాంధక ప్రముఖులగు సకలజ్ఞాతి సంబంధులను రావించి వారివారి నివాసంబుల నునిచి యివ్విధఁబున సర్వంబును గాపాడెను.

బంధుజన సంరక్షణము.

కంస వధానంతరము బలరామకృష్ణులు, బృందావనం బునకరుగక, తల్లిదండ్రులను మాతామహుని సేవించుచు మధురాపురంబునందే నిలిచియుండిరి. వసుదేవుండును కుమారులకుఁ దగినవయస్సు వచ్చియున్నందువలన శాస్త్రసమ్మతం బగు నొక శుభముహూర్తంబు నేర్పరచి, యుపనయన సంస్కారంబును నిర్వర్తించెను. బ్రాహ్మణులకు సదక్షిణంబులుగా ననేక గో భూ హిరణ్యదానంబులను, కుమారుల జన్మసమయంబున మనోదత్తలైన గోవులను, మిక్కిలి విలువఁగల మణిమయ దుకూలంబులను మున్నగు వాని నొసంగి సకలభూతంబులను సంతసింపఁ జేసెను.

రామకృష్ణుల ఉపనయనము, విద్యాభ్యాసము.

కృష్ణుండు దన కుపనయనాది సంస్కారంబులు సలుపఁ బడినంతనే, తాను సర్వవిదుండయ్యు నెంతవారికేని గురు శుశ్రూష యనునది యుండి తీరవలయు ననుదాని నిరూపింపఁదలచి సాందీప మహామునియొద్ద గురు శుశ్రూష సేయుచు విద్యాభ్యాసమునకుఁ గడంగెను. అచిరకాలముననె సర్వశాస్త్రేతిహాస చతుర్వేదవిజ్ఞాన పరిపూర్ణుండై గురుననుమతిని గృహస్థాశ్రమంబును స్వీకరింపఁ దలంచి స్వగృహంబునకరిగెను. బలభద్రుండును వేఱొక

గురూత్తమునికడ విద్యాభ్యాసంబును ముగించుకొని మథురానగరంబునకుఁ దిరిగివచ్చెను. ఇవ్విధంబున రామకృష్ణులు సకలవిద్యాపరిపూర్ణులై గృహస్థాశ్రమ స్వీకారంబునకుఁ దగిన యీడును గలిగినవారై యుండిరి.

కంసుఁడు కృష్ణునివలన మడిసినాఁడను వార్త యెల్లెడలఁ దెలియవచ్చినంతనే యాతని బంధుజనులందఱును గృష్ణునిపైఁ బ్రబల శత్రుత్వమును వహించియుండిరి. అట్టివారియందు మగధ దేశాధీశుండగు జరాసంధుఁడనువాఁడు ముఖ్యుఁడై యుండెను. జరాసంధుఁడును మిక్కిలి బలపరాక్రమములు గలవాఁడగుటవలనను, దనకుఁ గృష్ణునివలనఁ జావులేనివాఁడగుటవలనను, గంసుని మరణంబునుగూర్చి కృష్ణునిపైఁ గత్తి కట్టియున్నవారి కందఱికిని దాను నాయకుండై రామకృష్ణులు గురుకులవాసం బొనర్చుచున్న సమయంబున మథురాపురంబుపై దాడివెడలి, కృష్ణుని స్వజనంబులను బెక్కువిధంబుల

ద్వారకానగర నిర్మాణము.

బాధించెను. రామకృష్ణులు తిరిగి మథురానగరంబునకు వచ్చియున్నప్పుడుగూడ, జరాసంధుఁడు పెక్కుమారులు దండెత్తివచ్చెను. రామకృష్ణులు, తమవలన నాతనికి మృత్యువులేకున్నందువలన నాతని వలన నెట్టి బాధలును గలుగకుండ బంధుజనులను గాపాడుచుండిరి. కాని జరాసంధుఁడు మాటిమాటికి దండెత్తి

వచ్చుచుఁ బురజనులకు శాంతిని జేకూర్చుచుండెను. అందు వలనఁ గృష్ణుండు జరాసంధుని బారినుండి స్వజనుల రక్షింపఁ దలంచి, దుర్జనులకు దుర్గమంబును, సుజనులకు సుగమంబును, నై యుండునట్లు సముద్రంబు మధ్య ద్వారకయను నొకపురంబును నిర్మింపఁజేసి తనబంధుజనుల నందఱ నందుఁజేర్చి జరాసంధునివలన శాంతిభంగ మొదవకుండునట్లొనర్చెను. నలుప్రక్కల జలరాశియే యగడ్తగాఁగల ద్వారకానగరంబును సమీపించుట కేమియుఁ జాలనివాఁడై జరాసంధుఁడంతటితోఁ దన దండయాత్రలను ముగించెను. కృష్ణుఁడును ద్వారకానగరంబునందుండి సురక్షితులై యుండునట్లు బంధుజనులఁ బరిపాలింపఁ దొడంగెను. జరాసంధాదులకప్పటికి శ్రీకృష్ణుండు కేవలము మనుష్యమాత్రుండు గాడను వృత్తాంతము సర్వంబును జక్కఁగా బోధపడెను. కాని శత్రుత్వ మొంతమాత్రమును నశింపలేదు.

సముద్రమే పరిఖగాఁగల ద్వారకానగరంబున యాదవులందఱును సురక్షితులై యుండిరి. వసుదేవుండు తన పెద్ద కొడుకైన రామునకు వివాహంబు సేయఁదలంచి కన్యాన్వేషణంబునకు భూసురుల నియోగించెను. వారును సకలదేశంబులు గలయఁదిరిగి తుదకు రైవతుఁడను నొక మండలేశ్వరుని పుత్రికయైన రేవతియను కన్యను రామునకుఁ దగినదని నిశ్చయించుకొని

బలరాముని వివాహము.

వచ్చిరి. రైవతుండును దనపుత్రికను రామునకిచ్చునట్లు బ్రహ్మదేవునిచేఁ దెలుపఁబడినవాఁడై వసుదేవునకు శుభలేఖనంపెను. వసుదేవుండును నాప్తబంధు పుత్రమిత్రపురోహితకళత్రాది వర్గంబులతోఁ దరలివెళ్ళి యొక్కశుభముహూర్తంబున రామునకు వివాహసంస్కారంబును ముగించెను. రాముండును రేవతితోడ ననుకూల దాంపత్యమును నెఱపుచు నామెయందు శశిరేఖయను పుత్రికారత్నమును బడసెను. ఆ బాలామణియు దిన దినాభి వృద్ధినొందుచు సకలసద్గుణంబుల కాలవాలంబగుచు జననీజనకులకేగాక సమస్తజనులకును ముదమును గూర్చుచుండెను. అట్టి పుత్రికారత్నమును బలరాముఁడు తనకు మేనల్లుండును, సుభద్రార్జునులకు ముద్దుపట్టియునగు నభిమన్యున కిచ్చి వివాహంబు గావించెను.

బలరాముండట్లు రేవతీసహితుండై కాపురంబుసేయుచుండఁ గృష్ణునకుఁగూడ వివాహంబు సేయవలయునని వసుదేవుండు చింతింపసాగెను. కాని శ్రీహరి స్వరూపుండైన తన కుమారునకు లక్ష్మీస్వరూపురాలైన కన్యకామణి యెచ్చోట లభించునాయని వసుదేవుండు మిక్కిలిగ విచారింపఁ దొడఁగె. ద్వారకానగరవృత్తాంతంబిట్లుండ నచ్చోటవిదర్భ దేశంబునకు రాజధానియైన కుండిననగరంబున భీష్మకుండను నొక దొడ్డరాజునకు లక్ష్మీదేవి యంశంబున జనించిన

రుక్మిణియను బాలామణి శ్రీహరిని భర్తగాఁ బడయవలయు
రుక్మిణీదేవి చరిత్రము.
నని యాలోచింప సాగెను. భీష్మకుండును
నారదాది మహామునీంద్రులవలన శ్రీకృష్ణుని
యొక్కయుఁ దనపుత్రికయొక్కయు నిజ చరి
త్రంబుల నెఱింగినవాఁడై తనబిడ్డను వసుదేవనందనున కొసంగ
వలయునని నిశ్చయించుకొనెను. కాని యాతని పెద్దకొడు
కగు రుక్మియనువాఁడు కృష్ణుని యెడ నకారణ విరోధంబును
వహించి తనచెలెలినిఁ జేది దేశాధీశుండును, గృష్ణున కాగర్భ
శత్రువునగు శిశుపాలున కీయఁదలంచి బంధువులను దుదకుఁ
దల్లిదండ్రులను నడ్డుపెట్టి వివాహ ప్రయత్నములఁ గావింపఁ
దొడంగెను. భీష్మకుండును గుమారున కెదురు పలుకఁజాలక
దైవవిధి యెట్లున్నదో యట్లే జరుఁగఁగలదని మిన్నకుండెను.
శేముషీ సింధువులగు బంధువు లందఱును దుస్సంధుఁడగు
రుక్మిని 'నీకిది తగదు' అని యెన్నియో మారులు బుద్ధిసెప్పిరి.
తుదకు నారదుఁడును, 'ఈకార్యమునందు నీవు పాల్గొనినచో
నిక్కముగాఁ గృష్ణుని వలనఁ బరాభవింపఁ బడెద' వని యాత
నికిఁ దెల్పియుండెను. కాని రుక్మి యెవ్వరిని లక్ష్యపెట్టలేదు.

రుక్మిణికి మొదటినుండియు శ్రీకృష్ణునియందే బద్ధాను
రాగముండెను. అట్టియెడనామె రెండవవానిఁ జేపట్టనేర్చునా?
తన వివాహమునకుఁ దనయన్న యడ్డునిల్చి యున్నవాఁడను

మాట నెఱింగిన వెంటనే రుక్మిణి మిక్కిలి విచారమును బొంది కృష్ణునిఁ బొందు టెట్లాయని యాలోచింప సాగెను. తుదకు ధైర్యమువహించి తనకాప్తుండగునగ్నిద్యోతనుఁడను భూసుర శ్రేష్ఠునిఁ దనకడకు రప్పించుకొని యాతనికి సర్వమును దెలియఁజేసి, ద్వారకానగరమున కరిగి యెట్లైనను శ్రీకృష్ణునిఁ దోడ్కొని రావలసినదని ప్రార్థించెను. ఆతండును వల్లెయని యానాఁడే ద్వారకకుఁ బయనమయ్యెను. దినదిన ప్రయాణంబు నోర్చి యగ్నిద్యోతనుఁడు శ్రీకృష్ణుని సందర్శించెను. కృష్ణుండును దన్నుఁగూర్చి వచ్చిన యావిప్రపుంగవుని నర్ఘ్యపాద్యాదివిధుల సత్కరించి కుశల ప్రశ్నాంతర మేమియు నెఱుంగనివానివలె వచ్చిన పనియేమని ప్రశ్నించెను. అగ్నిద్యోతనుండును దాను వచ్చిన కార్యమును దెలుపఁ దలంచి "కృష్ణా! నీవెఱుంగని వృత్తాంతం బేమికలదు? అయినను మాయామానుష విగ్రహుండ వగుటవలన నెఱుంగనట్లు నటించుచుంటివి. నావచ్చిన కార్యమును దెల్పెద వినుము. విదర్భ దేశాధీశుండైన భీష్మకుని పుత్రిక రుక్మిణియను కన్యకామణి నిన్ను వరింపఁగోరి యున్నది. తల్లిదండ్రులందులకుసమ్మతించిరి. కానియామెయన్న యగు రుక్మి యనువాఁడు సర్వప్రాణ రంజకుండవగు నీయందేలకో శత్రుత్వమును వహించి తనచెల్లెలిని శిశుపాలునకీయఁ

రుక్మిణీదేవి సందేశము.

దలంచి యుండెను. కుమారున కెదురాడఁజాలక భీష్మకుఁడు మౌనము వహించెను. తనయన్నయొక్క దురాలోచనమును దెలిసికొని రుక్మిణి యనాథ రక్షకుండవగు నీకడకు నన్నంపి నది. ఇదిగో! ఆమె నీకుఁగా నావలనఁజెప్పి పుత్తెంచిన సందేశంబును దెల్పెద వినుము——

'కృష్ణా !

సీ॥ ఏనిగుణములు క ♦ ర్ణేంద్రియంబులు సోక
దేహతాపంబులు దీరిపోవు
నేనిశుభాకార ♦ మీక్షింపఁగన్నుల
కఖిలార్థ లాభంబు ♦ గలుగుచుండు
నేనిచరణసేవ ♦ లేప్రొద్దుచేసిన
భువనోన్నతత్వంబుఁ ♦ బొందఁగలుగు
నేని లసన్నామ ♦ మేప్రొద్దుభక్తితోఁ
దడవిన బంధ సం ♦ తతులువాయు

గీ॥ నట్టినీయందు నాచిత్త ♦ మనవరతము
నచ్చియున్నది నీయాన ♦ నానతేమ
కరుణఁజూడుము కంసారి ♦ ఖలవిదారి
శ్రీయుతాకార! మానిని ♦ చిత్తచోర!

సీ॥ ప్రాణేశ! నీమంజు ♦ భాషలువినలేని
కర్ణ రంధ్రంబుల ♦ కలిమియేల?
పురుషరత్నమ! నీవు ♦ భోగింపఁగాలేని
తనులతవలని ♦ సౌందర్యమేల?

భువనమోహన! నిన్నుఁ ♦ బొడగానఁగాలేని
చక్షురింద్రియముల ♦ సత్త్వమేల?
దయిత నీయధరామృ ♦ తం బానఁగాలేని
జిహ్వాకు ఫలరస ♦ సిద్ధియేల?
ఆ॥ వె॥ నీరజాతనయన! నీవనమాలికా
గంధమబ్బలేని ♦ ఘ్రాణమేల?
ధన్యచరిత! నీకు ♦ దాస్యంబుసేయని
జన్మమేల? యెన్ని ♦ జన్మములకు.

ఉ॥ అంకిలి సెప్పలేను చతు ♦ రంగబలంబులతోడ సెల్లి యో
పంకజనాభ నీవు శిశు ♦ పాలజరాసుతులన్ జయించి నా
వంకకు వచ్చి రాక్షస వివాహమునన్ భవదీయ శౌర్యమే
యుంకువసేసి కృష్ణ! పురు ♦ షోత్తమ! చేకొనిపొమ్ము వచ్చెదన్.

కావునఁ గృష్ణా! అనాథయగు నాకన్యకామణిని రక్షింపుము. బయలుదేరుము. లెమ్ము అని విన్నవింపఁ గృష్ణుండును రుక్మిణి యందదివఱకే బద్ధానురాగంబుఁ గలిగి యున్నవాఁడగుట వలనఁ దోడనే దారుకచోదితంబైన రథంబునెక్కి, యగ్ని ద్యోతనునితోఁగలసి విదర్భకుఁ జనెను. రుక్మిణిఁదెచ్చునప్పుడు యుద్ధంబు సిద్ధంబని తలపోసి, శ్రీకృష్ణునకుఁ దోడుగావలయు నని యాతఁడరిగిన యనంతరము బలరాముఁడు యాదవసేనా సమేతుండై తానుగూడ విదర్భ కరిగెను.

కృష్ణుండు కుండిన నగరంబును జేరునప్పటికే, పెండ్లి కొడుకగు శిశుపాలుఁడు జరాసంధాది మిత్రులతో వచ్చి

యుండెను. ఆతఁడు పురప్రవేశంబొనర్పక, యగ్నిద్యోతనుని వలనఁ దన రాకను రుక్మిణికిఁ దెలియఁజేసెను. వివాహకాలంబు సన్నగిల్లుచుఁ గులాచార ప్రకారంబు గౌరీపూజార్థమై, రుక్మిణి పురంబు వెలుపలనున్న గౌరీ దేవ్యాలయంబునకు సకల బంధుసమేతయై వచ్చియుండెను. అట్టియెడఁ గృష్ణుఁడొరులకుఁ గానంబడక యదృశ్యరూపుండై యాలయసమీపంబున నిలిచియుండెను. రుక్మిణియుఁ దనకుఁ గృష్ణునే పతిఁగాఁ గూర్పుమని నగజాతకుఁ బూజలఁగావించి యాలయంబునుండి వెలుపలికి వచ్చెను. ఆసమయంబున లేళ్ళగుంపునందు సింహంబు దుమికిన చాడ్పున విరోధివర్గంబు నడుమ గృష్ణుండు దుమికి యవలీలఁగా రుక్మిణిఁగైకొని నిజ రథంబునందు నిల్పి ద్వారకా నగరాభిముఖుండై పోవఁదొడంగెను. ఆ యద్భుత

శిశుపాల జరాసంధాదుల పరాభవము.

సంఘట్టనంబునకు శిశుపాల రుక్మి జరాసంధాదులు నివ్వెఱపడి కొంతవడికిఁ దెలివిఁ దెచ్చుకొని యాయుధహస్తులై తమతమ పరివారములతోఁ గృష్ణుని వెంబడించిరి. అట్టియెడ బలభద్రుండు నిజసైన్యంబులతో శత్రువుల కడ్డంబువచ్చి ఘోరాహవంబు సేయఁ జొచ్చెను. ఇంతలోఁ గృష్ణుండు కుండిననగరంబు నతిక్రమించెను. కాని రుక్మిమాత్రము బలరాముని బారినుండి తప్పించుకొని, నిజసైన్యంబుతో నతిరయంబునఁ జను

దెంచి శ్రీకృష్ణుని మార్కొనెను. శ్రీకృష్ణుండును దృటికాలంబుననే యాతని సైన్యంబుల రూపుమాపి, యాతనిని విరథునింగను హతాయుధునింగను నొనర్చి, కృపాణహస్తుండై యాతనిం దెగవ్రేయుటకు రథంబునుండి క్రిందికి దుమికెను. కాని రుక్మిణీదేవి తన యన్నప్రాణంబులం గాపాడవలసినదని ప్రార్థించెను. కృష్ణుండును గరుణామయుండుగావున నాతనిం జంపక 'బావా! రమ్మని' పిలుచుచు రుక్మిం జేరంజని పదును గల కత్తితో గడ్డంబును, మీసంబును, దలయును రేవులు వాఱగొరిగి యాతనిని వికృతరూపునింగా జేసి విడిచిపెట్టెను. అట్టియెడ బలభద్రుండును శిశుపాల జరాసంధాదులం బాఱం ద్రోలి తనతమ్మునిం గలసికొనెను.

అవ్విధంబునం గృష్ణుండు రుక్మిణిం గైకొనివచ్చి ద్వారకా నగరంబున నతివైభవంబుతో నొక్క శుభముహూర్తంబున నామెను బెండ్లియాడెను. కృష్ణుండు రుక్మిణినొక్కదానినే గాక సత్రాజిత్తుని పుత్రికయగు సత్యభామను, జాంబవంతుని పుత్రికయగు జాంబవతిని, నాగ్నజిత్తి, మిత్రవింద, మొదలగు వారల నేడ్గురుని, మఱియు నరకాసురుని వధానంతరమాతండు చెఱపట్టిన పదాఱువేల కన్నియలను బరిణయంబాడెను.

శ్రీకృష్ణుని దారాపుత్రాదులు.

రుక్మిణియందు శ్రీకృష్ణుండు ప్రద్యుమ్నుండను కుమారునిం గాంచెను. ప్రద్యుమ్నుండను గాలక్రమంబున బెరిగి పెద్దవాడైయుండు నెడం

గృష్ణుడాతనికిఁ బ్రభావతియను కన్యనుదెచ్చి పెండ్లిసేయించెను. ప్రద్యుమ్నుండును బ్రభావతితోఁ గాపురంబును సేయుచు నామెవలన ననిరుద్ధుఁడను కుమారు నొక్కనిఁ గాంచెను. అనిరుద్ధుండును బాల్యయౌవనంబులఁ గడచి కౌమారప్రారంభమున బాణాసురుని పుత్రికయైన ఉషా కన్యను వరించెను. కాని బాణాసురుండు విష్ణుద్వేషియగుట వలన ననిరుద్ధునిఁ బట్టి కారాగృహంబునం దుంచెను. కృష్ణుండును మనుమని విడిపించునిమిత్తమై బాణునిపై దాడి వెడలి ఘోరాజియందతని సహస్రబాహువుల ఖండించి శంకరుఁడు ప్రార్థింప నాతనిఁ జంపక, ఉషాకన్యానిరుద్ధులతో నిజపురంబునకు మగిడివచ్చి తనయవతారంబునం దొనర్పవలసిన కుంతీసుత పరిపాలనముఁగూర్చియుఁ గౌరవ వినాశంబుఁ గూర్చియు విచారించుచుండెను.

పాండురాజతనూభవులైన యుధిష్ఠిర భీమార్జున నకుల సహదేవులను వారు తమ పెద్దతండ్రియైన ధృతరాష్ట్రుని యాజ్ఞానుసార మింద్రప్రస్థపురంబు రాజధానిగా ధరణీపాలన మొనర్చుచుండిరి. కృష్ణునకుఁ బాండవులు మేనత్తకుమారులును, నిజచరణసరసీరుహాయుగళస్మరణ సుధారసాస్వాదసంజనితసంతతసంతోష సంపత్పరిపూర్ణులును, నందుఁ బాండవ మధ్యముఁడగు నర్జునుఁడు, నిజసోదరీ ప్రాణనాథుం డగుట వలనను దుర్యోధన ప్రముఖులగు కౌరవుల మూలంబునఁ గష్టంబులు పెక్కులు వారికిఁ గలుగుచున్నను, నెల్లప్పుడు వారియోగక్షేమములు విచారించుచు నన్నింటను జేదోడుగానిలిచి వారినిఁ గాపాడుచుండెను. ధర్మజుండు కేవలము ధర్మస్వరూపుఁడా యేమి యనునట్లు నయగుణవర్తనంబున నిలిచియుండుట వలనను, నాతని యనుజన్ములతని యాదేశంబు ననుసరించి వర్తించుట వలనను, రాజలోకంబంతయుఁ బాండవుల ననేకవిధంబుల గొప్పగాఁజూచుచుండెను. కాని, దాయాదులును, ధృతరాష్ట్రనందనులును, నగు సుయోధనాది కౌరవులు మాత్రము వారిని నసూయతోఁ జూచుచుండిరి.

పాండవులచరిత్ర.

ఇట్లుండ నారదప్రేరితులగు పాండవులు తమ చిన్న తనంబునందే మృతినొందిన తమజనకుని యాత్మశాంతికై రాజసూయంబను మహాధ్వరంబు నొకదానిని జేయసమకట్టిరి. అందుకు శ్రీకృష్ణుండును వారల ప్రోత్సహించెను. అన్నిటి కిని మూలకారణుండగు శ్రీహరి తమవాఁడగుటవలనఁ బాండవులును ధైర్యమువహించి యామహాధ్వరంబును సలుపుటకుఁ గడంగిరి. ధర్మజుని నల్వురుతమ్ములగు భీమార్జున నకుల సహదేవులు నాల్గుదిక్కులకరిగి యందున్న రాజచక్రంబును నవక్రవిక్రమ పరాక్రమక్రమవిశేషంబున నవలీల జయించి తమయగ్రజునిపేరఁ గానుకలను గొనితెచ్చిరి. కాని జరాసంధుఁడుమాత్రము జయింపఁబడక మిగిలియుండెను. జరాసంధుఁడు తనకాగర్భశత్రుండగుటవలనను, నాతని వలన సాధుహింసయు స్వబంధు హింసయు జరుగుచున్నందువలనను, నాతండు జయింపబడనిచోఁ దనభక్తులైన పాండవుల యధ్వరోద్యమమునకు విఘ్నంబు గలుగనున్నందువలనను, శ్రీకృష్ణుండు, జరాసంధ వధోద్యోగ సమాచరణంబునకు, భీమార్జున సహితంబుగా బ్రాహ్మణవేషమునుదాల్చి, భూసురాభీష్ట ఫలప్రదాతయగు మాగధునికడకరిగెను. ఆతండును బ్రాహ్మణవేషంబులతో నున్న శ్రీకృష్ణ భీమార్జునులఁగాంచి, యేమికావలయునో

రాజసూయాధ్వర ప్రయత్నములు.

తెల్పుఁడోసంగెదనని పలికెను. అంతఁగృష్ణుఁడును, దమ కాజిభిక్షదక్క యన్యంబువలదని నుడువుచు, వారునుదానును స్వస్వరూపంబులఁదాల్చి తామెవ్వరైనదియు నాతని కెఱుగఁ బల్కెను. జరాసంధుఁడును, దన్నెదుర్కొనఁజాలక పెక్కు మారులు పారిపోయిన కృష్ణునిఁగాంచి నగుచు, "కృష్ణా? మదీయబలపరాక్రమంబు లింతలోనే మఱపునకు వచ్చెనా? నన్నెదుర్కొనఁజాలక నట్టనడిసముద్రంబున నగరుగట్టుకొన్న జగదేకజెట్టివి నీవేగదా? అయినఁగానిమ్ము. నీవునన్నుఁ గెలువఁజాలవు గనుక నిన్ను నేను మార్కొనను. అర్జునుండు నాకన్నఁ బిన్నవాఁడగుటవలన నాతనితోఁ బోరుట నాయట్టి యుత్తమవీరునకు ధర్మంబుగాదు. అన్నివిధంబుల భీముండు నాకుఁ దగియున్న వాఁడుగావున నాతనితో

జరాసంధ వధ.

బోరెద" నని పల్కుచు ద్వంద్వయుద్ధమునకు వాయుపుత్రుని నాహ్వానించెను. భీముండును, గృష్ణానుమతంబున నుద్దండ గదాదండబునుగొని తొలుఁదొల్తనాతనితో గదాయుద్ధంబునకుఁ దలపడెను. జరాసంధుఁడును బాహుబల పరాక్రమము లయందసమానుండగుట వలన నన్నివిధంబుల భీమునకు సమానమగుచుండెను. గదాయుద్ధంబు ఘోరంబుగా జరుగుచున్న సమయంబున నన్యోన్య సంఘర్షణంబున నిరువురిగదలు ముక్కలగుడునంత నొక

రితో నొకరు ముష్టాముష్టి, బాహాబాహి, కచాకచి, పోరాడఁ దొడంగిరి. అట్టియెడ భీముండలసటనొంది, యరినిరసనోపా యంబు గానక చింతించుచుండఁ గృష్ణుండది తెలిసికొని, భీముండు తనదిక్కు సూచుచుండ నొక్క శాఖాగ్రంబును రెండుగాఁ జీల్చివైచి, జరాసంధు నట్లు హత మొనర్పవలసినదని సంజ్ఞగాఁజూపెను. గాడ్పుపట్టి యాకీలు దెలిసికొని, యినుమ డించిన సమరోత్సాహంబున, సమధిక బాహుబలాతిశయుం డగుచు, జరాసుతుని నవలీలఁ బుడమికిఁబడఁద్రోసి, నిజ చరణంబున నాతని చరణంబొండు ద్రొక్కిపట్టి బాహుయుగ ళంబున రెండవచరణంబును గదలకుండఁబట్టి, హరికృపాలబ్ధ బలోన్మత్తాతిరేకంబున లేఁగొమ్మను జీలునట్లు పాదజాను జంఘోరుకటిమధ్యోదరాంస కర్ణనయనంబులు సమానంబు లుగ వేఱుభాగంబులగు చాడ్పున ద్రెయ్యలువాపి విష్ణుద్రో హియు, లోకద్రోహియునగు జరాసంధుని హత మొనర్చి సింహనాదం బొనర్చెను.

అవ్విధఁబున మాగధుని సంహరించి కృష్ణభీమపార్థులు ధర్మజుని జేరంజనినంతనే యాతండును, దిగ్విజయంబు సం పూర్తి నొందినదగుటవలన, విధ్యుక్త ప్రకారంబుగా నధ్వర దీక్షను గైకొనెను. ఆయధ్వర మహోత్సవంబునకు, నారద పౌల్యవతేయ కశ్యప భరద్వాజ విశ్వామిత్ర వీతిహోత్ర

మైత్రేయ మధుచ్ఛంద గౌతమ భార్గవ వసిష్ఠ వామదేవ ధౌమ్యపరాశర కణ్వవైశంపాయన ప్రముఖులగు సకలమునీం ద్రులును, వివిధ దేశాధీశులగు భూపాలురును, యాదవ ద్రుపద కౌరవ ప్రముఖులగు బాంధవులును భీష్మద్రోణ కృపా శ్వత్థామ విదురాది యాత్మీయులును, మొదలగు వారంద ఱును వచ్చియుండిరి. శ్రీకృష్ణుఁ డన్నివిధంబుల ధర్మజునకుఁ దోడుగానుండెను. అధ్వర మంటపంబుననున్న సకలజనులు వినునట్లు, నారదుండు, ధర్మజుని ధర్మప్రవర్తనముఁ గూర్చియు, నాతని రాజసూయ మహాధ్వరవైభవంబును గూర్చియుఁ బలు తెఱంగులఁ గొనియాడెను. అట్టియెడ భీష్ముఁడు తత్క్రతు వైభవంబున కెంతయు సంతోషించి ధర్మజుఁజూచి 'ధర్మజా! స్నాతకుఁడును, ఋత్విజుఁడును, సద్గురుఁడును, భూతలేశు డును, సంయుజుఁడును, ననువారలు పూజనీయులగుచున్నారు. అట్టి వారియందు సద్గుణ శ్రేష్ఠుఁడగు వాఁడుత్తముఁ డగుచు

శ్రీకృష్ణుని సభాపతిత్వము.

న్నాఁడు. కావున నిచ్చోటనున్నవారిలో నట్టి వానినొక్కని గుర్తించి, యాతనికగ్రతాంబూ లంబునిడి, యధ్వరంబొనర్పఁగడంగుము. ఇది ధర్మపద్ధతి' యనివచింప, ధర్మజుఁడట్టివానిని గురుతింపనేరక 'తాతా! అట్టిపుణ్యపురుషునిఁగూడ నీవేనిర్ణయింపు'మని భీష్ము నితోఁబలికెను. అంత బ్రహ్మజ్ఞాన పరిపూర్ణుండగు మందాకినీ

నందనుఁడు 'ధర్మజా! క్రతుహర్తయు, క్రతుభోక్తయు, క్రతుమూర్తియు, క్రతుకర్తయునగు శ్రీహరి యిందు వెలుఁగుచుండ నట్టి పుణ్యపురుషునికొఱకు వెదకుటయేల? చింతించుటయేల? నిర్ణయించుట యేల? అన్నిటికిని శ్రీకృష్ణ పరమాత్మయే యాధారభూతము. కావున నామహాత్మునకగ్రతాంబూలంబు నిమ్మ' ని పలుక, ధర్మజుండును, గేవలము యజ్ఞస్వరూపుఁడైన కృష్ణునిఁ బూజించి యగ్రతాంబూలంబు నొసంగెను. అచ్చటనున్న వారందఱును కరతాళంబులొనర్చి తమ యంగీకారమును సూచించిరి. శ్రీకృష్ణుఁడు సంతసించుటవలన సకలభూతములు సంతసించెను. నభోకాంతామణి కనుఁగొనల నుండి యానందబాష్పములు రాలుచున్నవా యేమి యనునట్లు పువ్వులతోఁ గూడిన యాకాశగంగోర్మిశీకరంబులు రాలఁ జొచ్చెను. విశ్వమంతయు, విశ్వమయునిఁ గూర్చి యానంద లహరియందు మునుంగఁ జొచ్చెను.

ఆనంద రస సాగర సముత్తుంగ తరంగ డోలికా నివహంబుల నుయ్యెలలూగుచున్న నాసభికుల యందొక్కరు మాత్రము కృష్ణునియం దసూయాపరులై చింతాసాగరంబున మునింగి యుండిరి. అట్టివారెవ్వరోగాదు. కృష్ణునకాజన్మవైరి యగు శిశుపాలుఁడే? ధర్మరాజునకు భీష్ముం డుపదేశించుటయు నాతని యుపదేశప్రకారము ధర్మనందనుఁడు కృష్ణున కగ్రతాంబూలంబు నొసంగుటయు దానికి సభికులెల్లరుఁ గరతాళంబుల

శిశుపాలుఁడు ధర్మభీష్ములను దూషించుట.

మ్మాలంబునఁ దమయంగీకారంబును సూచించుటయు మొద లుగాఁగలవన్నియు శిశుపాలునకు హృదయవిదారకములుగ నుండెను. ఆతండెంతమాత్రమును సహింపఁజాలక క్రుద్ధుఁడై లేచినిలువఁబడి ధర్మజునిఁగాంచి ‹ధర్మనందనా! ఇన్నినాళ్ళ నుండియు సకలధర్మాధర్మ విచక్షణుఁడవని నిన్నుఁదలఁచి యుంటిని. నీధర్మబుద్ధియంతయు నేఁడు దెలియవచ్చినది. వృద్ధాప్యమువలన యుక్తాయుక్తజ్ఞానంబుఁ గోల్పోయిన భీష్ముఁడు సెప్పినంతనే, దానియందుండు నిజానిజంబులనరయక విశిష్టారాధ్యులగువా రెందఱో యిచ్చోటనుండ, వారలఁగాదని కృష్ణునకుఁ్రగతాంబూలంబు నొసంగుట నీకుధర్మమేనా? కృష్ణుని యందేమి గుణంబులున్నవని యాతనిని సభాపతిగా నొనర్చి తివి ? వృద్ధుని పూజించితినంటివా యందఱికన్న వృద్ధుండగు వసుదేవుండు లేఁడా? ఆచార్యుఁడని పూజించితినంటివా యాతని కంటె గొప్పవారగు కృపద్రోణులు లేరా ? ఋత్విజుఁడని పూజించితినంటివా, ద్వైపాయనుండు లేఁడా ? భూనాథుండని పూజించితి నంటివా ! యయాతి శాపంబువలన యదువంశమున కాగౌరవము లేదని యెఱుంగవా? ధర్మనందనా! కృష్ణునేమని పూజంచితివి? ముదుసలియగు భీష్ముఁడా నీకు ధర్మము నుపదే శించువాఁడు? అనపత్య దోషుండును, రాజకన్యాపహార ణుండును నగు గాంగేయుఁడు ధర్మమును దెలుపునంతటి

వాఁడా? ఆహా! ఏమి కాలవైపరీత్యము!

శిశుపాలుఁడు శ్రీకృష్ణుని దూషించుట.

రాజకులంబున కంతకు నేడు నీమూలంబునఁ దలవంపు సంఘటిల్లెఁగదా? ఒకవేళ నీవును భీష్ముఁడును మూఢాభిప్రాయులై యున్నచోఁ గృష్ణుఁడేని యీ సభాపతిత్వము తనకుఁదగదని చెప్పవలదా? తానేమి గుణములు గలవాఁడని యగ్రతాంబూలంబును గైకొనవలయును? ధర్మము ననుసరించినచో, స్త్రీగోబ్రాహ్మణ హింసాపరులగువారు పూజార్హులుగాక పోవుటయేగాక మీఁదుమిక్కిలి యట్టివారు దండనార్హులగుచున్నారు. ఈ కృష్ణుండు, స్త్రీవధయును గోవధయును, నమ్మినవానిని జెఱుచుటయును మొదలగు దుష్కార్యముల నెన్నిఁటినో యొనర్చియుండ నట్టివానిని బూజార్హుండని నీవెట్లు భావించితివి? ఏదియేనొక కార్యము సలుపనున్నప్పుడు యుక్తాయుక్తంబుల నెఱుఁగవలదా? ఇదియేనా నీధర్మప్రవర్తనము? ఇదియేనా భీష్ముని ధర్మోపదేశము? ఇదియేనా కృష్ణునిగొప్పతన'మని యనేక విధంబుల ధర్మజనదీసుత కృష్ణులను దూలనాడఁ దొడంగెను.

శిశుపాలుని దూషణ వాక్యములకు సభికులెల్లరును జెవులుమూసికొని, 'హరిహరీ, యని చింతించుచుండ నట్టియెడ సహదేవుండు రోషకషాయిత నేత్రుండై లేచి యందఱిఁ గలయఁజూచి 'ఓసభికులారా! ఇఁక ముందెవ్వఁడేనియు శ్రీకృష్ణ

దూషణంబొనర్చినచో నట్టివాని శిరంబున నిదిగో మదీయ వామపాదంబు నుంచెద' నని పలుకుచు విజృంభించెను. సహదేవునకుఁ దోడుగా నాతనియన్నయగు భీముండు, ప్రళయకాల పర్జన్య గర్జనంబును నిర్జించు భీషణ గర్జనంబొనర్చుచు నుద్దండ గదాదండమండితుండై యాటోపించి

శిశుపాలుని జన్మ వృత్తాంతము.

'నేటితో శిశుపాలున కాయువు నిండె' నని విజృంభించెను. అదిగని శిశుపాలుఁడు నిజసైనికులఁ బురికొల్పసాగెను. అట్టియెడఁ దనకుంచెయుఁ గృష్ణమృగాజినంబును బలుమఱువీచుచుఁ గలహాబంధువగు నారదుఁడు నృత్యము సేయసాగెను. అట్టి కలకలంబును గాంచి ధర్మజుండు యాగభంగమగునేమోయని దిగులొందుచుండ భీష్ముండాతనికి ధైర్యముసెప్పి భీమసహదేవులఁ గాంచి 'కుమారులారా! మీరొనర్పఁ దలఁచియున్న పనిని కృష్ణుఁడే యొనర్చుచు. శిశుపాలుఁడు దమఘోషుఁడనువానికి సాత్వతియందు జనించినప్పుడు నాల్గుభుజంబుల తోడను, లలాటంబునఁ గన్నుతోడను బుట్టెను. తల్లిదండ్రులా వికృతాకారంబునకు భయఁపడి చింతించుచుండ నశరీరవాణి 'ఓదంపతులారా! మీరేల చింతించెదరు? ఎవ్వరేని, వీనినెత్తికొనినప్పుడు మిక్కిలి చేతులును, మిక్కిలి కన్నును దొలఁగిపోయిన యెడల నట్టివాని వలననే యీతఁడు సచ్చునుగాని యన్యులవలనఁ

జావనేరఁ'డని తెలియఁ జెప్పెను. ఇట్లుండ బలరామసహితుండై కృష్ణుఁడొకనాఁడు వారింటికరుగ మేనత్తయగు సాత్వతి కృష్ణునకుఁ దనకుమారు నదిం చ్చెను. కృష్ణుఁడాతని నెత్తికొనినంతనే మిక్కిలి చేతులును, మిక్కిలి కన్నును దొలఁగిపోయెను అప్పుడు తనకుమారుఁడు కృష్ణునిచేత మడియునని యెఱింగి, నూరుతప్పులవరకుఁ దనపుత్రుని క్షమింపవలసినదని కృష్ణునిఁ బ్రార్థింప నాతఁడు వల్లెయని నిజపురంబున కరిగెను. ఆ వరంబువలనఁ గృష్ణుఁ డుపేక్ష సేయుచుండెకాని లేకున్న వీనిప్రాణము లెప్పుడో యెగిరిపోయియే యుండు నని వారల శాంతపఱచెను.

అట్టియెడఁ గృష్ణుండగ్రపీఠంబునుండి డిగ్గి సభికులఁ జూచి, మహాత్ములారా! నేను శిశుపాలుని తల్లికొసంగిన వర ప్రకారమీతని శతాపరాధంబుల క్షమించితిని. ఇఁకమీఁద నీతని క్షమింపఁజాలను. నేటితో నీదుష్టుఁడంత మొందఁగల' డని చిత్తంబున సుదర్శనంబును దలంచెను.

శిశుపాల వధ. ఆక్షణంబు ననే సకలదైత్య దానవ దుష్టజనారణ్య వీతిహోత్రంబగు సుదర్శనంబు విస్ఫులింగంబులెగయఁ బరతెంచి శ్రీకృష్ణుని పాణితలంబు నలంకరింప నాతండును గెంగేల నద్దానిని గిరగిరఁద్రిప్పి శిశుపాలునిపైఁ బ్రయోగించెను. ప్రయోగించుటయే తడవుగాఁ గృష్ణ

ద్వేషియగు శిశుపాలుని మస్తకము రుధిరపూరితంబై ధరణిపైఁ బడెను. దుష్టసంహారంబగుటవలన దేవతలు శ్రీకృష్ణునిపైఁ గుసుమవృష్టిని గురియించిరి. ధర్మజ రాజసూయమహాధ్వరంబును నిర్విఘ్నముగా ముగింపఁబడెను. సర్వవ్యాపియు, సర్వకారణుండును సర్వాధారుండును, సర్వజ్ఞుండును సర్వవస్తుభూతాత్మకుండును, నగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మున కెగ్గాచరించి ప్రాణములతో మనఁగలవారెవ్వరుగలరు ? ఆమహాత్మునకే గాక, యాతనిపాదసేవకుల కేనియు, సేవకులకేగాక, సేవకజనసేవకుల కేనియు, నెగ్గాచరించి ప్రాణములతో నుండనోపువారెవ్వరుగలరు?

శ్రీకృష్ణుఁడు సాల్వ పౌండ్రకదంత వక్త్రులను వధించుట.

శిశుపాలుని వధానంతరమాతనియనుచరులగు, సాల్వపౌండ్రక దంతవక్త్రులనువారు మువ్వురు సకల సైన్యంబుల సమకూర్చుకొని కృష్ణునిపై దాడివెడలిరి. అందు సాల్వుఁడు శివునివలనఁ బెక్కువరంబులనందినవాఁడగుటవలన 'ధరణిపై యాదవులనుపేరు లేకుండ నొనర్తు' నని ప్రతిజ్ఞఁ గైకొని యుండెను. అట్లు వారు మువ్వురును దన్నెదుర్కొన హరియును వారల నెదుర్కొని మహాహవ మొనర్పసాగెను. బలరాముండట్టియెడ యాదవసైన్యంబులఁ గూర్చుకొని విరోధిసైనికులఁ బరిమార్పఁ దొడంగెను. దోమలు పదివేలు చేరియైనను

సామజమును మరలింపఁగలవా ? శ్రీకృష్ణుండు కొంతవరకు వినోదార్థంబు సంగరంబొనర్చి, పరప్రాణాపహరణోద్యోగాచరణంబున నమోఘంబగు తనసుదర్శనంబును బ్రయోగించి వారల హతమొనర్చెను. వారి చావునుగాంచి విరోధిసైన్యంబులన్నియుఁ బలాయనము లయ్యెను. ఇవ్విధంబునఁ గృష్ణుండు భూభారంబు దగ్గించుచుండెను.

పాండవులు ధర్మపరులయ్యును మాయజూదంబున దుర్యోధనునివలన సకలసంపదలును గోలుపోయి, యనుకొనిన ప్రకారము పన్నెండువత్సరము లరణ్యవాసమును, నొక్కయే డజ్ఞాతవాసమును జరిపి, యుపప్లావ్యంబునకు వచ్చియుం డిరి. అట్టియెడ ధర్మజుండు తమ్ముల యాలోచనంబు ననుస రించి, తమకర్ధరాజ్యంబుచిచ్చుటయో, లేక యుద్ధమునకు సిద్ధపడుటయో, యేదియైనదియుఁ దెలిసికొను నిమిత్తమై కౌరవుల కడకుఁ దమకు నచ్చినవానినిఁ గార్యాకార్య విచ క్షణదక్షుని నొకని రాయబారిగాఁ బంపఁదలంచెను. అట్టి

పాండవులు శ్రీ కృష్ణుని రాయబారిగా నెన్నుకొనుట.

వాఁడు శ్రీకృష్ణుఁడొక్కఁడే యని యెంచి యామహాత్మునకు ధర్మరాజుతమయభిప్రాయ మును దెలియఁజేసెను. కృష్ణుఁడును, దుష్ట రక్షణమున భూభారంబు దగ్గింపనవతరించి యున్నవాఁడగుట వలనను, దనకు భక్తురాలును కేవలమయోనిజ సంభవురా లును నగు ద్రౌపదీదేవికిఁ గౌరవులు మానభంగ మొనర్చి యున్నందువలనను, దాను ధర్మమునంటియుండు వాఁడుగావున "ధర్మోజయతి" యనువాక్యమును సార్థకంబు సేయవలసిన వాఁడగుటవలనను, నన్నిఁటికంటెను గౌరవ వంశ నిర్మూలన మునకే తాను యవతారమెత్తియున్న వాఁడగుటవలనను,

నిన్ని కారణము లుండుటం జేసి, తాను గౌరవులకడకుం బాండవుల పక్షమున రాయబారిగా నరుగుటకు సమ్మతించెను. ధర్మజుండును గృష్ణునకుం జెప్పవలసిన విషయముల నన్నింటినిం జెప్పి హస్తినాపురంబున కంపెను.

కృష్ణుండును హస్తినాపురంబును బ్రవేశించి తన భక్తుండైన విదురునియింట బసచేసి, యొకనాఁడు ధృతరాష్ట్రుండాప్త బంధు పుత్రమిత్రాదులతో నిండుపేరోలగంబుండిన సమయమున రాజానుమతిని గౌరవ సభామందిరంబును బ్రవేశించెను కృష్ణావతార తత్త్వంబును సంపూర్తిగా నెఱింగినట్టి భీష్మద్రోణాదు లాతనికి నాత్మ నమస్కారంబు లొనర్చి పరమాత్మంగా దలంచుచుండ మూఢులగు దుర్యోధనాదు లామహనీయునొక యలంతి మానవునిఁగాఁ దలంపసాగిరి.

శ్రీకృష్ణ సందేశము.

కృష్ణుండును సభా భవనంబును బ్రవేశించిన కొంతవడికి, నిజాసనంబునుండి లేచి ధృతరాష్ట్రుని గనుగొని యెల్లరును వినునట్లు "మామా! ధర్మమూర్తియగు ధర్మజుని పంపున నేను మీకడకు రాయబారినై వచ్చియుంటిని. పాండవులు సమయ భంగ మొనర్పక యనుకొనిన ప్రకార మరణ్యాజ్ఞాత వాసంబుల జరిపివచ్చి ప్రస్తుతముపప్లావ్యంబున నున్న సంగతి యెల్లరకును దెలిసియేయున్నది. ఇదివరకుం దెలిసియో తెలియకనో యొనర్చినట్టితప్పులన్నింటినిం బ్రస్తుతము మీరైనను వారైనను బరిగణింపవలదు? ఉభయ

వంశములును సర్వశ్రేయంబులఁ బొందియుండు తెఱంగున విచారించి నీతమ్ముని కొడుకులైన పాండవులకు న్యాయప్రకారముగా రావలసిన యర్ధరాజ్యంబు నొసంగుము. ఇందువలన నుభయులకు మేలుగలుగును. ఒకవేళ వారికి యర్ధరాజ్యంబొసంగక యుద్ధమునకే సుసిద్ధపడెదవేని "ధర్మోజయతి" యను సూత్రమును మాత్రము మఱవకుము. ఎచ్చట ధర్మముండునో యచ్చట భగవంతుఁడుండును. ఎచ్చట భగవంతుఁడుండునో యచట సర్వశుభములు నుండును. నీకుమారు లధర్మపరులగుటవలన నీ సూత్రము వారియందు సమన్వయింపనేరదు. యుద్ధమే సిద్ధమగునేని నీవంశనిర్మూలము సిద్ధమని యెఱుంగుము. పాండవులు సామాన్యులుగారు. వారు కేవలము దేవతాంశసంభూతులు. శాంతమూర్తి యగు ధర్మజుఁ డొక్కడలిగెనేని సకల భువనంబులును భస్మీభూతంబులుగాఁగలవు. పతివ్రతా శిరోమణియగు ద్రౌపదీదేవి నోటినుండి పరుషవాక్యములు వెలువడినచో, నీ నూర్గురు కుమారు లొక్కబరి మృతినొందఁగలరు. ఇదియంత యును దథ్యము. నా హితంబును గైకొనక సంధికొడంబడనిచో నేఁ జెప్పిన దంతయు జరిగితీరును. ఓమూఢదుర్యోధనా? సావధానుఁడవై వినుము. నీమూలమున నీవంశ క్షయమగు కాలము దాపరించుచున్నది. ఇప్పటికిని మించిపోలేదు. మదీయ హిత వాక్యానుసారము పాఁడవుల కర్ధరాజ్యంబు నొసంగి వారితో స్నేహభావమున మెలంగుము. భీష్మద్రోణకర్ణాశ్వత్థాములుండిరి

గదాయని యుద్ధమునకు సిద్ధుడవగు చుంటివేమో యదియెంత మాత్రమును దగదు. వేయిమంది కర్ణులున్నను ఒక్క పార్థునితో సమానులుగాఁజాలరు. ధర్మోజయతి యను సూత్రమెంత మాత్రమును నిరర్థకంబుఁగానేరదు. చక్కగా విచారించుకొను” మని తెలియఁబలికి తన యాసనంబధిష్ఠించెను. కృష్ణుని హిత ప్రబోధనమునకు భీష్మ ద్రోణ కృపాశ్వత్థామ విదురాదులెంత యనుసంతసించిరి. కానిదుర్యోధనుశకది వినుటకుఁగూడ హేయముగాఁ దోచెను. అందువలన నచ్చోట నుండజాలక శకుని కర్ణదుశ్శాసనాదులతోఁ గలసి సభనుండి లేచిపోయెను.

కృష్ణునిహితప్రబోధమునకుధృతరాష్ట్రుఁడేమిచెప్పునోవిందమని సభికులెల్లరును నిశ్శబ్దముగా నుండిరి. కాని ధృతరాష్ట్రుఁడేమియు బదులుసెప్పక మౌనమువహించి యుండెను. అట్టియెడ సభనుండి లేచిపోయిన దుర్యోధనాదులు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మను బంధింప వలయునని ప్రయత్నించు చుండిరి. ఆసమయమునఁ గృష్ణునికనిష్ఠసోదరుండగు సాత్యకి కౌరవుల దురాభిప్రాయమును గుర్తించి సభికులెల్లరు వినునట్లు కృష్ణునితో

శ్రీకృష్ణుఁడు విశ్వరూపంబును దాల్చుట.

‘అగ్రజా! నిన్నుబంధించుటకు దుర్యోధనాదులు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆజ్ఞయయ్యేనేని వారల నిప్పుడే మదీయ నిశితకరవాలంబున కెరజేసెద’ నని పలికెను. ఆమాటలకు భీష్మద్రోణాదులు

నివ్వెరపడిరి. 'కౌరవవంశ క్షయకాలము సమీపించు చున్న దని సభికులందరును దలంపసాగిరి. అట్టియెడ శ్రీకృష్ణుం డాసనంబునుండి లేచి సభికులారా! వింటిరిగదా? దుర్మార్గ ప్రవర్తనుడగు సుయోధనుఁడు నన్ను బంధింపఁదలచి యత్నించుచుండెనట. కానిమ్ము, ఓ మూఢదుర్యోధనా? సకలమానవబంధవిముక్తుండనగు నన్నే బంధింపఁ దలంచితివా? కౌరవవినాశకాలమిప్పుడే డగ్గఱించుచున్నది. రమ్ము. ఇదో చేతనగునేని నన్నుబంధింపు' మని విశ్వరూపంబునుదాల్చెను. ఆ విశ్వరూపంబున నష్టదిక్పాలకులును, బ్రహ్మ రుద్రేంద్రాదులును, సకలఋషీశ్వరులును, భీష్మద్రోణాది కౌరవులునుబంచపాండవులును, వేయేల, పంచభూతాత్మకంబైన విశ్వంబంతయుఁ గానుపించు చుండెను. అట్టి విశ్వరూపంబును గాంచి భీష్మద్రోణాదులు పులకాంకిత గాత్రులై శ్రీకృష్ణభగవానునిఁ గీర్తింపఁ దొడంగిరి. సభయంతయు జయధ్వానములతో నిండిపోయెను. ప్రకృతియంతయు నానందరస కల్లోల సముద్రంబున మునింగి యుండెను. ఎచ్చోట నాలకించినను "ఓం, ఓం, ఓం, ఓం" అను ప్రణవ మంత్రధ్వనులు వినవచ్చుచుండెను. అట్టియెడ ధృతరాష్ట్రుండును హరికృపాలబ్ధదృష్టివలన నామహాత్ముని విశ్వాకారమునుగాంచి, తిరిగి యంధత్వము నొందిన వాఁడై యా యనంతాకారునితో 'మహాత్మా! విశ్వరూపంబు నుపసంహరింపుము. వినాశకాలము

దాపరించుచున్నపుడు నీవుమాత్రమేమి చేయఁగలవు ? నావంశ క్షయమగునని నాకుఁ జక్కఁగాఁ దెలియును. ఇఁక నీ వరిగి యుద్ధప్రయత్నమున నుండు' మని చెప్పెను. కృష్ణుఁడును ధృతరాష్ట్రుని వాక్యానుసారము తన విశ్వరూపంబు నుపసంహరించి, దుర్యోధనాదు లవనతవదనులై తన్నుఁ జూచుచుండ, భీష్మద్రోణవిదురాదులు తనవెంటనడువ, సభాభవనమును వీడి యందఱివలన వీడుకోలువడసి పాండవులవద్దకరిగెను. నాట నుండి యుభయపక్షములవారును యుద్ధప్రయత్నముల సేయం దొడంగిరి.

కౌరవులును పాండవులును రాబోవు మహాయుద్ధంబునకు సన్నద్ధులగుచుండఁ గృష్ణుండెట్లు పాండవులపక్ష మవలంబించుననియుఁ దాను ద్వారకయందే నిలచియున్న నిజశిష్యుండగు దుర్యోధనునకుఁ దోడుగా నరుగవలసివచ్చునేమో యనియు, నుభయులు దనకుఁ గావలసిన వారగుటవలన నెవ్వరిపక్షము నవలంబింపఁ గూడదనియుఁ దలంచి బలరాముండు తీర్థయాత్రానెపంబున ద్వారకానగరంబును విడిచి పుణ్యతీర్థంబుల సేవింప నరిగెను. అట్లరుగుచు నెడనెడ ననేక పుణ్యతీర్థంబుల యందవగాహన మొనర్చుచు దేవర్షి పితృ తర్పణ బ్రాహ్మణ సంతర్పణంబుల నాచరించుచుఁ దుదకు నైమిశారణ్యంబునుఁ జొచ్చెను.

బలరాముఁడు సూతునిఁ జంపి తిరిగి బ్రతికించుట.

అప్పుడచ్చటనున్న మునులందఱును దమతమ

యాసనంబులనుండి డిగ్గి పూజించియుండ, సూతుఁడు మాత్రము నిజాసనంబునుండి లేవక, ప్రత్యుత్థాన నమస్కార విధుల నడపక యుండుటవలన బలభద్రుఁ డతనియెడఁ గినుక వహించి, సూతుని దురాభిమాని యనియు, విద్యాగర్వంబున నొడలెఱుంగక యున్నవాఁడనియు నెదభావించి, దుష్టజన శిక్షణార్థం బవతరించిన తన యట్టివాని కాతనియెడ నుపేక్ష సేయుట పాడిగాదని హస్తంబుననున్న కుశాగ్రంబునే యాయుధంబుగాఁగొని యాతనివధించెను. అప్పుడచ్చటనున్న మునులందఱునుహాహారవంబులతో డనాతనిఁజూచి 'మహాత్మా! మేమీాతనికి బ్రహ్మాసన మిచ్చియుండుటవలన నీరాక నెఱిం గియు నాసనంబునుండి దిగుట యధర్మంబు గావున నటు సేయకుండె. సర్వజ్ఞుండవగు నీవును యుక్తాయుక్తంబుల విచా రింపక యీాతనిని వధించి బ్రహ్మహత్యాదురితంబు నందితివి. కావునఁ బ్రాయశ్చిత్తంబుఁ గైకొనుము. నీవే ధర్మంబుదప్పిన నింక భూమిపై ధర్మమునకుఁ దావుండునా?' యని యనేకవిధ ములఁబలుక బలరాముండును దామసంబునఁ దానొనర్చినపనికిఁ జింతించి, మైననేమాయెనని తన యోగమాయా ప్రభా వంబువలనఁ దిరిగి సూతునిఁ బునర్జీవితునిఁగా నొనర్చెను. మునులందఱు నాతఁడొనర్చిన పనికి సంతోషించి యతని పాపంబు దొలఁగెనని వచించిరి. అట్టిమేలు దనకుఁ గూర్చి నందులకు మునులయెడ నాతండు గరుణవహించి "మును

లారా! నన్ను బ్రహ్మహత్యాదోషంబునుండి విముక్తునిఁగాఁ జేసి కాపాడితిరి. ఇట్టిమేలుఁగూర్చిన మీకు నేనును మేలు సేయనున్నాఁడ. ఏమివలయునో తెల్పుఁ" డని పలుక వారంద బలరాముఁడు పల్వ ఱేక గ్రీవముగా "మహాత్మా! ఇల్వలునిపుత్రుం లుండనురక్కసుని డగు పల్వలుండను రక్కసిఱేఁడు మా సవన సంహారించుట. వాటికలను బాడుసేయుచు మమ్మనేకవిధముల బాధించుచున్నవాఁడు. వానినింబట్టి వధించి మాకుమేలొనఁ గూర్పు" మని యాతనితో విన్నవించిరి. బలదేవుండును దనకు దుష్టశిక్షణం బవశ్యకర్తవ్యంబు గావున స్మృతి మాత్రంబున నిజాయుధంబులఁ బడసినవాఁడై తత్ప్రాంతార ణ్యంబుననున్న పల్వలునిగుహాకరిగి వానినెదిర్చి వినోదార్థంబు గాఁ గొంతకాలము రణమొనర్చి, తుదకుఁ దనహలాయుధం బున నాతనిని రెండుగాఁజీల్చివైచి మునిగణంబుల సంతోష పెట్టినవాఁడై తాను యథేచ్ఛం జనియెను.

కురుక్షేత్రమునఁ గురుపాండవబలంబులు యుద్ధంబు నకు సన్నద్ధంబులై యుండెను. కృష్ణుండు యుద్ధంబున జోక్యంబు గలిగించుకొనక పార్థునకు సారథ్యంబుమాత్రంబు నెరపుట కంగీకరించి పాండవ పక్షంబు నవలంబించెను. యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. కురుబలంబులకు భీష్ముండు నాయక త్వము వహించెను. పాండవ బలంబులకు ధృష్టద్యుమ్నుం

డాధిపత్యమునుగైకొనెను. అట్టియెడ యుద్ధము ప్రారంభమైన దని యనుటయేగాని యర్జునుండు మాత్రము, తాను రాజ్య భోగానుభవంబునకై, పిన్ననాటనుండి తన్నుఁబెంచి పెద్దవానిఁగాఁజేసిన భీష్ముని, విద్యాబుద్ధులఁ గఱపి తన్నంతవానిఁగా నొనర్చిన ద్రోణుని, మరియుఁ దనకుఁ గావలసిన స్వబంధులను, గరుణావిహీనుఁడై, జంపఁ జాలనని కృష్ణునకుఁ దెలియఁ జేయుచు, విరక్తిభావమును వహించి విల్లునమ్ములను విడచి శ్రీకృష్ణుడు పార్థ చింతానిమగ్నుఁడయ్యెను. అప్పుడు సకలనను భగవద్గీతోప విషయ రహస్యవేత్తయగు శ్రీకృష్ణుం డాతనిఁ దేశంబునొనర్పుటఁ జూచి, పార్థా! శోకమోహములకిది యదను గాదు. నీవు క్షత్రియుండవు. క్షత్రియులకు ధర్మశాస్త్రోక్తమైన యుద్ధంబుకన్న నితరమగు ధర్మమేదియును లేదు. అట్టియెడ నీవు కులధర్మము నెంతమాత్రము నతిక్రమింపఁ గూడదు. కావున నీకన్నివిధముల యుద్ధమొనర్చుటయే ధర్మమగుచున్నది. వెండియు రాజులకు యుద్ధమే స్వర్గ సమానము. అట్టి యుద్ధమును నేరాజులు పొందుచున్నారో యట్టివారు స్వర్గసుఖ భోగానుభవులగుచున్నారు. అర్జునా! ధర్మతత్వంబును దెలిపెద వినుము. ఎప్పటికైనను దేహములు నశించును గాని వానియందుండునట్టి యాత్మ నశింపనేరదు. ఈయాత్మను 'నేను జంపుచున్నా' నని తలంచువాఁడును, 'నావలనఁ జంపఁబడు' నని భావించువాఁడును, కేవల మజ్ఞా

నుఁడగుచున్నాఁడు. అన్నింటి యందును సర్వాత్మ స్వరూపముగా నుండునట్టి యీయాత్మకు, నాశమునొందుట, మాఱురూప మును బొందుట, పుట్టుట, పెరుగుట, క్షీణించుట యనునవి యెంతమాత్రమును లేవు. ఎల్లప్పుడీయాత్మ యొకే స్వరూప మున నిలిచియుండును. పంచభూతంబులీయాత్మను బాధింపఁ జాలవు. ఆత్మ నిత్యుండు—అవ్యయుండు—వికార రహి తుండు—శుద్ధుండు — ఒక్కండు — వాగగోచరుండు— అచ్యుతుండు. కావుననే పాంచభౌతికంబులగు దేహంబులు నశించుచున్నను, నీయాత్మ నశించుటలేదు. సుస్థిరుండగుట వలననే, యొకదేహమును విడిచి మఱియొకదేహమును బ్రవే శింపఁగలుగుచున్నాఁడు. పార్థా! ఒకఁడొకనిచేత నింకొకనిఁ జంపించుచున్నాఁడనియు, నొకఁడు మఱియొకనిఁ జంపుచున్నాఁ డనియుఁ జెప్పుట కెంతమాత్రమును వీలులేదు. చంపుటకును జంపించుటకును దేహి స్వతంత్రుఁడు గానేరఁడు. నామూల మున భీష్మాదులందరును జంపఁబడుచున్నారుగదా! యని నీవెంత మాత్రమును జింతింపవలదు. చంపువాఁడవును, జం పించువాఁడవును నీవు గానేరవు. నీవు కేవలము నిమిత్త మాత్రుఁడవు. కావున యుద్ధమునకుఁ గడంగుము. ఇదిగో! సర్వమును దిలకింపు మని తత్త్వోపదేశానంతరము దివ్య దృష్టి నొసంగెను. అర్జునుఁడు దివ్యదృష్టితోఁ దిలకించి నం తనే, కురుబలంబంతయు యమభటులమూలఁబునఁ బ్రాణం

బులఁ గోలుపోవుచుండెను. అంతఁ బార్థుఁడు సర్వమును గ్రహించినవాఁడై, యుద్ధమునకుఁ గడంగెను.

కురుక్షేత్ర సంగ్రామము.

కురుక్షేత్ర సంగ్రామంబు సుమారు పదునెనిమిది దినములవఱకు జరిగెను. యుద్ధము సమాప్తినొందునప్పటికిఁ గురువంశంబంతయును, పాండవుల బలంబు లన్నియును నశించెను. తుదకు పాండవులు మాత్రము మిగిలిరి. అట్టియెడ ద్రోణుని పుత్త్రుఁడగు నశ్వత్థామ కౌరవబలంబులోని వాఁడగుటవలనఁ దన తండ్రి చావునకును, దుర్యోధనాది కౌరవ వినాశంబు కొఱకును మిగుల దుఃఖించి పాండవులయెడఁ గినుకవహించినవాఁడై "అపాండవమగుఁగాక" యని నారాయణాస్త్రమును బ్రయోగించెను.

శ్రీకృష్ణుఁడుత్తర గర్భంబునకుఁ బ్రాణదాన మొసంగుట.

ఆయస్త్రజ్వాలలవలన నుత్తర గర్భంబులోని పిండము గూడ మృతినొందెను. అప్పుడు కృష్ణుఁడా యస్త్రంబు బారినుండి పాండవుల రక్షించి యుత్తర గర్భస్థమగు పిండమునకుఁ బ్రాణదానం బొసంగెను. ఇట్లు పాండవుల రక్షించి యుద్ధానంతరము ధర్మరాజునకుఁ బట్టాభిషేక మొనర్చెను. ధర్మజుండును ధర్మంబు దప్పక రాజ్యపరిపాలనంబు సేయఁదొడంగెను. కృష్ణుఁడు వారికిఁ దోడుగా నుండెను.

ఉపసంహారము.

ధర్మరాజు ధర్మంబును దప్పక రాజ్య పరిపాలనం
బొనర్చుచుండ హస్తినాపురంబునఁ గల యొక బ్రాహ్మణునకుఁ
బుట్టినవారు పుట్టినట్లే కుమారులందఱును గతించుచుండిరి.
ఆ బ్రాహ్మణుండును బుత్రశోకంబును భరింపఁజాలక రాజ
మందిరంబును దరియంజని 'ఓధర్మరాజా! నీపరిపాలనంబున
నధర్మంబు నిలిచియుండుటఁ జేసి నాపుత్రులందఱును మర
ణించుచున్నారు. ఇట్టి యధర్మయుక్తంబైన నీపరిపాలనం బేల
కాల్పనా?' యని యనేకవిధంబుల వాపోవఁదొడంగెను. అట్టి

అర్జునుఁడు విప్ర యెడ సర్జునుం డాతనికడ కరిగి వృత్తాంతంబం

కుమారులఁ దెత్తు
నని ప్రతిజ్ఞ

పట్టుట.

తయు నాతనివలన నెఱింగి యా విప్రకుమా
రుల దాఁ దెత్తుననియు నింక ముందు గలుగు
పాపలను మృత్యువాతఁ బడకుండ రక్షింతుననియు, నట్లొ
నర్పకున్న ననలంబునఁబడి కాయంబు దొఱఁగువాఁడననియుఁ
బ్రతిజ్ఞనట్టి యాతనికి దుఃఖోపశమనంబు గావించెను. ఇట్లుండఁ
గొన్నినాళ్ళ కావిప్రుని భార్యకు నీళ్ళాడు ప్రొద్దులు రాఁగా,
నర్జునుం డెఱింగి, సూతికామందిరంబు చుట్టును బాణంబులఁ
బ్రయోగించి తుదకుఁ జీమ గూడఁ బ్రవేశింపఁజాలనట్లొనర్చి
తాను ప్రమత్తుఁడై యుండెను. కాని పుట్టిన శిశువు పుట్టినట్లే
చనిపోవ విప్రుం డర్జునుని నిరర్థకప్రతిజ్ఞను గలవానిఁగా దల

పోసి మురహరునికడ కరిగి పుత్రరత్న మొనర్పవలసినదని యా మహానీయు ననేకవిధంబులఁ బ్రార్థించెను. ఇచ్చోట నర్జునుండును బ్రతిజ్ఞాభంగమునకు విచారించుచు నస్త్రబలంబువలన యమసదనంబున కరిగి యచ్చోట విప్రకుమారులఁ గానక యెల్లచోట్లను వెదకినవాఁడై తుదకుఁ దానాడిన మాటను నిలుపుకొనఁజాలక, యగ్నిఁ బ్రవేశింపనుండెను. అట్టియెడఁ గృష్ణుండు విప్రునితోఁ గలసి యర్జునుని చెంత కరుగుదెంచిః యతనికిఁ దాను విప్రకుమారులను జూపెదననియు నగ్ని యందుఁ బడవలదనియుఁ దెలియఁ బలికి విప్రునకు ధైర్యంబు సెప్పి యప్పుడే యర్జునునితో శ్రీకృష్ణుఁడు విప్రకుమారాన్వేషణార్థమై యరిగెను. కృష్ణుండు సర్వజ్ఞుఁడుగావున దుర్గవనజానపదాచల పక్కణా ప్రభూతనదనదీసరోవరయుతక్షితి నంతయుదాటి, సప్తసముద్రంబులను, గులగిరిప్రకరంబును నుత్తరించి మేరునగంబు నతిక్రమించి, యమలోకంబును, భూరినీరంధ్ర నిబిడాంధకార ప్రయుక్తంబునునగు ప్రదేశంబును జొచ్చి, నిజచక్రాయుధ ప్రకాశంబువలన మార్గంబును గాంచుచుఁ జనిచని పెంజీకటి కవ్వల సకలమునిగణసమేతుండై భోగీంద్రభోగతల్పంబున శయనించియున్న యాది విష్ణుమూర్తిని సందర్శించి, యనేక విధంబులఁ బ్రార్థించెను. అంత నయ్యాదిదేవుండును గృష్ణార్జునులం గని,

శ్రీకృష్ణుఁడు విప్రకుమారులఁదెచ్చి యర్జునుని ప్రతిజ్ఞను నిల్పుట.

“మహాత్ములారా! మీరు నాయంశమున ధర్మ సంస్థాపనార్థమై నరనారాయణులన జనించియున్న వారగుటవలన, నట్టిమిమ్మను జూడవలయునని యీమునీంద్రులు నన్నర్థింప విప్రకుమార వ్యాజంబున మిమ్మిచ్చటికి రప్పించితిని. నీచెలికాఁడగు నరుని ప్రతిజ్ఞవృథకాఁగూడదు. కావున నీ విప్రకుమారులఁ దోడ్కొని పొమ్ము. శుభంబయ్యెడు” నని పలికి, విప్రకుమారుల నొసంగ గృష్ణార్జునులు సముదితస్వాంతులై, యయ్యాదిదేవుని కృపావిశేషంబునకు మెచ్చుకొనుచు నటనుండి బయలుదేరి దీర్ఘప్రయాణంబుల నొనర్చి, హస్తినాపురంబు ప్రవేశించి యావిప్రునకు మృతులైన యాతనికుమారుల నందఱ నొసంగిరి. కృష్ణుండును దనమిత్రునకుఁ బ్రతిజ్ఞాభంగంబు గాకుండ నవ్విధంబునఁ గాపాడినవాఁడై పాండవుల వీడుకోలును వడసి ద్వారకా నగరంబున కరిగెను.

శ్రీకృష్ణుండు ద్వారకానగరంబును బ్రవేశించిన కొన్ని నాళ్ళకు యదువంశక్షయంబునకుఁ దుర్నిమిత్తంబులు గోచరంబులుగాఁజొచ్చెను. నారదాది మహామునీంద్రు లందఱును శ్రీకృష్ణుని నవతారంబు చాలించి వైకుంఠమునకు రమ్మని ప్రార్థింపఁదొడఁగిరి. అట్టియెడ నొకనాఁడు కొందఱు మునీంద్రులు శ్రీకృష్ణ సందర్శనంబొనర్చి ద్వారకానగర రాజమార్గంబున నరుగుచుండ యాదవులు గొందఱొక్కచో గుంపుగట్టి,

తమలోనొక్కనికి స్త్రీవేషంబునమర్చి, యరుగుచున్న మునులఁ గాంచి 'మహాత్ములారా! ఈకాంత కేమికలుగునో వచింపుఁ' డని యపహాస్యంబుగాఁ బలుక వారును దివ్యదృష్టివలన సర్వంబు నెఱింగి వారియెడఁ గినుకవహించి, యాకాంతకొక ముసలంబు పుట్టునసియు, దానివలన యదువంశ క్షయమగు ననియు వచించి వెడలిపోయిరి. మునుల వచన ప్రకారము గొన్నినాళ్ళకు స్త్రీవేషధారియగు నాపురుషునకు ముసలంబు పుట్ట యాదవులు భయమంది యాముసలంబునంతయు నఱుగఁ దీసి సముద్రంబునఁ గలిపిరి. కాని తద్గంధలిప్తంబులగు తరంగంబులు పుడమిఁదాకుటవలన సముద్రతీరంబున నది యంతయుఁ దుంగగా నంకురించి నానాటికభివృద్ధినొందెను. ఇట్లుండ యాదవులందఱొకనాఁడు మదిరాపాన మత్తులై సముద్రతీరం

యదువంశ క్షయము.

బును జేరి యకారణంబుగ నంతఃకలహంబును బెంచికొని, యచ్చట దట్టముగాఁ బెరిగియున్న తుంగ బాటికలతో నొకరినొకరు మోదుకొనుచు, ఘోరంబుగఁ బోరుసల్పి తుదకందఱును ప్రాణంబులువాసిరి, మునుల వచనంబు లివ్విధంబున సార్థకంబులయ్యెను.

ఇట్లు యాదవులందఱును మడిసిన యనంతరము బలరాముండు తన యవతారంబు సమాప్తినొందెనని యెఱింగి

శ్రీకృష్ణుని యనుమతిని ద్వారకాపురంబును నిర్గమించి చని చని యోగ మార్గంబున దేహంబును జాలించి యనంతునిఁగలసెను. అప్పుడు వైకుంఠంబునఁ గలవారందఱును మిగుల సంతోషంబు నంది శ్రీకృష్ణునిరాకకై ప్రార్థింపఁ దొడంగిరి. జగదభిరాముండగు రాముండివ్విధంబునఁ దనయవతారంబును జాలించి యదువంశ చారిత్రపత్రంబులనుండి విడివడిపోయెను.

బలరాముం డవతారంబునుజాలించుట.

యాదవులు నశించుటయు, బలరాముం డవతారంబును జాలించుటయు, నారదాదిమునీంద్రులు వైకుంఠంబునఁ దనకై వేచియుండుటయు, దనయవతారంబు సమాప్తి యగు కాలంబు సమీపించియుండుటయుఁ దెలిసికొని శ్రీకృష్ణుండుద్ధవునిఁ జేరం బిలిచి "ఉద్ధవా! బ్రహ్మాదిదేవతా ప్రారనంబునఁజేసి యిట్టవతారంబునుదాల్చి ధాత్రీభారంబును దొలంగించితిని. నేటితో నాయవతారంబు సమాప్తినొందఁగలదు. నేటికి సప్తమ దివసంబున సముద్రుండు ద్వారకాపురంబును ముంపఁగలఁడు. కావున నీలోపలనే యందున్న స్త్రీవృద్ధ బాలాదులను హస్తి పురికిఁ జేర్పవలసినదని నాయాజ్ఞఁగాఁ బార్థునకుఁ దెల్పుము. ఇంతటినుండి, కలియుగంబు సంప్రాప్తంబుఁగాఁ గలదు. అట్టి కలియుగంబున మానవులందఱును దుష్టప్రవర్తనములఁ దగిలి, యధర్మ

శ్రీకృష్ణుఁడుద్ధవునకుఁబరమార్థంబు నుపదేశించుట.

పరులై యకాల మరణంబులకు లోనగుచుందురు. అధర్మంబు మూఁడుపాళ్ళు నడచుచుండును. మఱియు మానవులందఱును ధర్మవిరహితులు, నాచారవిహీనులు, నన్యాయపరులు, నతి రోషులు, మందమతులు, నల్పతరాయువులు, బహురోగ పీడితులు, నిష్ఫలారంభులు, నాస్తికులునై యొండొరుల మెచ్చక యుందురు. కావున నీవు సుహృద్బాంధవ స్నేహంబు వర్జించి యింద్రియ వికారంబులకు లోనుగాక యెల్లప్పుడు హరినామ స్మరణంబొనర్చుచు జన్మరాహిత్యంబు నొందుము. ఇంకను వినుము. మానవులు గృహస్థులై యున్నను, రాగాది విషయంబులందుఁ దమచిత్తంబులఁ జొప్పింపక, సంసారంబున నుండియు, సంసార బాధంబులకు దూరస్థులగుచు నిరంతర ధ్యానగరిష్ఠులై యగ్రాహ్యుండనగు నన్ను సత్వగుణ గ్రాహ్యునిఁగా నెఱింగి, హృత్పద్మంబుల జీవాత్మ పరమాత్మల భిన్నంబుగాఁ దలంపక, యేకంబుగాఁ బరిగణించి, శంఖచక్ర గదా ఖడ్గ శార్ఙ్గ కౌమోదకీ కౌస్తుభాభరణ యుక్తుండనగు నన్నే సర్వంబునకు మూలంబని భజించిరేని జన్మరాహిత్యంబు నొందఁగలరు. నీవింక నేగుము. నేటితో నేనీయవతారంబును జాలించి వైకుంఠంబున కరిగెద'నని తెలియఁబలికి పరమార్థ జ్ఞానోపదేశంబు నొనర్చిన నుద్ధవుండును సంతోష దుఃఖం

బులు హృదయంబున మల్లడిఁగొన మాఱుమాట వలుక
నేరక శ్రీకృష్ణుని యాజ్ఞను శిరసావహించి వెడలిపోయెను.

ఉద్ధవుండరిగిన యనంతరము శ్రీకృష్ణుండును, నిజపు
రంబును విడనాడి యొందేనిఁ జని యొక్క నికుంజపుంజాబు
చాటున విశ్రమించి చరణంబు వేఱొక చరణంబుమీఁద నిలిపి
వినోదంబు సలుపుచుండెను. అట్టియెడ మృగయుఁ డొక్క
రుండా ప్రదేశంబునకుఁ జనుదెంచి, వినోదంబుగా నటునిటుఁ
గదలి యాడుచున్న శ్రీహరి చరణంబును హరిణకర్ణంబుగా,
హృదయంబున భావించి బాణప్రయోగ మొనర్చెను. ఆ వేఁ
టునకుఁ గృష్ణుండు హాహారవంబొనర్ప మృగయుండును దదా
రవంబు నాలించి మానవునిఁగాఁ దలపోసి, యప్పరమేశ్వరుని
డాయంజని తానొనర్చిన యపరాధంబునకుఁ జింతించుచు
నామహాత్ము ననేకవిధంబుల క్షమాపణంబును వేడి, యామ
హనీయుఁడు దన్ను క్షమించినను దృప్తినొందక వైష్ణవాపరా
ధంబునకు క్షమాపణంబు లేదను భావంబున శ్రీహరిం దలం
చుచుఁ బ్రాణంబులఁ బాసి యపవర్గ ప్రాప్తినొందెను. అంతఁ

శ్రీకృష్ణావతార పరిసమాప్తము.

గృష్ణుఁడును దనకై విలపించుచున్న దారుకుని
గనుంగొని, తాను దేహంబు చాలించిన
వృత్తాంతమును బాండవాక్రూర సాత్యకిప్రము
ఖులందఱికిఁ దెలియఁజేయుమని పలికినవాఁడై యోగమా

ర్గంబున దేహంబును జాలించెను. అట్టియెడ నభోభాగంబున జయశబ్దంబు లొక్కపెట్టునఁ జెలరేగెను. శతకోటి సూర్య దివ్యతేజోవిభాసితంబగు విమానంబొండు సనుదేరఁ గృష్ణుడును, బ్రహ్మరుద్రేంద్రాది దేవతలందఱును దన్నుఁ గీర్తించుచుండఁ గదలి వైకుంఠంబున కరిగెను. పుడమియంతయుఁ బూలవానలతో నిండిపోయెను. చల్లనిమలయపవనంబులతోఁ బ్రకృతియంతయు హృదయానందకరంబుగనుండెను. విశ్వము విశ్వరూపునిలో లీనమయ్యెను.

సంపూర్ణము.

0883 - 246 2565
903 246 2565

mohan
PUBLICATIONS

మోహన్ పబ్లికేషన్స్,

అజంతా హోటల్ ఎదుట, కోటగుమ్మం, రాజమహేంద్రవరం - 533101.

WWW.MOHANPUBLICATIONS.COM

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

1. వ్రతకథలు - పూజలు

1.	శ్రీ వినాయక వ్రతం	వెల రూ.10-00
2.	శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	30-00
3.	శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	10-00
4.	సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	30-00
5.	వరలక్ష్మీ వ్రతం	10-00
6.	కేదారేశ్వర వ్రతం	10-00
7.	త్రినాధ వ్రతం(కలర్)	10-00
8.	త్రినాధవ్రతం(సాదా)	5-00
9.	క్షీరాబ్ధి వ్రతం	12-00
10.	మంగళ గౌరీవ్రతం	10-00
11.	వైభవలక్ష్మీ వ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	25-00
12.	శ్రీలక్ష్మీ కుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	25-00
13.	కనకమహాలక్ష్మీ వ్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	25-00
14.	సంతోషీమాతా వ్రతం	25-00
15.	ఏడు శనివారాల వ్రతం	25-00
16.	సత్యనారాయణవ్రతం	25-00
17.	శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	30-00
18.	శివదీక్ష	10-00
19.	కాత్యాయనీ వ్రతం	20-00
20.	సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	20-00
21.	తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	36-00
22.	స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
23.	స్త్రీలవ్రతకథలుస్థూలాక్షరి (నేదునూరిగంగాధరరావుగారి)	54-00
24.	పెళ్ళి పాటలు - స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరిపాటతో)	36-00
25.	సర్వదేవతా పూజావిధానం	25-00
26.	ఆరువ్రతాలు	30-00
27.	రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	10-00

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

28.	తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29.	శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30.	శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00
31.	లక్ష్మి - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32.	శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33.	శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34.	కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35.	శివపూజ	10-00
36.	వీరభద్ర పూజ	10-00
37.	ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38.	నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39.	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40.	రామదేవుని కథ	10-00
41.	శివదేవుని కథ	10-00
42.	లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43.	వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44.	బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	10-00
45.	సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46.	నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47.	రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48.	ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49.	శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50.	16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51.	పార్వతీకల్యాణం	25-00
52.	సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53.	పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54.	అష్టనాగపూజ	36-00
55.	పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56.	ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57.	ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58.	ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59.	ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60.	హనుమద్ వ్రతం	36-00
61.	పంచాయతన పూజ	63-00
62.	28 వ్రతములు	120-00

63. కలశపూజలు (9ఒకేసారి) 150-00

64. కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో) ....

65. హ్రీంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో) ....

66. గోమాత 40-00

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

1. శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు 45-00
పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం

2. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,, 50-00

3. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,, 50-00

4. స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్) 99-00

5. లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మి 63-00

6. స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రౌన్‌సైజు)కేస్‌బైండ్ 108-00

7. సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి 120-00

8. సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63) 24-00

9. విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్) 25-00

10. లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్) 36-00

11. లలితా సహస్రనామములు 24-00

12. లక్ష్మీ సహస్రనామములు 24-00

13. దుర్గా సహస్రనామములు 24-00

14. ఆంజనేయ సహస్రనామములు 24-00

15. శివ సహస్రనామములు 24-00

16. విష్ణు సహస్రనామములు 24-00

17. గణపతి సహస్రనామములు 24-00

18. సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు 24-00

19. గాయత్రి సహస్రనామములు 24-00

20. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు 24-00

21. శ్రీరామా సహస్రనామములు 24-00

22. సరస్వతి సహస్రనామములు 24-00

23. సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం 24-00

24. శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు 24-00

25. మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది) 24-00

26. సంధ్యావందనం 24-00

27. మంత్రపుష్పమ్ ....

28. త్రిభాషా హనుమాన్‌చాలీసా 15-00

29. హనుమాన్ చాలీసా 10-00

30.	మణిద్వీపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31.	ఆరు చాలీసాలు	10-00
32.	శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33.	వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34.	ఆరుదండకాలు	5-00
35.	వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00
36.	అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37.	దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38.	సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39.	భగవద్గీత మూలం	27-00
40.	రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41.	స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42.	పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43.	పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44.	పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45.	పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46.	మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47.	శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48.	కుజదోషం	10-00
49.	కాలసర్ప దోషం	10-00
50.	మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51.	దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52.	పంచసూక్తములు	10-00
53.	సంధ్యావందనం	10-00
54.	రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55.	గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56.	హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57.	దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58.	ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59.	శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60.	నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61.	మహాన్యాసమ్	36-00
62.	సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63.	గోమాతపూజావిధానము	10-00
64.	ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00

65.	ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66.	ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67.	శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68.	అర్చన	40-00
69.	నిత్యదేవతార్చన	40-00
70.	సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71.	శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72.	చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73.	శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74.	వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75.	శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1.	శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	120-00
2.	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3.	శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4.	శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
5.	శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
6.	నవనాధ చరిత్ర	99-00
7.	శ్రీసాయిచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8.	శ్రీగురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9.	సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10.	అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11.	భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12.	శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13.	శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14.	శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15.	శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16.	శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17.	"శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18.	"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19.	శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20.	శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21.	శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22.	శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23.	హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00

24.	శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25.	ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26.	షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27.	సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28.	సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29.	నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30.	శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31.	హృదయంలో సాయి	15-00
32.	శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్ఛరిత్ర)	120-00
33.	గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

4. జ్యోతిషాలు

1.	'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72-00
2.	గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3.	ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4.	ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	50.00
5.	ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	12.00
6.	కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	25.00
7.	గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	25.00
8.	శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	25.00
9.	సాదా క్యాలండర్	5.00
10.	పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11.	తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12.	కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13.	జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14.	మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15.	వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16.	వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17.	సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18.	శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19.	పూర్వ పరాశరి	100-00
20.	పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21.	ప్రశ్న సింధు	99-00
22.	నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23.	సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24.	దృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00

25.	ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26.	జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27.	జ్యోతిషమర్మబోధిని	63-00
28.	జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29.	ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30.	జాతక మకరందం	63-00
31.	జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32.	మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33.	ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34.	జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35.	శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36.	నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37.	పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38.	సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39.	ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40.	నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00
41.	శుభశకునాలు	30-00
42.	హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43.	సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44.	ముహూర్త దీపిక	99-00
45.	పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46.	కలలు ఫలితాలు	30-00
47.	జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48.	మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49.	జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50.	గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51.	ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52.	ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53.	జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	120-00
54.	అంగసాముద్రికం	36-00
55.	హస్త సాముద్రికం	63-00
56.	లాల్ కితాబ్	99-00
57.	శకునశాస్త్రం	63-00
58.	ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59.	పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00

60.	అష్టకవర్గు (కొండపల్లి)	63-00
61.	బృహత్‌జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62.	లగ్నరత్నాకరం	63-00
63.	షట్పంచాశిక	120-00
64.	40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	270-00
65.	40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	180-00
66.	40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67.	40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68.	40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69.	మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70.	కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71.	ముహూర్తచింతామణి	99-00
72.	సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73.	ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74.	అదృష్టరెమెడీస్	144-00
75.	గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76.	జ్యోతిష రెమిడీస్	300-00
77.	జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78.	జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79.	నాడీజ్యోతిషం	63-00
80.	నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
81.	లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82.	గౌతమసంహిత	63-00
83.	హోరరత్నమాల	63-00
84.	జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85.	పుష్కర పంచాంగం (2013-14నుండి 2024-25)	560-00
86.	దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87.	వింత జోష్యములు	63-00
88.	షోడశవర్గులు	200-00
89.	రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90.	చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91.	కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92.	బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93.	గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94.	శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00

95. శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96. రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97. ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98. ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99. లఘుజాతకం	63-00
100. జాతకాలంకారము	63-00
101. మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102. వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103. మిధున లగ్న ఫలితములు	99-00
104. కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105. సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106. కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107. తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108. వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109. ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110. మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111. కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112. మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113. నారద సంహిత	200-00
114. పంచాంగపీఠికలేఖికాగణితం	250-00
115. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117. రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118. ఛాయాగ్రహములు	99-00
119. జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్థరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75-00

129.	జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130.	ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131.	ముహూర్తం	75-00
132.	విశిష్ట జాతకములు	125-00
133.	భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134.	300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135.	జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి
శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

136.	బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137.	బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138.	బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139.	బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140.	భావార్థరత్నాకరము	100-00
141.	ముహూర్త చింతామణి	100-00
142.	ముహుర్త చింతామణి-పార్టు2	200-00
143.	స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144.	శతయోగమంజరి	50-00
145.	వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146.	దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147.	వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్‌శకునశాస్త్రం)	250-00
148.	వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149.	వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150.	వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151.	వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152.	అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153.	అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154.	పంచాంగ వివేకము	99-00
155.	వశిష్ఠ సంహిత	360-00
156.	పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్‌బైండ్)	200-00

5. వాస్తులు

1.	40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకొనండి	180-00
2.	వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3.	వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4.	మీరూ మీ వాస్తు	63-00

5.	గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6.	వాస్తు పూజ	63-00
7.	వాస్తు సూత్రములు	63-00
8.	వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9.	గృహవాస్తు వర్గులు	99-00
10.	విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11.	విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12.	విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13.	ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14.	శుభవాస్తు	270-00
15.	వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16.	వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17.	హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18.	గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19.	వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20.	గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21.	జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22.	వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	63-00
23.	వాస్తుశిరోమణి ,,	120-00
24.	వాస్తుసంగ్రహమ్ ,,	63-00
25.	పంచవాస్తు పారిజాతం ,,	120-00
26.	వాస్తుడిండిమమ్ ,,	63-00
27.	వాస్తుదుందిభి ,,	120-00
28.	విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్‌బైండ్)	250-00
29.	కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30.	జలవాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)	99-00
31.	మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)	120-00
32.	వాస్తు జ్యోతి	63-00
33.	మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34.	వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35.	వాస్తు దర్పణం	120-00

6. మంత్రశాస్త్రాలు

1.	మంత్రసాధన	63-00
2.	తంత్రజాలం	63-00
3.	మంత్రశక్తి	63-00

4.	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5.	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6.	తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7.	యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8.	మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9.	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10.	మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11.	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12.	సదాచార దీపిక	63-00
13.	యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14.	ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15.	బదనిక తంత్రమ్	63-00
16.	ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17.	గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18.	గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19.	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20.	యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21.	పాశుపత తంత్రం	99-00
22.	పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	99-00
23.	రుద్రాష్ఠాధ్యాయః	99-00
24.	మంత్రసిద్ధి	120-00
25.	పరశురామతంత్రమ్	108-00
26.	శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27.	శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28.	గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29.	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30.	శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31.	మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32.	సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33.	హవన తంత్రం	250-00
34.	షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35.	శాక్తేయతంత్రం	250-00
36.	రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37.	లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38.	హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250-00

39.	మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40.	శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41.	స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42.	కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43.	శాంతితంత్రమ్	250-00
44.	యంత్రసిద్ధి	360-00
45.	శ్రీ లక్ష్మీతంత్రమ్	360-00
46.	మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
47.	మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
48.	మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49.	ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50.	కామధేనువు తంత్రం	360-00
51.	శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52.	శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53.	కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54.	ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55.	సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1.	భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2.	భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3.	భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2.	గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3.	గణేశోపాసన 2	99-00
4.	నవగ్రహవైభవం	99-00
5.	నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6.	నవగ్రహ వేదం	99-00
7.	శనిగ్రహారాధన	99-00
8.	ఆదిత్యారాధన	99-00
9.	సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10.	శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11.	లక్ష్మీ ఆరాధన	99-00
12.	హనుమదారాధన	99-00
13.	లలితారాధన	99-00
14.	శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15.	గాయత్రీ ఆరాధన	99-00

16.	వీరభద్రారాధన	99-00
17.	కుజగ్రహారాధన	99-00
18.	భైరవారాధన	99-00
19.	దైవారాధన	99-00
20.	గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21.	శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22.	హయగ్రీవారాధన	99-00
23.	లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24.	శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25.	దేవీ లీలామృతం	99-00
26.	పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27.	పురాణపండ రామాయణం	99-00
28.	పురాణపండ భారతం	99-00
29.	పురాణపండ భాగవతం	99-00
30.	(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31.	కాలసర్ప యోగం	99-00
32.	నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33.	నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34.	వేదసూక్తములు	99-00
35.	వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36.	పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37.	సూక్తిరత్నాలు	99-00
38.	హనుమచ్చరిత్ర	99-00
39.	నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40.	నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41.	సాలగ్రామములు	99-00
42.	గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	99-00
43.	శనిగ్రహరెమిడీస్	99-00
44.	జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45.	వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్మ్యాచింగ్గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46.	మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్గైడ్) ,,	99-00
47.	మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్కరక్షన్ ,,	99-00
48.	న్యూమరాలజీ రెమిడీస్	99-00
49.	మూకపంచశతీ	99-00
50.	శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00

51.	రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52.	ఉపాసన విధానం	99-00
53.	పంచమవేదం మహాభారతం	99-00
54.	దేవుళ్ళ డాట్ కామ్	99-00
55.	గణపతిభాష్యం	99-00
56.	యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	99-00
57.	నవయోగులు	99-00
58.	ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	99-00
59.	సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	99-00
60.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్‌బైండింగ్)	216-00
61.	సకలదేవతా సహస్రనామములు	99-00
62.	ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి	99-00
63.	బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు	99-00
64.	సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు	99-00
65.	శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	99-00
66.	శ్రీలక్ష్మీగణపతి హోమకల్పం	99-00
67.	మార్షల్‌ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)	99-00
68.	మ్యాజిక్‌గైడ్	99-00
69.	చదరంగం	99-00
70.	పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	63-00
71.	గరుడపురాణం	40-00
72.	మాఘపురాణం	36-00
73.	శివపురాణం	36-00
74.	వైశాఖపురాణం	36-00
75.	కార్తీక పురాణం	36-00
76.	కార్తీక పురాణం (చిన్నది)	25-00
77.	సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	63-00
78.	పెద్దబాలశిక్ష	50-00
79.	గాయత్రీ మహిమ	36-00
80.	వృక్షదేవతలు	63-00
81.	యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	200-00
82.	సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150-00
83.	చతుర్వేదములు	120-00
84.	నవగ్రహారాధన	120-00
85.	తాళపత్ర సమాహార గోపురం	120-00
86.	మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్‌బైండు)	250-00

87.	మానవధర్మములు		120-00
88.	వేదమంత్ర సంహిత		120-00
89.	సహస్రలింగార్చన		120-00
90.	శ్రీ శివగీత		120-00
91.	ద్వాదశఉపనిషత్తులు		120-00
92.	పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి	(కేస్‌బైండ్)	250-00
	(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	సాదా	120-00
93.	బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము		200-00
94.	బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
95.	బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
96.	కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు		63-00
97.	దక్షిణావృత శంఖములు		63-00
98.	108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని		36-00
99.	ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్)		270-00
100.	భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని		99-00
101.	చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర		36-00
102.	భగవత్‌స్తుతి		63-00
103.	సూర్యోపాసన		36-00
104.	కాశీఖండం		250-00
105.	దేవీభాగవతం		360-00
106.	శ్రీ ఆంజనేయం		216-00
107.	ధర్మసందేహాలు		216-00
108.	ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు		250-00
109.	రామాయణం		600-00
110.	పోతన భాగవతం		900-00
111.	శివమంత్రములు		63-00

8. వైద్య గ్రంథాలు

1.	ఆహారం ఆరోగ్యం	36-00
2.	మూలికావైద్య చిట్కాలు	36-00
3.	ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	30-00
4.	గృహవైద్య రహస్యాలు	36-00
5.	గృహవైద్యసారం	36-00
6.	హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	63-00
7.	ప్రకృతివైద్యం	36-00
8.	ఆహారం-వైద్యం	99-00

9.	సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
10.	ఆయుర్వేదమ్	36-00
11.	ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	99-00
12.	దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు)	99-00
13.	ఏకమూలికావైద్యం	99-00
14.	అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు)	1200-00
15.	రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
16.	ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
17.	ఒబెసిటీ	99-00
18.	హెల్త్‌గైడ్	99-00
19.	ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
20.	ఫుడ్‌థెరపి	63-00
21.	న్యాచురల్‌థెరపి	99-00
22.	సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23.	కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24.	యోగామంత్ర	63-00
25.	యోగా మండే టు సండే	63-00
26.	హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	99-00
27.	హెల్త్‌ఫైల్	108-00
28.	వస్తుగుణపాఠం	250-00
29.	రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30.	వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31.	నాటువైద్యం -(కేస్‌బైండ్)	360-00
32.	నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33.	ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

1.	శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	30-00
2.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	63-00
3.	శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	20-00
4.	శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	20-00
5.	హారతిగైకొనుమా	40-00
6.	శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	10-00
7.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	10-00
8.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	10-00

9.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10.	భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11.	దేవీలీలామృతం	99-00
12.	శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13.	దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14.	భవానీదీక్ష P	10-00
15.	దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17.	అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

10. భజనలు - కీర్తనలు

1.	అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2.	శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3.	సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4.	వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5.	సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6.	సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7.	చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8.	జాతీయ గీతాలు	10-00
9.	దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10.	పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11.	గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12.	అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13.	పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14.	భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	36-00
15.	సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16.	బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17.	అన్నమయ్య సంకీర్తనానిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

11. హిట్స్ సాంగ్స్

1.	ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2.	ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3.	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4.	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00

5.	ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6.	ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7.	వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8.	సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	63-00
3.	శాకాహార వంటలు	30-00
4.	మాంసాహారవంటలు	30-00
5.	చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6.	అందానికి చిట్కాలు	30-00
7.	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8.	పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శాలీబోర్డర్స్	36-00
10.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11.	చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12.	పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	30-00
13.	పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	30-00
14.	వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15.	బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16.	పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17.	మైక్రోవేవ్ వంటలు	99-00
18.	సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19.	పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20.	పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21.	మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22.	మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23.	నోరూరించే నాన్‌వెజ్‌వంటలు	99-00
24.	మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జంట్స్)	99-00

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్‌బుక్ (క్రౌన్‌సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్రగడరామారావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00

కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	600-00
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు	595-00
ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు	
విశ్వకర్మ ప్రకాశము	80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన ,,	250-00
నారద సంహిత ,,	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము ,,	60-00
మయమతము - వచనము ,,	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము ,,	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి	......
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)	....
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు ,,	....
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక ,,	....
మహాదశా పారిజాతం ,,	....
వాస్తు నారాయణీయం ,,	120-00
యోగావళీఖండం ,,	120-00
ముహూర్తసింధువు	150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)	1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (దావూద్)	370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)	590-00
సాయి... ,,	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి ,,	200-00
ఆరతిసాయిబాబా ,,	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)	500-00
తాజుద్దీన్‌బాబా సచ్చరిత్ర	100-00

సుమారు 100 సం॥రాలునాటి ప్రాచీన ప్రతులు తిరిగి
ఈ క్రింది గ్రంథములు ప్రచురించబడినవి.

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ది కారికలు	200-00
నపుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00

హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్తంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00
గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00

వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00
శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తొట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చిన్తామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ఠ సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్మృతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్థంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహుర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్వవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00